

BEGUNČEK

Št.1.

Št.Vid ob Glini

23.9.1945.

OBISK V TABORIŠČU

V naše taborišče je prišel "BEGUNČEK", da obiše naše male taboriščnike. Prva jesenska nedelja v mesecu kimavcu. Za taboriščem nad Glino se je vlekla rahla neglica v ozadju za ostroviškim gradom pa je že sijala jutranja zarja in naznanjala beguncem v taborišču v Št. Vidu ob Glini, da bo nastopilo lepo jesensko vreme.

Tudi "BEGUNČEK" je bil veselo razporejen in v lepi nedeljski obleki stal sredi taborišča in se razgledoval. Odločil se je, da obiše vse barake, samo ni vedel, kje naj začne.

"Kar od začetka" si je mislil in se napotil do prvih vrat. Na rahlo je potrkal, da nebi morda zbudil kakega najmanjšega begunčka in čakal, kdo se prikaže med vrati. Vrata se odpro in pred njim je stal mož z namiljenim licem, da se ga "BEGUNČEK" kar prestrašil.

"Kaj je?" je dejal mož.

"Kje pa je vaš Janez?" se je opogumil "BEGUNČEK".

Medtem pa se je že prikazal Janez in smeje se pozdravil prišleca. Radovedno ga je gledal, ni ga poznal.

"Jaz sem "BEGUNČEK", prišel sem na obisk!"

"Nedelja je danes in gotovo ti bo dolgčas ves dan brez dela. Pa sem prišel, da ti bom pripovedoval pravljice, te učil lepih pesmic, ti pokazal prikupnih slik in ti zastavil težke uganke."

"Joj, to bo pa lepo" je vskliknil Janez. "Daj, kar začni".

"BEGUNČEK" je začel pripovedovati in govoril tako dolgo, da je popolnoma pozabil, da mora obiskati še ostale otroke v taborišču. "Joj, zasedel sem se" je naenkrat poskočil "BEGUNČEK" in se pripravljaj za odhod.

"Kam se ti pa tako mudi?" je ves žalosten vprašal Janez.

"Naprej moram, da razveselim tudi ostale otroke v taborišču" je dejal "BEGUNČEK" in pomahal za slovo.

"Kdaj se zopet kaj oglasiš" je zavpil za njim Janez.

"V nedeljo zopet pridem, vsako ne-

deljo vas obišem" je klical glasno "BEGUNČEK", da se je razlegalo po vsem taborišču.

"Z Bogom, pa na svidenje" mu je mahal v slovo Janez in komaj čakal prihodnjo nedeljo, ko jih "BEGUNČEK" zopet obiše.

Če tare te nadloga...

Če tare te nadloga,
trdno kot skala stoji!
Boga pomoči prosi,
saj on je Stvarnik tvoji!

Za vsako stvar na zemlji
predobro Bog skrbi,
v njegovih svetih rokah,
otrok, si tudi ti!

Za Veho

Neki samozvan, brezbožni in tiranski vladar ukaže, da mu privedejo nekega katoliškega škofa, da ga bo prisilil, da se odreče svoji veri. Škof mu mirno odgovori: "Svoji veri se nikoli in pod nobenim pogojem ne morem odreči".

"Kaj?" zakriči tiran "kaj ne veš, da je tvoje življenje v mojih rokah. Samo m'gnem pa izgineš!"

"Vem kolikšna in kakšna je tvoja oblast" odgovori škof. "Toda poslušaj tudi ti mene! Zamisli si, da eden od tvojih najboljših pristašov pade v roke tvojim sovražnikom, ki zahtevajo od njega, da te izda. Ker se pa ne da prestrašiti, ga do nagega slečajo, zasmehujejo in gologa pošljejo tebi. Povej mi, ali mu ti ne boš dal nove in lepše obleke in ga obdal s častjo in slavo?"

"Gotovo", reče tiran! "Toda zakaj mi to pripoveduješ?"

Škof pa mu odgovori: "Lahko mi vzameš življenje, to je lahko ni vzameš moje zemsko oblačilo - moje telo. Toda moj Gospod, v katerega verujem, oblekel me bo za mojo vernost in vdanost v sijajna oblačila. Zato ti življenje dam, a svoje vere ti ne dam".

Tiran se je zamislil in ga odpustil.

+++

Zlata ptička

Živel so trije mladi fantje. Nekoč so se odpravili v gozd. Ker jim je bila sreča naklonjena so ujeli zlato ptičko. Začeli so se prerekati čigava bo. A zlata ptička jim je obljubila, da izpolni vsakemu tri želje, sko jo izpuste. Bili so zadovoljni. Izbirali so želje.

Prvi fant je prosil za čašo, da bi iz nje vedno lahko pil, pa bi je nikdar ne izpraznil.

Drugi fant je prosil za nošnjo cekinov, da bi vedno lahko štel, pa nikdar ne preštel.

Tretji fant pa je prosil za srce, ki bi tudi hude čase moglo prenesti z jasnim čelom.

Želje so se izpolnile.....

Prvi fant je postal pijanec. Vse dneve je popival, zvečer je pa kolovratil domov po jarkih in grapah.

Drugi fant je vedno sedel pri kartah, vedno nezadovoljen in slabe volje.

Tretji fant je pa živel srečen in veselo. Ves dan je delal, zvečer se je pa vračal domov vedrega duha in dobre volje.

Ni č n i s r z a k l a d i z l a t a i n s r e b r a
p r o t i j a s n e m u d u h u i n č i s t e m u, v e s e l e m u
s r c u!

00000

ZA SREČO NI POTREBNO KUP DOBRIN, AMPAK MAJNE

ZAHTEVE!!!

MARTIN KRPAN

Močilar mi je časi kaj razkladal od nekdanjih časov, kako so ljudje živeli, in kako so imeli to in to reč med sabo. Enkrat v nedeljo popoldne mi je v lipovi senci na klopi pravil naslednjo povest:

V Notranjskem stoji vas, Vrh po imenu. V tej vasici je živel v starih časih Krpan, močan in silen človek. Bil je neki tolik, da ga ni knalu takega. Dela mu ni bilo mar; ampak nosil je od morja na svoji kobilici angleško sol, kar je bilo pa že tisti krat ostro propovedano. Pazili so ga mejači, da bi ga kje nehotoma zalezli; poštenega boja ž njim so se bali ravno tako, kakor pozneje Štempiharja. Krpan se je pa vedno unikal in gledal, da mu niso mogli do živega.

Bilo je po zimi, in sneg je ložal krog in krog. Držala je samo oska gaz, ljudem dovoljena, od vasi do vasi, ker takrat še ni bilo tako cest kakor dan danes. V naših časih je to vse drugače, se ve da; saj imamo, hvala Bogu, ceste do vsakega zelnika. Nesel je Krpan po oski gazi na svoji kobilici nekoliko stotov soli; kar mu nasproti prižvenketa lep voz; na vozu je pa sedel cesar Janez, ki se je ravno peljal v Trst. Krpan je bil knetiški človek, zato ga tudi ni poznal; pa saj ni bilo časa dolgo ozirati se; še odkriti se ni utegnil, temuč prime brž kobilico in tovor in ju prenese v stran, da bi je voz ne podrli. Menite, da ga je to kaj nudilo, kali? Bilo mu je, kakor bi moral otroka prestaviti.

Cesar to vidivši, voli kočijažu, da naj konje ustavi. Ko se to zgodi, vpraša silnega moža: "Kdo pa si ti?"

Ta mu da odgovor: "Krpan mi pravijo; doma sem pa z Vrha od svete Trojice, dve uri hoda od tukaj."

"I kaj paносиš v tovoru?" cesar dalje vpraša.

Krpan se naglo izmisli in reče: "I kaj? Kresivno gobo, pa nekaj brusov sem naložil, gospodi!"

Na to se cesar začudi in pravi: "Ako so brusi, pokaj so pa v vročah?"

Krpan se ne unišlja dolgo, ampak urno odgovori, kakor vsaki človek, ki ve kaj pravi: "Bojim se, da bi od mraza ne razpokali; zato sem jih v slano zavil in v vrečo potisnil."

Cesar, ki mu je bil menda silni možak všeč, dalje pravi: "Anti voš, kako se taki reči strože. Kaj pa da si konjiča tako lahko prestavil? Res nima dosti nesa; pa ima vsaj kosti."

Krpan se malo zareži in pravi: "Ven, da imajo Vaši konji več nesa; pa vendar ne dam svoje kobilice za vse štiri, ki so tukaj napreženi. Kar se pa tiče prestavljanja, gospod, upam si nesti dve taki kobili dve uri hoda in tudi še delj, če je treba."

Cesar si misli: To velja, da bi se zapomnilo - in veli pognati.

Minulo je potem leto in nekateri dan. Krpan je pa zmirom tovoril po hribih in dolinah. Kar se pripeti, da pride na Dunaj strašen velikan, Brdavs po imenu. Ta je vabil, kakor nekdanji Pegam, vse junake našega cesarstva v boj. Ali cesar pa tudi ni imel tako boječih ljudi, da bi dejal: nihče si ni upal nadenj; toda kdor se je skusil z njim, gotovo je bil znagan. Velikan pa ni bil mož usmiljenega srca; ampak vsakega je unoril, kogar je obvladal. -

»Dedek Miha«

TO JE DOBRI DEDEK MIHA,
KI IMA OTROKE RAD.

VNUČEK JANKO MU JE PISAL
PA GRE DEDEK PISMO BRAT.

Uganke

- 1./ Štiri pod štiri; štiri čaka štiri; štiri pride, štiri gre,
štiri pa ostane. Kaj je to?
- 2./ Kdo je dober, če je hud?
- 3./ Katero leto je najkrajše?
- 4./ Kje nimajo reke vode?
- 5./ Kdo nosi srec v glavi?

V šoli.

Gospod katehet razlaga učencem stvarjenje angelov in pravi:
"Angeli so duhovi brez telesa". Francek plane v smeh.

"Čemu se smeješ, Francek", ga vpraša gospod katehet?

"Ko je pa tako smešno. Rekli ste, da so angeli brez telesa,
pa se mi znošno zdi, da bi jim noge kar iz glave rasle."

§§§§§§

Pravilne rešitve naših ugank bomo v prihodnji številki
priobčili. Rešitve sprejemamo vsak dan v taboriščni pisarni.

BEGUNČEK

Št. 2.

Št. VIa ob Glini

30. 9. 1945.

BEGUNČEK POJTE V ŠOLO

"Hej, Janez, dobro jutro! Si že vstal?"

Janez je narahlo privzdignil oči in pokukal venkaj:

"Kdo pa je?"

"Ha, ha, ha! Janez še v postelji, pa nedelja je! Kdo bo šel pa k maši? Le hitro, pojdeva skupaj!"

Hitro je Janez vstal. "A, ti si Begunček! Saj si res obljubil, da nas boš vsako nedeljo obiskal. Malo počakaj! Begunček, bom kmalu gotov! Kar tja! Na klopico sedi tačas!" In že je smuknil v hlače in si nataknil čevlje. Še nasek si je malo zmočil, oblekel svežo srajco, počesal lase in oblekel jopič, v katerega je vtaknil še molitvenik. — "Begunček, zdaj pa že lahko greva. Mudi se nama seveda ne, ker je maša šele ob osmih."

Prijela sta se za roke in jo počasi mahnila mimo straže proti cerkvi.

"No, Begunček dragi, kakšne novice prinašaš?"

"Veš kaj, povabilo sem dobil, raj se jutri zglasim v šoli ob Glini."

"V šoli? Kaj pa bo tam?"

"Kaj še ne veš? Novo šolsko leto začne in jaz se bom tudi vpisal v šolo."

"Saj res, šola bo spet. — U!"

"Ti ne hodiš rad v šolo?" se čudi Begunček. "Jaz pa komaj čakam, da postanem šolarček. Pa prično sem bom učil. Veš, zakaj? — Ko bom prišel domov, bom lahko svojim tovarišem pokazal, kaj vse je postalo iz Begunčka v tujini. To bodo gledali!" Med tem sta naša znanca že dospela do cerkve.

"Janez, zdaj pa pustiva šolo kar zunaj" še daje nauke pridni Begunček.

"Pa v prvo klop mcrava iti, tam je prostor

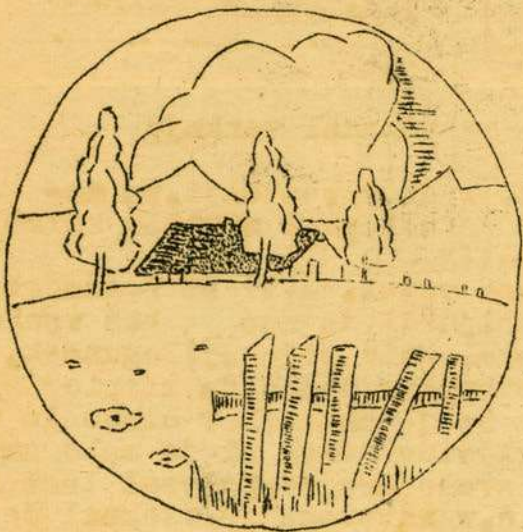
70 za šolarje, "zaključil Janez. Šla sta res prav tja spredaj in potrpežljivo čakala, kdaj bo pozvonilo in se bo pričela sv. maša. Janez je tu pa tam malo poškilil proti zakristiji, če bo Franci danes res že ministriral pri glavnem oltarju. Begunček se je pa takoj zatopil v zbrano molitev. Molil je za mamo, ateja, za domovino in za vse trpečo. In maša mu je kar hitro minila. — Po maši so vsi otroci obkločili Begunčka in vprašani niso bili ne konca ne kraja. — Begunček je kar ves dan ostal pri otrocih, se z njimi igral in zabaval.

"Oh, koliko veselih skrbi, dela in priprave bo še danes in jutri. Pa pohiteti moramo, da pripravimo našim manicam ob sklepu počitnic še nekoliko veselja", je hitel razlagati Lajzek, ki namerava s tovariši prihodnji teden v gimnazijo. "Boš videl, kako lepo bo jutri zvečer v

našem taborišču! In še celo muzikante bomo imeli na odru. Gctovo pri-
di tudi ti!"

"Seveda, seveda, prav radi!" je veselo zatrjeval Begunček. "Zjutraj
v šolo, zvečer pa na prireditev. Jujuhuhu!"

Novi šola

Glejte šolo tam ob Glini!
Včasih bilo je strelišče,
a postalo zdaj središče
nam-begunski je mladini.
Tu smo našli zatočišče,
tukaj naše je igrišče.
Hišica je majhna, niska,
sobe tri, v njih klopi,
in na steni križ visi.
Le za knjige nam je stiska,
toda te nas rešiš ti.
In zato veseli smo zdaj vsi,
"Begunček," tvojega obiska.

////

Človek in usoda

Neki materi se je rodil sinček, ka-
teremu so rojenice prerokovale njegovo bo-
dočo usodo: "Ko star dvajset let utonil".

Dolgih štirinajst let je mati mol-
čala in nikomur ni razodela usode njenega
sina. Ko je pa dopolnil štirinajsto leto,
mu je razodela, kaj mu je usojeno. Toda sin
se ni prestrašil, ampak se je napotil k
staremu puščavniku, dobremu in pobožnemu
možu in mu povedal, kar mu je razodela ma-
ti.

"Ker vidim, da si dober in pošten fant,
ti razodenem skrivnost" reče puščavnik.

"Kadarkoli in kjerkoli si, pusti vse
in takoj moli, ko zaslišiš, da zvoní. Pa
naj bo to zjutraj, opoldne in zvečer".

"Lepo se vam zahvaljujem" reče fant puščavniku in odide.
Vse življenje se je vestno držal puščavnikovega navodila. Nekega
dne gre skozi gozd in prav tedaj, ko bi moral prekoračiti trav
glebokega in deročega hudournika doli v vasi zazvoni večerni Ave.
Kakor vsak dan se je tudi tedaj spomnil puščavnikovega nasveta;
tako poklekne in opravi molitev v čast Mariji. Še predno pa je
odmclil, se z velikim hruščem podere trav. Tedaj se pa mladenič spo-
mni, da je prav danes star dvajset let in da bi se morala izpolni-
ti njegova usoda. Prepričan je bil, da bi utonil, ako nebi poslušal
nasveta pobožnega puščavnika in nebi takoj ko je slišal zvonjenje
začel moliti. Zahvalil se je Bogu za njegovo varstvo, ter polglasno
vzdihnil: "Sedaj vem, da te Bog usodo vodi, samo ako človek ne pozabi
na svojo največjo dolžnost, to je na čast, ki jo je Bogu dolžan dajati"

To je cesarju začelo iti po glavi: "Lejto-si no! Kaj bo, kaj bo, če se Brdavs ne ukroti? Usmrtil mi je že vso največjo gospodo! Presneta roč vendar, da mu nihče ne more biti kos!" Tako je cesar toževal, kočijaž ga je pa slišal. Pristopi tedaj z veliko ponižnostjo, kakor gre pred tolicim gospodom in pravi: "Cesarost, ali več ne morete pametovati, kaj se je godilo predlansko zimo blizu morja?"

Cesar vpraša nekoliko-nevoljen: "Kaj neki?"

Kočijaž odgovori: "Tisti Krpan, ki je tovoril s kresilno gobo in brusi, ne veste, kako je kobilico v sneg prestavil, kakor bi nesel skledo na mi-

zo? Če ne bo Krpan Brdavs premagal, drugi tudi ne, tako vam poven."

"Saj res," pravi cesar, "precej se mora ponj poslati."

Poslali so veliko, lepo kočijo po Krpana. Ta je bil ravno ta čas natovoril nekoliko soli pred svojo kočjo: mejači so bili pa vse čisto ovedeli, da se zopet napravlja po kupčiji. Pridejo tedaj nadenj, ter se ga lotijo: bilo jih je petnast. Ali on se jih ni ustrašil; pisano je pogledal in prijel prvega in druge ž njim omlatil, da so vsi podplate pokazali. Ravno se je to vršilo, kar se v četver pripelje nova, lepa kočija. Iz nje stopi cesarski sel, ki je vse videl, kar se je godilo, in naglo reče: "Zdaj pa uže vem, da sem prav pogodil. Ti si Krpan z Vrha od Svete Trojice, kaj ne?"

"Krpan sem," pravi ta; "Z Vrha tudi, od Svete Trojice tudi. Ali kaj pa bi radi? Če mislite zavoljo soli kaj, svetujem, da mirujete; petnajst jih je bilo, pa se jih nisem bal, hvala Bogu; samo enega se tudi ne bom."

Sel pa, ki gotovo ni vedel, zakaj se meni od soli, reče nato: "Le urno zapri kobilico v konjak, pa se hitro pražnje obleci, pojdeva na Dunaj do cesarja."

Krpan ga neverno pogleda in odgovori: "Kdor če iti na Dunaj, mora pustiti trebuh zunaj, to sem slišal starih ljudi; jaz ga pa menim sabo nositi, koder bom tovoril in dokler bom tovoril."

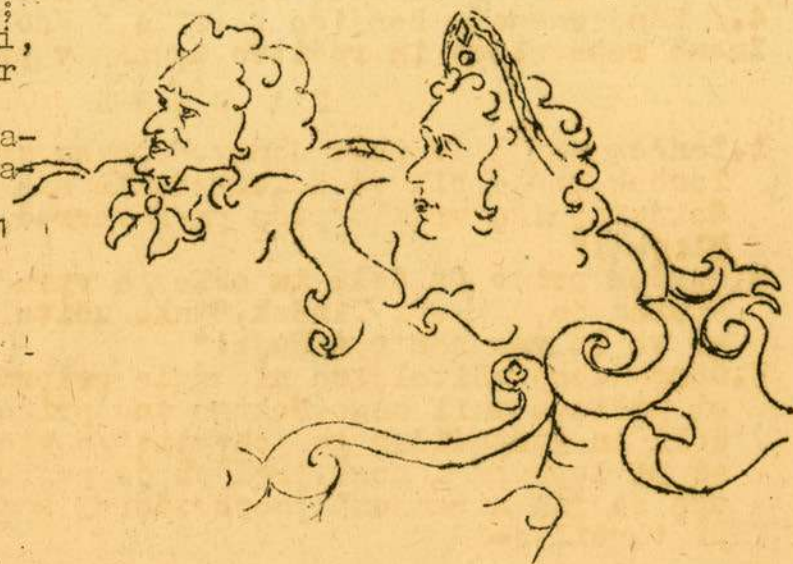
Služabnik mu pravi: "Nikar ti ne misli, da šale uganjam."

"Saj bi tudi ne!"

bilo zdravo," reče Krpan.

Na to zopet govori sel: "Kar sem ti povedal, vse je res. Ali več ne veš, kako si bil umaknil predlansko zimo kobilico kočiji s pota? Oni gospod na vozu je bil cesar, pa nihče drugi, veš."

/Nadaljevanje prihodnjič./

JANKO PIŠE: "LJUBE DEDEK,
VSE PRIPRAVI, KAR IMAŠ.

Z METKO PRIDEVA ČESTITAT
VSE PRIPRAVI, KAR IMAŠ!

Uganke

Rešitve ugank iz prve številke:

- 1./ Miza, načka in miš.
- 2./ Pes.
- 3./ Šolsko leto je najkrajše.
- 4./ Na zenljevidu.
- 5./ Zeljnata glava.

Nove uganke:

- 1./ Kdaj je nogoče nositi vodo v rešetu?
- 2./ Koga nikdar ne bole zobje?
- 3./ Kdo je povsod prvi?
- 4./ Kdaj začnejo ženjice žeti?
- 4./ Kdo se ne more vsesti?

Imena reševalcev in rešitve ugank v prihodnji številki.

Z A S M E H

1. Tonček pride iz šole domov. Mana ga vpraša kako je bilo v šoli. Tonček, ki je bil od žel. uradnika sin pa odgovori: "Labo mama! Goljufija! Na vratih piše prvi razred, pa smo sedeli na trdih klopčkih!"
2. Tinček pride iz šole in očka ga vpraša kako je bilo v šoli. "Polomija," pravi Tinček, "tako učiteljice imamo, da sama nič ne ve in vse nas sprašuje!"
3. Gospodična učiteljica ni mogla pripraviti Poldka do tega, da bi si pošteno umil noge. Nekega dne pride z lepo umitimi nogami v šoli in gospodična ga pohvali: "No vidiš, sedaj si pa priden, ko si si lepo umil noge." Poldek jo pogleda in pravi: "Gospodična, saj se jih nisem umil, napk večeraj smo zelje ribali, jaz sem ga pa tlačil." -

§§§§§§

BEGUNČEK

Št.3.

Št.Vid ob Glini

7.10.1945.

"Roženvenška si Kraljica,
bodi naša pomočnica!
Zdaj in pa poslednji čas
Sina svoj'ga pros'za nas!"

Tako smo lani prepevali na roženvenško nedeljo. In ves mesec smo prično molili rožni venec, to lepo dediščino naših starih očetov in mater.

Kakor se pripoveduje, je Marija okoli 1206. leta razodela sv. Dominiku molitev rožnega venca. Naročila mu je naj ga pridno širi. /Imel bo velik božji blagoslov./

Lurd na Francoskem je tisti pomembni kraj, kjer je Marija sama razodela, kako ljuba ji je molitev rožnega venca. Tu se je Brezmadežna osemnajstkrat prikazala nedolžni deklici, sedaj sv. Bernardki, vselej z rožnim vencem v roki. Bernardka sama je pripovedovala, kako je bilo pri prvem prikazovanju: "Tisti hip se prikaže iz votline zlat oblaček, za njim pa Gospa, mlada in lepa, o, lepa tako, da nisem še nikdar videla tako lepe! Pogledala me je, se mi nasmehnila in mi dala znamenje, naj stopim bliže. Strah me je minil, a zdelo se mi je, da kar ne vem, kje sem. Kakor ne vede sem vzela v roke rožni venec in pàkleknila. Gospa mi je prikinjala in tudi sama spustila med prste rožni venec, ki ga je nosila na desnih roki. Pustila me je, da sem molila sama. Jagode je sicer prebirala, govorila pa ni. Le ob koncu vsake desetke je ponavljala z menoj

besede: "Čast bodi Očetu in Sinu in svetemu Duhu-----". In glej! Lurd je postal ne samo kraj čudežev, ampak tudi kraj svetega rožnega venca. Ni je namreč romarske skupine in ni ga posameznega romarja, ki bi te molitve s posebno pobožnostjo ne opravil na tem kraju.

Sveta Cerkev je prav od časov, ko je nastala molitev sv. rožnega venca, podpirala in širila to pobožnost z vsemi močmi kot posebno rešilno sredstvo za ubogo človeštvo v njegovih stiskah. Papež Pij XI. naroča: "Sveti rožni venec bodi zlasti družinam ljuba molitev!" Papež Pij XII. pa opominja: "Vsa družina, mali in veliki, naj molijo rožni venec. Ta molitev naj zvečer družijo ob Marijinih nogah vse tiste, ki jih je dnevno delo ločilo in razpršilo, drži naj jih z odsotnimi in rajnimi, kazerih spomin oživi v goreči molitvi."

Rožni venec lahko moliš povsod, molitvenika pa ne moreš imeti vedno s seboj. V rožnem vencu se ustna molitev in premišljevanje prepletata na prikupljiv in preprost način. Očenaš, zdravamarija in častbodi se ponavljajo v rožnem vencu kot ustna molitev; petnajst skrivnosti iz Jezusovega in Marijinega življenja je pa predmet premišljevanja.

Na molitev rožnega venca so podeljeni tudi odpustki; n.pr.: Kdor ga moli v cerkvi, kjer je Najsvetejše, dobi za vsak rožni venec popolni odpustek, če je prejel sv. obhajilo.

Kakor mora vsak taboriščnik s seboj vedno nositi tab. izkaznico, tako imejmo vedno pri sebi sv. rožni venec /nolek/ s katerim se lahko izkažemo, da smo kristjani in Marijini otroci.

Dragi otroci! "BEGUNČEK" je radoveden, če veste, kakšen praznik obhajamo 13. oktobra v zvezi z sv. rožnim vencem?

Mesec

Sosedom Matiček je videl neki večer na vodni gladini domačega vodnjaka mesečev lik.

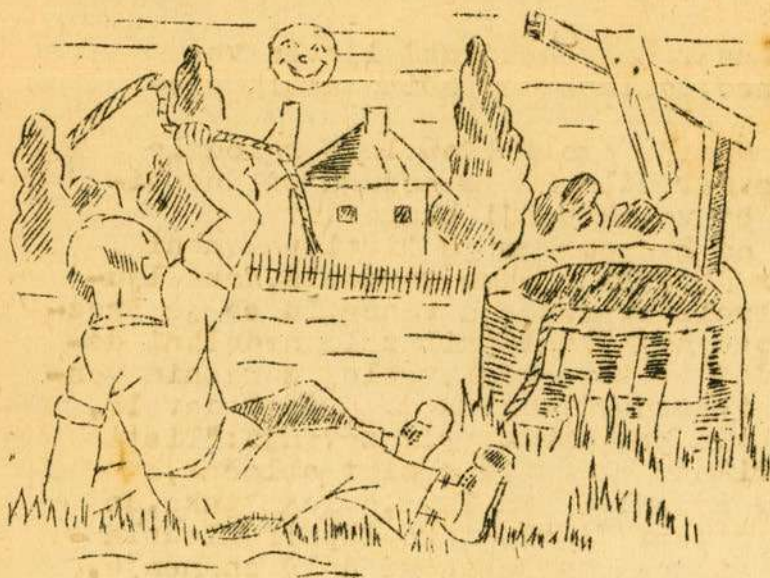
"Glej," reče sam pri sebi "mesec je padel v vodo. Moja dolžnost je, da ga potegnem iz vode."

Hitro spusti večro v vodo in ga vleče počasi iz vodnjaka.

Naenkrat se mu vrv odtrga in Matiče telebne z vso silo na tla, ter se pošteno udari. Ko je ležal na tleh, pa zagleda na nebu mesec in se oddahne ves srečen:

"Hvala Bogu. Nič mi ni zato, če sem se udaril, samo, da sem storil svojo dolžnost in potegnil mesec iz vode, da je sedaj zopet lepo na svojem mestu."

Tako je vsak človek srečen, ako je prepričan, da je storil svojo dolžnost, pa čeprav je moral za to trpeti. -

Potovanja

Neki pek je kupil vsaki dan od nekoga kmeta po en kg sira. Nekega dne zapazi pek, da mu kmet ni dal točno kg sira, ampak nekaj manj. To se je ponavljalo tudi več naslednjih dni. Peka ta nepoštenost razjezi in toži kmeta radi nepoštenosti.

Sodnik pokliče kneta in ga vpraša:

"Ali imaš tehtnico pri hiši?"

"Imam, gospod sodnik" reče kmet.

"Taj pa uteže imaš," vpraša sodnik nadalje kmeta.

"No, gospod sodnik, uteži pa nimam," reče kmet.

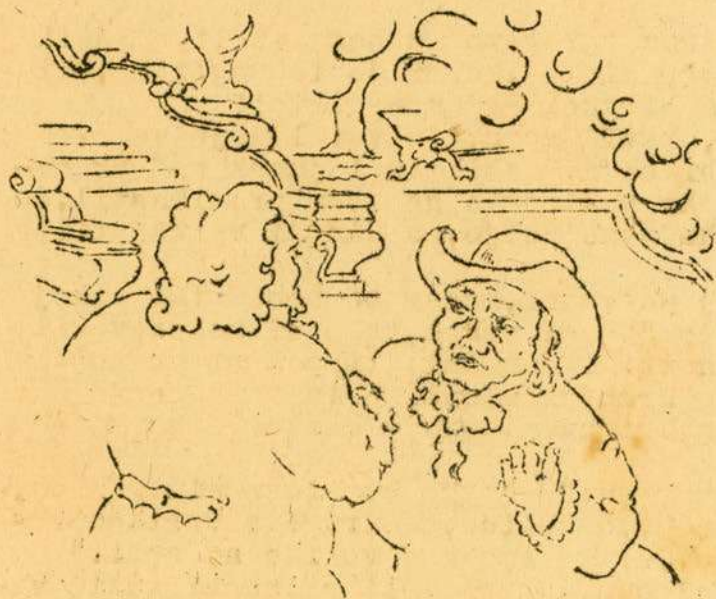
"Kako si pa potem mogel peku vsaki dan natehtati kg sira?"

"Čisto enostavno, gospod sodnik. Kakor je pek od nene vsaki dan kupil 1 kg sira, tako sem jaz od njega kupil vsaki dan 1 kg kruha. Ko sem tehtal za peka sir, sem položil na eno stran tehtnice njegovo štruco, na drugo stran pa toliko sira. Tako sem vedno tehtal sir za peka. Ako ni bilo vedno točno 1 kg sira, to ni moja krivda, ampak pekova, ker je štruca tehtala manj kot 1 kg. Kakor je on meni tehtal kruh, tako sem jaz njemu tehtal sir."

Sodnik je kmeta oprostil; pek je pa od tega dne dalje dobro pazil, da štruca ni tehtala manj kot kg.

"S kakršno mero boste merili, s tako sem bo odmerilo!"

Krpan se začudi in pravi:
 "Cesar? - Menda vendar ne?"
 "Cesar, cesar! Le poslušaj. Prišel je zdaj na Dunaj hud velikani, ki mu pravino Brdavs. Tak je, da ga nihče ne vstrahuje. Dasti vojščakov in gospodov je uže pobil; pa smo rekli: Če ga živ krst ne znore, Krpan ga bo. Lej, ti si zadnje upanje cesarjevo in dunajskega mesta".

Krpana je to s pridom utešilo, ter jako dobro se mu je zdelo do vsoga, kar je slišal in reče tedaj: "Če ni družega, kakor tisti prekleti brdavs, poslušajte, kaj vam pravim! Potnajst Brdavsov za malo južino, to je meni toliko, kolikor vam

kanen poriniti čez lužo, ki jo preskoči dote sedem let staro; samo varito, da ne boste vodili za nos!" To reče in brž done sol s kobilo, kobilo pa v konjak, gre v kočo, ter se praznje obleče, da bi ga pred cesarjem ne bilo sram. Ko se preobuje, ven priteče in vsede v kočijo, ter naglo zdrčita proti Dunaju.

Ko prideta na Dunaj, bilo je vse mesto črno pregrnjeno; ljudje so pa klaverno lazili kakor mravlje, kadar se jim zapali mravljišče.

Krpan vpraša: "Kaj pa vam je, da vse žaluje?"

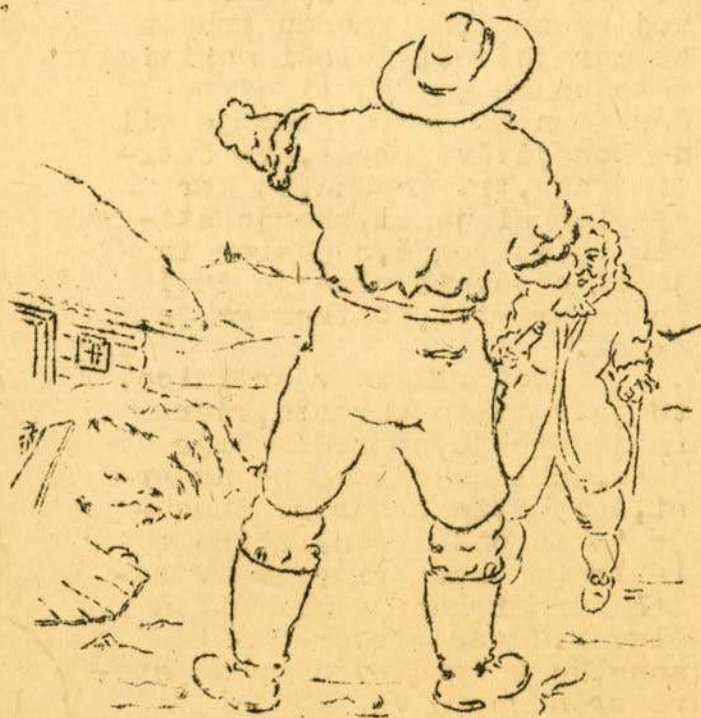
"O, Brdavs, Brdavs!" vpije malo in veliko, možje in žene. "Ravno danes je umoril cesarjevega sina, ki ga je globoko v srce pekla sramota, da bi ne imela krona junaka pod sabo, kateri bi se ne bal velikana. Šel se je z njim skusit; ali kaj ponaga! Kakor družin, tako nje-nu. Do zdaj se še nihče ni vrnil iz boja."

Krpan veli urno pognati, in tako prideta na cesarski dvor, ki pravijo, da je neki silo velik in jako lep. Tam stoji straža vedno pri vratih noč in dan, v letu in zimi, naj bo še tako mráz; in brž je zavpila o Krpanovem prihodu, kakor imajo navado, kadar se pripelje kdo cesarske rodovine. Bilo je naročeno namreč uže štirinajst dni dan za dnem, da naj se nikomur in nikoli ne oglasi, samo ta čas, kadar se bo pripeljal tak in tak človek. Tako so se veselili Krpana na Dunaj. Kaj bi se ga ne? Presneto jim je bila huda za nohti. Ko cesar sliši vpitje, precej ve, kdo je, in mu teče na proti, pa ga pelje v gornje hrane. Čudno lepo je tam, še lepše, kakor v cerkvi. Krpan je kar zijal, ker se mu je vse tako grobo zdelo. Cesar ga vpraša:

"Krpan z Vrha! Ali me še poznaš?"

"Kaj bi vas ne," odgovori on; saj ni več ko dve leti, kar sva se videla. No vi ste še zmiron lepo zdravi, kakor se na vašem licu vidi."

Cesar pravi: "Kaj ponaga ljubo zdravje, ko pa drugo vse narobe gre! Saj si uže slišal od velikana? Kaj deš ti?, kaj bo iz tega, če se kako kaj ne preonegavi? Sina mi je ubil, lej!"

Krpan odgovori: "Koga bo družega? Glavo mu bomo vzeli, pa je!"
Cesar ga žalosten zavrne: "Menim da, ko bi jo le mogli! Oh, ali ni ga, mislim, pod soncem junaka, da bi vzel Brdavsu glavo!"

"Zakaj ne? Slišal sem," pravi Krpan, "da vsi ljudje vse vedo; na vsem svetu se pa vse dobi; pa bi se ne dobil tudi junak nad Brdavsom? Kakor sem uboren človek, ali tako peklensko ga bom prenikastil, da se mu nikdar več ne bodo vrnila hudobne želje, po Dunaji razsajati; če Bog da, da je res!"

Kdo bi bil cesarju bolj ustregel, kakor te besede! Le nekaj ga je še skrbelo; zato pa tudi reče: "Da si močan, tega si me preveril; ali pomisli ti: on je orožja vajen iz mladih dni; ti pak si prenašal zdaj le bruse in kresivno gobo po Kranjskem; sulice in meča menda še nisi videl nikoli drugej kakor na križevem potu v cerkvi. Kako se ga boš pa lotil?"

"Nič se ne bojte," pravi Krpan; "kako ga bom in s čim ga bom, to je moja skrb. Ne bojim se ne meča, ne sulice, ne drugega velikanovega orožja, ki vsemu še imena ne vem, če ga ima kaj veliko na sebi."

Vse to je bilo cesarju po godu, in brž veli prinesti polič vina pa kruha in sira rekoč: "Na, Krpan, pij pa jej! Potlej pojdeva orožje zbirat."

Krpanu se je to zelo malo zdelo; polič vina tacemu junaku; pa je vendar molčal, kar je preveliko čudo. Kaj pa je hotel? Saj menda je uže slišal, da gospoda so vsi malojedni zato, ker jedo, kadar hoče in kolikor hoče kateri, zgolj dobrih

jedi. Ali kmečki človek, kakor je bil Krpan, ima drugo za bre gom. On tedaj povžije, ko bi kvišku pogledal, ter naglo vstane. Cesar je vse videl, in ker je bil premeten mož, tudi precej spoznal, da tacemu truplu se morajo večji deloži neriti; zato so mu pa dajali od tega časa dan na dan, dokler je bil na Dunaji: dve krači, dve četrti janca, tri kopuše, in ker srediце ni jedel, skorje štirih belih pogač, z maslom in jajci omešenih; vino je imel pa na pravici, kolikor ga je mogel.

Ko prideta v orožnico, to je v tisto shrambo, kjer imajo orožje, namreč: sablje meče, jeklene oklope za na prsi, čelade, in kakor se imenuje to in ono? Krpan izbira in izbira, pa kar primo, vse v rokah zdrobi, ker je bil silen človek. Cesarja skoraj obide zrna, ko to vidi; vendar se stori srčnega in vpraša: "No, boš kaj kmalu izbral?"

"V čem si bom pa izbral?" odgovori Krpan. "To je sama igrača; to ni za velikana, ki se mu pravi Brdavs pa tudi za mene ne, ki mi pravite Krpan. Kje imate kaj boljšega?"

Cesar se čuda in pravi: "Če to ne bo zate, sam ne vem kako bi? Večjega in boljšega nimamo."

Marjan:

molilo

Sam sem tu....Ure in dnevi teko
v neskončne in večne daljave.
Kje nariše moje srce je gorko,
kje njene oči so sanjave?

Nikjer jih ne vidim, le čakam težko,
kdaž me ovila bo v spanju.
Naj čujem spet hojo, tiho, drobno,
pomenin v prijetnem čebljanju.

Naj sanje te nikdar ne minejo,
naj se v resničnost spremenijo.
Nikdar naj dobre roke ne zginejo,
ki so priklepale me na srce.

Vetrič izroči pozdrav,
prav na srce ji povej,
kar ji pošiljam preko dobrav:
"Jaz ljubim te, nati brez neji!"

///

Marjan:

molilo

Sončece zlato nad nami žari,
pesem jeseni krog mene šumi.
Pesni, radosti, povsod je dovolj,
v srcu mojem razsaja le bol!

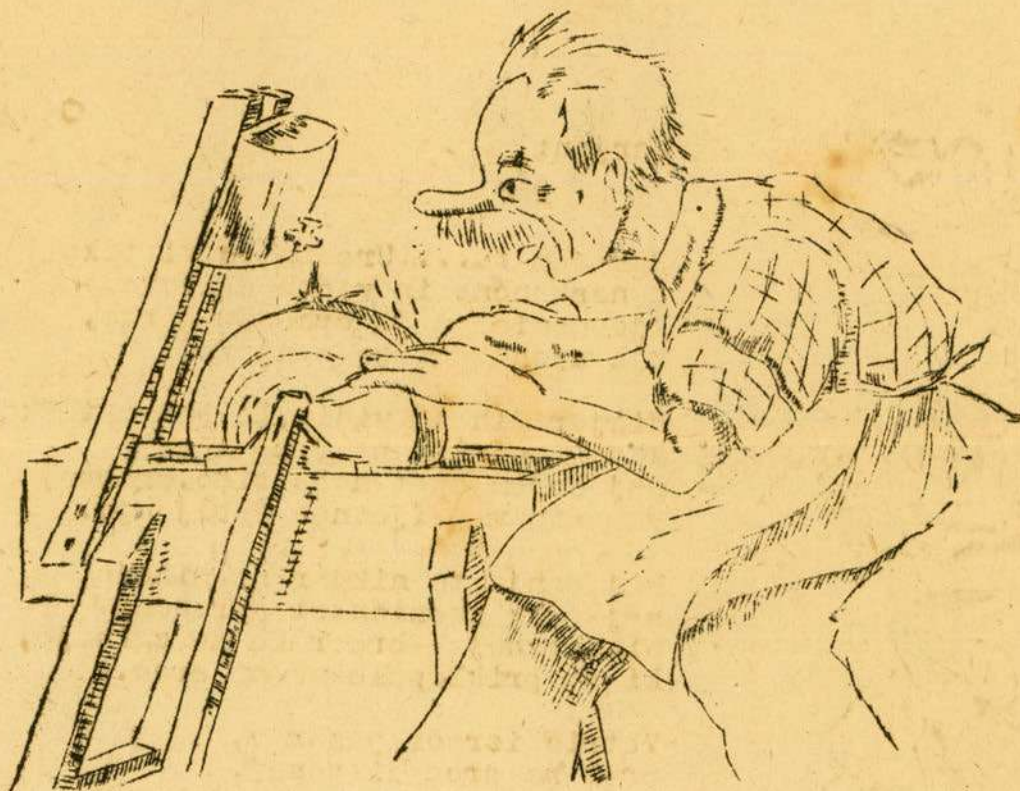
Kličo me vetrič preko gora,
v noči se luna na nebu smehlja,
pojdi z menoj greva domov,
tja pod tvoj rodni, slovenski krov.

Lunica draga, ne grem še na pot,
v naši deželi vlada gospod,
ki mu je bog: požig, umor, rop;
vsepovsod bratov mojih je grob.

Ko pa bo zarja zopet prišla,
ko se ponlad spet prismoehlja,
takrat odšel bom s teboj domov,
tja pod svoj ljubi, slovenski krov!

///

DEDEK MIHA PREMIŠLJUJE:
"KAJ PAČ TAKŠEN VNUK ŽELI?"
PA SI HITRO NOŽ NABRUSI
IN SI DELO RAZDELI.

NOŽ JE OSTER KAKOR BRITEV,
V PALICAH JE PRAVI LES,
~~DEDEK MIHA~~ PA JE MOJSTER,
VELIK MOJSTER, TO JE RES.

Uganke

Rešitve ugank iz prve številke:

1./ Kadar zmrzne. 2./ Tistega, ki jih nima. 3./ Začetek. 4./ Žanji-
ce začno žeti, ko pridejo na njivo. 5./ Kdor že sedi.
Noben begunček ni prinesel nikake rešitve ugank iz zadnje šte-
vilke. Begunčki, zakaj ne rešujete ugank? Ali so pretežke? Sporočite!

Nove uganke:

- 1./ Kje je zapisano, kdaj bo konec sveta?
- 2./ Kaj je v začetku vsakega tedna?
- 3./ Nekega večera so se zbrali sledeči gostje: 1 ded, 2 očeta, 2 ma-
teri, 4 otroci, 1 brat, 2 sestre, 2 sinova, 2 hčeri, 2 zakonska mo-
ža, 2 ženi, 1 tast, 1 mačeha in 1 sinaha. Koliko oseb je bilo zb-
ranih?

PREMETENI KOSEC.

Skopuh najame kosca in ga pošlje zgodaj na travnik. Odhajajo-
čemu reče: "Kadar posedejo drugi v travo k jedi, tudi ti tako sto-
ri. Mislijo naj, da tudi ti ješ." Kosec kosi in ko drugi sedejo k
zajtrku, sede tudi on. Čaka in čaka, a nikdo mu ne prinese niti zaj-
trka, niti kosila. Zato sname koso in maha s samim košiščem do ve-
čera. Tedaj pride skopuh delo pogledat. "Kaj si delal, da nisi sko-
nič pokosil?" Kosec mu pa odgovori: "Ko so drugi jedli in v travi
ležali sem se pridružil tudi jaz in mislili so da jem; ko so dru-
gi nadaljevali s košnjo, sem mahal tudi jaz, a le s košiščem, in mi-
slili so, da kosim."

VSAKA PREVARA SE MAŠČUJE !

BEČUNČEK

Štev. 4.

Bistrica ob Dravi

16. 10. 1945

Marjan:

PASTIRČEK IN OVCE

Pastirček na pašo žene ovce
tjakaj v planino zeleno.
Njemu snehljajo se strne gore,
boža ga sonce rumeno.

Ko sonce visoko na nebu je žo,
pastirček na skalo se vsede,
krog sebe zbore bele ovce
in žalostno zgodbo jim prede:

"Drage ovčice, ko vedele bi,
kak duša ni večasih zajoče.
Tam doli nanica noja leži
in meni se tudi tja hoče.

Ko majhen sem deček bil šo,
je nanica noja umrla.
Zdaj sem pa revček brez nje,
usoda radost je zatrla.

Edino uteho v mladosti imam,
da z vani na paši igram se.
Na piščalko svojo rad vedno igram,
ob zvokih in vriskih snehljam se."

Ko žalostno zgodbo pastirček konča,
čreda glave je sklonila.
In mirno, pohlavno domov je odšla,
z njim je bridko žalost delila.

Jan

Prišla je tretja letna doba - rumena jesen. Pridnim ljudem, ki so sponladi pridno sejali in poletni marljivo oskrbovali svoja polja, daje obilo sadov. Drevje se šibi sladkega sadja, vinska trta ponuja otrokom zrelega grozdja. Letošnjo jesen pa preživljamo daleč od rodnega doma. Toda kljub temu, čeravno nismo napolnili žitnic, kašč in skednjov z pridelki svojih rok, nam bo ljubi Bog dal vsega česar potrebujemo za svoje življenje, ko v tujini čakamo, da se povrnemo nazaj na svoje domove, ako ga bomo prosili. Res nismo zbrali mnogo zenskih sadov letošnje jesen, lahko pa si nabereimo duhovnih sadov samo ako nismo preleni in se zato potrudimo. Izrabimo čas in si prislužimo obilo duhovnih sadov, da ne bo prazno naše življenje v letošnji jeseni.

Orl

Od nekje daleč je priletel orl z orlico nad visok gozd; ker je hotel ostati tu, si je zbral star visok hrast in začel pripravljati gnezdo.

To je opazoval krt in nasvetoval orlu, naj ne dela gnezda na tem hrastu, ker se lahko zgodi, da hrast vsak čas pade.

Orl pa zavrne krtov nasvet in se zanašal na svoje bistre oči in končno, kako pride krt do tega, da hoče svetovati kralju vseh ptic.

Zato se orl ne ozira dosti na malega krta, ampak pohiti z delom, da si čimprej zgradi gnezdo. Vse je šlo srečno in orlica je že izvalila male otliče.

Ali kaj je to?-- Nekega dne, ko je orl kakor strela priletel izpod neba z bogatim jutranjim plenom opazi, da je njegov hrast podrl vihar in pod seboj zmečkal orlico in mladiče.

"O, jaz nesrečnež", reče orl "zakaj sem bil tako ošaben in nisem poslušal nasveta malega krta? Zakaj ne bi mogla tako neznatna stvarica kot je krt, dati pametnega nasveta?"

"Pozabil si orl", se oglasi krt "da živim jaz blizu korenin, in da jaz najbolje vem ali je drevo zdravo ali ne".

NE OMALOVAJ UJ NOBENEGA NASVETA, DOKLER GA NISI RAZMOTRIL !

Preskušnja

Nekdo je potreboval slugo in razglasil v časopisju, da naj se zglašijo, ki želijo dela na poskušnjo. Popoldne istega dne pride že mlad človek in pove, da želi delati.

"Dobro", pravi gospodar in mu namigne, naj gre z njim. Pokaže mu koš in mu vli naj vanj natoči vodo.

"Kaj mene hočete imeti za norca? S košem kar sami nosite vodo, če ste tako neumni, jaz je ne bom!"

"Kakor hočeš", mu reče gospodar "potem te pač ne morem vzeti v službo." In človek, ki je hotel dela, je odšel.

Naslednji dan pride zopet mlad človek, ki je želel delati. Tudi ta je bil prepameten, da bi nosil vodo s košem.

Proti poldnevu se zopet zglašijo človek, ki bi rad dobil dela. Kot preskušnjo mu je gospodar naložil isto delo: s košem je moral nositi vodo.

Delavec ne reče ničesar, vzame koš, ga postavi pod pipo, jo odpre in toči vodo. kmalu pride gospodar, ga čas opazuje in nato vpraša: "Ali se ti ne zdi čudno, da v moji hiši nosimo vodo v košu?"

"Prav nič", pravi delavec. "Vi, ki ste mi ukazali delo, tudi dobro veste, čemu je to delo potrebno. Nimam pravice se vtikati in Vaše ukaze precejevati. Moja dolžnost je poslušati in ukaz izvršiti."

"Tako je, dragi mladenič. Tudi v moji hiši ne nosimo vode v košu; hotel sem samo preskusiti poslušnost svojega novega sluge. Sprejemem te v službo in prejel boš dobro plačilo, ker si dobro prestal svojo preskušnjo."

M A R T I N K R P A N
/Nadaljevanje/.

Na to reče oni: "Veste kaj? Pokažite mi, kje je ktera kovačnica!"

Pelje ga hitro sam cesar v kovačnico, ki je bila tudi na dvoru; zakaj taki imajo vso pripravo in tudi kovačnico, da je kladiivo in nakovalo pri rokah, ako se konj izbosi ali če je kaj drugega treba, da se podstavi ali prekuje. Krpan vzame kos železa in najtežje kladivo, ki ga je kovač vselej z obema rokama vihtel; njemu je pa v eni roci polo, kakor bi koso klepal. "Oj tat sežgani!" pravijo vsi, ko to vidijo; še cesarju se je inenitno zdelo, da ima tacega hrusta pri hiši. Krpan kuje in kuje, goni meč na vso kriplico, ter naredi veliko reč, ki ni bila nobenemu orožju podobna; cela je namreč največ enakosti z mesarico. Ko to izgotovi, gre na cesarski vrt, in poseka mlado, košato lipo iznad kamnite mize, kamor so hodili gospoda poletu hladit se. Cesar, ki mu je bil zmizom za petami, brž priteče in zavpije: "Krpan! Kaj to delaš? Da te bes opali! Ne veš, da cesarica raje da vse konje od hiše kakor to lipo od mize? Pa si jo posekal! Kaj bo pa zdaj?"

Krpan z Vrha pa, ne da bi se bal, odgovori: "Kar je, to je. Zakaj pa mi niste druge pokazali, če se vam te tako smili? Kaj bo pa? Drevo je drevo! Jaz pa moram imeti les nalašč za svojo rabo, kakoršnega v boji potrebujem."

Cesar molči, ker vidi, da ne pomaga zvoniti, ko je toča uže pobila; pa vendar ga je skrbelo, kako bi se izgovoril pred cesarico. Krpan tedaj naredi najprvo toporišče mesarici, potem pa obseka pol sežnja dolg ter na enem konci jako debel kij, pa gre pred cesarja: "Orožje imam, ali konja nimam. Saj menda se ne bova peš lasala?"

Cesar, zastran lipe še zmirom hekoliko nevšečen, pravi: "Pojdi, pa vzemi konja, kterga hočeš. Saj vem, da le širokoustiš. Kdaj bom jaz pappež v Rimu? Takrat, kadar boš ti zmogel velikana. Če misliš, primi ga, pa mu odstriži glavo, ako si za kaj, da bo imela moja država mir pred njim, ti pa veliko čast in slavo za njim!"

Krpan je bil malo srdit, pa vendar jezo pogoltno in reče: "Kar se tiče Brdavsca, to ni igrača, kakor bi kdo iz grma zapodil vrabca, ki se boji vsacega ocepka in kamna. Koliko junakov pa imate, da bi se upali nadenj? Zapomnite si, cesarost, kar sem obljubil, storil bom, če prav od jeze popokajo vsi obrekovalci, ki me mrazijo pri vas. Da bi le vsi ljudje vselej držali se svojih besedi tako, kakor se mislim jaz, ako me Bog ne udari; pa bi nihče ne vedel, kaj se pravi laž na zemlji! Toda svet je hudoben, ter ne pomisli, da je Bog velik, človek pa majhen. Zdaj pa le pojte, da konja izbereva. Nočem tacega, da bi pod mojo težo pred velikanom počenil na vse štiri noge, vam v sramoto, meni v sitnost. Dunajčani bi se smejali, vi pa rekli: "Poglojte ga, še konja mi je izpridil!"

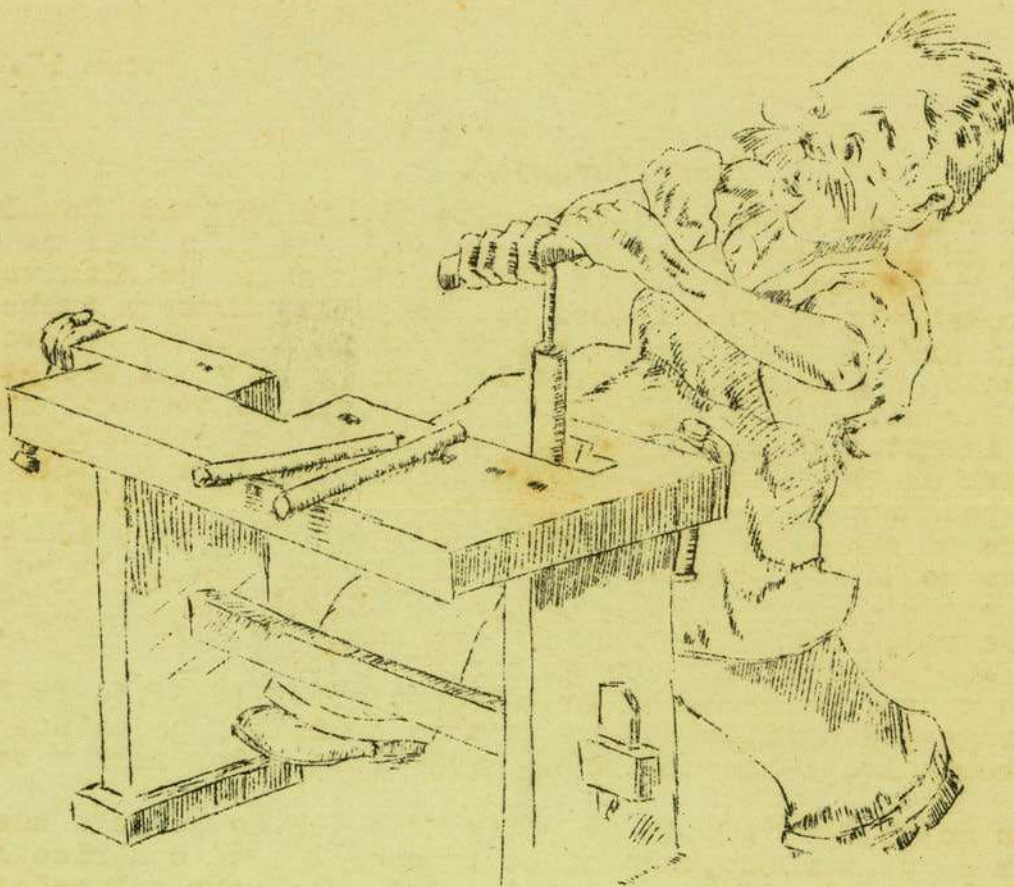
Cesar je kar obstekel, poslušaje modrost Martinovih ust, in potem gre ž njim. Ko prideta v konjak, povpraša: "Po čem bodeš pa konja poznal, jeli dober ali ne?"

Krpan odgovori: "Po tem, da se mi ne bo dal za rep čez prag potegniti."

Cesar pravi: "Le skusi! Ali daravno si prekanjeni tat, storil mi dovolj sitnosti pred cesarico, svarim te, vari se, da te kateri ne ubije; konji so iskri,"

Martin Krpan pak izvleče prvega in zadnjega in vse druge čez prag; še celo tistega, ki ga je sam cesar jahal samo dvakrat v letu, namreč: o veliki noči, pa o svetem Telesu; to se je menda cesarju posebno pod nos pokadilo. Potem reče Krpan: "Tukaj ga nimate za moje sedlo! Pojva k družin."

Cesar odgovori čmeren: "Če niso ti zate, moraš peš bojovati. Ti nisi pravdanski človek! Vem, da ga nimam v cesarstvu tacega, da bi ga ti zagovednež, ne izvlekel."

V SKOBELENIK PRIVIJE DEDEK
VSAKO PALICO NA MOČ
S SVEDROM VRTA LUENJE VANJE
KAKOR MIŠKA CELO NOČ:

ZDAJ PA DEDEK MIHA REŽE
DA MU TEČE S ČELA ZNOJ.
SAM S SEBOJ SE RAZGOVARJA:
"O, LE PRIDI, VNUČEK MOJ!"

UGANKE IN ŠALE

Rešitve ugank iz tretje številke:

1./Nikjer. 2./V začetku vsakega tedna je črka "t". 3./Zbrano je bilo sedem oseb: stari oče in stara mati, njihov sin s svojo ženo in tremi otroci, katerih eden je bil deček. Prvo in drugo uganko sta pravilno rešili: Novak Magda in ... Ančka, tretje pa nihče.

Nove uganke:

- 1./ Kaj ima vsak begunec na desni roki, ko pride v naše taborišče?
- 2./ Kaj je pri kosilu najpotrebnejše?
- 3./ Očetov otrok, materin otrok, pa nobenega človeka sin?
- 4./ Kdo sam sebe je?
- 5./ Katera žival je najmočnejša?

///

V ŠOLI. Katehet vpraša učenca: "Zakaj prosimo za vsakdanji kruh?"

Učenec: "Zato, ker bi bil prestar in presuh, ako bi ga dobili za ves teden ali cel mesec."

OB KONCU ŠOLSKEGA LETA. Sin se vrne iz šole in oče ga vpraša: "Ali si položil izpit?" "Sei" odgovori sin, "insicer tako imenitno, da ga bom moral prihodnje leto še enkrat ponoviti."

DOLGA ŠE BO KMALU PLAČAL. Trговец pošlje svojega uslužbenca k slepcu, z naročilom, naj od njega iztirja dolg. Slepce reče slugi: "Reci gospodarju, da ga lepo pozdravljam in da mu bom plačal vse, čim ga bom prvokrat videl."

NEKI MESAR je vodil skozi vas dva vola, pa ga sreča šaljiv tovariš in ga vpraša: "Kam pa greste vsi trije voli?" "Mimo četrtega", odgovori mesar.

///

BEGUNČEK

Št. 5. Bistrica ob Dravi 21. 10. 1945.

MOJI MALI BEGUNČKI !

Za lepo misijensko nedeljo, ko se vsi, ki poznajo Jezusa in ljubo mater Marijo sponinjamo molijonov in nilijonov poganov po Afriki, Indiji, Kitajski, Japonski in drugod po svetu, odprite tudi vi otroci svoja srčeca za tiste male vaše bratce in sestrice, ki so še bolj revni kot vi zdaj v begunstvu. Mislin na tiste male Zamorčke, Japončke, Kitajčke in še na mnoge, mnoge druge poganke otroke.

Kadar je tem otrokom hudo, kadar so veseli in srečni ninajo

poleg nanice in očka še nekoga drugega, ki ga imate vi, moji mali begunčki, da bi jih razumel. Nimajo tistega, ki je več vredno kot vse na svetu - Jezusa ninajo. Kadar ste vi žalostni prosite Jezusa naj ponaga, naj se usmili in blagoslovi vas, vaše starše in vse kar imate radi. In vaše srce je potolaženo. V svoji otroški sreči morete zapeti Jezusu in materi Mariji na čast. In vaše veselje je še lepše. Če je krog vas še tako hudo, pa se spomnite dobrega Jezusa, ki je še bolj trpel, kot ni vsi skupaj. Spomnite se, da je umrl na križu za nas vse, da bi bili vsi ljudje nekoč srečni v nebesih.

In danes na misijensko nedeljo se spomnite še, da je dobri Jezus trpel in umrl tudi za naše male poganke bratce in sestrice. Tudi oni so zato na svetu, da bi mogli nekoč gledati in ljubiti Jezusa in Marijo. Tudi oni bi znali moliti pravega Boga, tudi oni bi peli Mariji v slavo, če bi imeli duhovnikov in misijonarjev, ki bi jih učili prave vere. In zato boste danes dobrega Jezusa naj pokliče v sveto misijensko službo mnogo svojih služabnikov duhovnikov in navadnih vernikov, da bi šli v širne misijenske pokrajine Afrike, Indije, Japonske, Kitajske in še drugam po svetu, da bi tudi tam poznali Jezusa in Marijo.

In še nekaj, moji mali Begunčki! Ni dovolj, da samo prosimo, tudi dati moramo, da bo Jezus prej uslišal naše prošnje za misijone. Pa boste začudeno vprašali: ko pa smo sami pomoči potrebni bolj kot nikdar prej. Res ne zahteva Jezus od vas, da bi še od svoje borne obleke ali denarja dali poganom. Vse nekaj lepšega, večjega pričakuje. In tega lepega morete vi, otroci, mnogo dati Jezusu. To bogastvo so žrtvice, prenegovanja. O, in danes v času begunstva je toliko prilike, da Jezusu prinašamo zaklade žrtvic. Zobe vas, lačni ste, igrači nimate, kakor ste jih imeli doma, ne mehkih posteljic, ne tople domače sobice. In včasih je tako težko nanico in očka ubogati, roka bi tako rada bratca ali sestrice. In veste kaj van na uho pove: Spomnite se vsaj danes na misijensko nedeljo poganških otrok in recite Jezusu: "Danes hočemo biti pridni, ubogljivi, postrežljivi, ljubi Jezus, tebi darujemo vse žrtvice današnje nedelje za uboge pogančke". In Jezus vas bo vesel.

Tinčkovi zakladi

ama ali se res selimo iz Št. Vida?" je vprašal malo pred našo selitvijo begunček Tinček svojo mamo.

"Res, saj slišala sem tako", mu odgovori mama.

To je bilo veselje. Pa ne smete misliti, da se je Tinček veselil selitve zato, da bi se vozil z vlakom ali da bi videl kaj novega, to njega ni prav nič zanimalo.

On je imel neko drugo za ušesi, katere pa nikomur ni izdal, niti svojemu najljubšemu prijatelju Jošku ne.

Prišel je dan, ko so ljudje prenehali govoriti o selitvi; ni bilo časa, ker je bilo treba voziti na postajo, postelje, zaboje, mize, klopi in še marsikaj drugega. Tisti dan je Tinček že na vsezagodaj zginil od doma. Ves dan je hodil po taborišču; še celo na kosilo je pozabil. Njegova mama je imela toliko dela, da niti opazila ni, da Tinčka ni h kosilu. Vsem devetin je pripravila kosilo, na desetega Tinčka je pa pozabila. Tinček pa je hodil po taborišču. Največ se je sukal okoli mizarske in ključavničarske delavnice. Delavnici sta bili že prazni. Le tu in tam je ležal kak žebelj, kljuka, vijak, kos žice ali kaj podobnega. To so bili sami taki predmeti, ki jih Tinček zelo cenil in prav radi njih se je veselil selitve. Preje je bilo težko priti do teh dragocenosti. Vse je bilo na svojem mestu, in čim se je prikazal v delavnico, ga je že mojster nagnal: "Kaj pa ti stikaš tu po delavnici? Ven mularija". Sedaj ob selitvi se pa nihče ni zmenil zanj. Mojster je imel obilo drugega dela.

V mraku se je Tinček vrnil domov. Bil je silno lačen, pa ni upal sitnariti, kot navadno. Ko ga je mama ugledala se je spomnila, da potepuha ni bilo h kosilu. Hitro je povečerjal in se zmuznil spat. Tako se je bal za svoje zaklade v žepu, da se niti hlače ni slekel, ampak je kar oblečen zaspal. Naslednji dan smo se preselili iz Št. Vida ob Glini v Bistrico ob Dravi.

To je bilo dela in tekanja sem in tja. Vsak je hotel čimprej in čimlepše urediti svoje nove domove. Tinčkova mama je v tem delu skoraj pozabila, da je popoldne pregled otrok v ambulanti. Zadnjo minuto se je spomnila na to. Poklicala je Tinčka, ga z brisačo hitro obrišala po obrazu in hitela v ambulanto k zdravniku.

Zdravnik ga je pregledal in ugotovil, da je zdrav kot riba. Samo še na tehtnico z njim, da bo videl koliko je pridobil na teži. Dvajset kg je pokazal kazalec. Zdravnik pogleda v knjigo, kjer je vpisana zadnja Tinčkova teža: osemnajst kg. Pogleda fanta, pogleda številko. To pa ni mogoče, da bi se v enem tednu zredil za dva kg. Tinček je moral še enkrat na tehtnico. V redu tehtnica kaže, nič ne laže: dvajset kg. Tinček je držal komolce v žepih in gledal v tla. Zdravnik pa njega. Fantek se mu je zdel nakemo širok. Stopi k njemu mu potegne roke iz žepa in sam seže v njegov žep. Tinčkovi zakladi so romali iz njegovega žepa na mizo: žebelji, vijaki, več kosov železa, podkvice za čevlje. Polomljeno električno stikalo in še in še..... Ko so bili žepi prazni je moral Tinček ponovno na tehtnico: osemnajst kg. Torej so tehtali vsi Tinčkovi zakladi dva kg.

Tinček je bruhnil v jok. Ko je pa zdravnik vpisal njegovo novo težo in mu vselepo zložil nazaj v žepa je pa ves vesel in srečen odšel z mamo in svojimi zakladi.

MARTIN KRPAN

/Nadaljevanje/

"Ta je pa uže prazna!" pravi Krpan. "Jaz imam doma kobilico, ktere ne izvleče nobeden vaših junakov, stavim svojo glavo, če ni drugače; da ne poreko Dunajčanje z Brdavsom vred, da lažem."

"Pa ni tista," vpraša cesar, "ki si z njo plesal po snegu?"

"Tista, tista!" zavrne on.

Cesar pa se razhudi, rekoč: "Zdaj pa uže vidim, da si bebec in mene delaš bebca! Vari se ne, Krpane! Moja roka je dolga."

Krpan pa mu v smehu odgovori: "Če je s tem dalja, pa vendar ne seže velikanu še celo do pasa ne, nikar uže do brade, da bi ga malo oskubla in zlasala. Ampak pustimo šale tacim ljudem v napotje, ki nimajo družega dela, kakor da žanjini dražijo svojega bližnjega; meniva se raje od Brdavsa, ki še zdaj nosi glavo. Pošlji mi hitro po kobilico; ali pa naj grem sam ponjo. Toda potlej ne vem? - Ko bi mene več ne bilo nazaj? - Bogu je vse mogoče!"

Cesar, ko to sliši, urno pošlje na Vrh po Krpanovo kobilico. Ko jo pripeljejo na Dunaj, Krpan reče: "Zdaj pa je vkup dunajski junaki, kjer vas je še kaj! Moje kobilice, kakor je videti slaba, vendar nihče ne potegne do praga, nikar uže čez prag!"

Skušali so konjači in jahači, in vsi tisti, ki so učeni, kako velja v strah prijeti konja, bodi si huđ ali pa krotak, pa kobilice ni nihče premaknil z mesta; vsacega je vrgla na gnojno gomilo. "Bes te lopi!" reče eden in drugi. "Majhno kljuse, velika moč!"

Prišel je čas boja z velikanom; bilo je ravno svetega Erazma dan. Krpan vzame kij in mesarico, zasede kobilico, pa jezdi iz mesta na travnik, kjer se je Brdavs bojeval. Martina je bilo čudno gledati: njegova kobilica je bila majhna, noge je imel velike, tako, da so se skoraj po tleh vlekle; na glavi je pa nosil star klobuk širocih krajev, na sebi pa debelo suknjo iz domače volne; vendar se nobenega ni bal: celo sam cesar ga je rad poslušal, kadar je kakšno prav žaltavo razdrl.

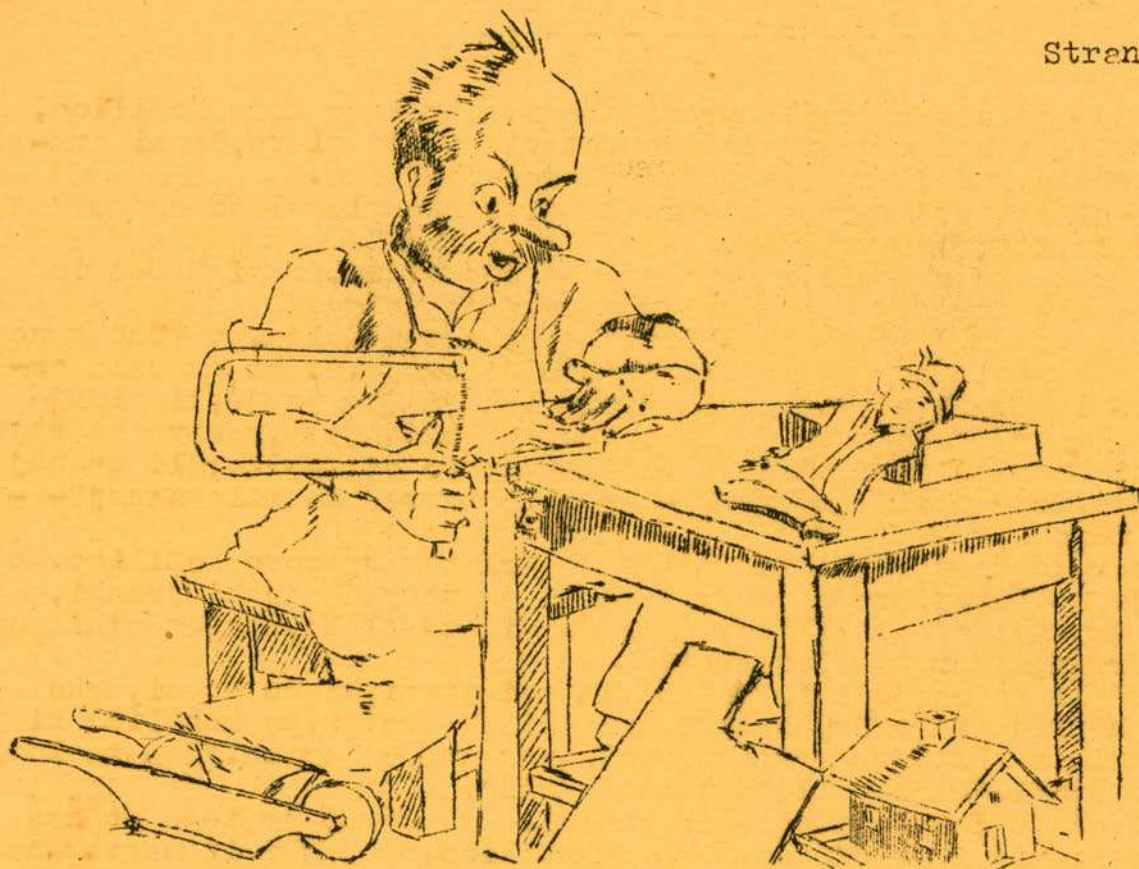
Ko ugleda Brdavs jezdeca, svojega sovražnika, začne s krohotom smejati se in reče: "Ali je to tisti Krpan, ki so ga poklicali nad me tako daleč, tam od Vrha z svete Trojice? Mar bi raje bil ostal doma za pečjo, da bi ne svelil svoje stare matere, ako je še imaš, da bi ne žalil svoje žene, ako ti jo je Bog dal. Pojdi mi izpred oči, da te videl ne bom, pa le naglo, dokler mi je srce še usmiljeno. Če me zgrabi jeza, ležal boš na zemlji krvav, kakor sam cesarjev sin in sto družih!"

Krpan mu odgovori: "Če nisi z Bogom še spravljen, urno skleni, kar imaš; moja misel ni, dolgo čakati, mudi se mi domov za peč; tvoje besede so mi ubudile v srcu živo željo do svoje kože in do svoje peči; ali poprej vendar ne pojdem, da tebi vzamem glavo. Pa ne zameri! To mi je naročil moj gospod cesar; jaz nisem vedel ne za te ne za tvoje velikanstvo in za vse krvave boje. Prijezdi bliže, da si podava roke; nikoli si jih nisva poprej, nikoli si jih ne bova požjeje; ali pravijo, da Bog ni ma rad, če pride kdo z jezo v srcu pred božni stol."

Velikan se nekoliko začudi, ko to sliši. Naglo ptiježdi in mu poda svojo debelo roko. Krpan mu jo pa tako stisne, da precej kri izza nohtov udari.

Brdavs malo zareži, pa vendar nič ne pravi, am ak misli si: ta je huđ in močan; pa kaj bo - kmet je kmet; saj ne zna bojevati se, kakor gre junakom.

Urnó zasukata vsaki svojega konja in zdirjata si od dankeč zopet naproti. Brdavs visoko vzdigne meč, da bi uže o prvem odsekal sovražniku glavo; ali ta mu urno podstavi svoj kij, da se meč globoko zadere v mehko lipovino; in preden ga velikan more izdreti, odjaha Krpan z male kobilice, potegne Brdavsa na tla, pa ga položi, kakor bi otroka v zibel deval, ter mu stopi za vrat in reče: "No, zdaj pa le hitro izmoli očenašek ali dva, in pa svojih grehov se malo pokesaj; izpovedal se ne boš več, nimam časa dolgo odlašati, mudi se mi domov za peč; znaj, da komaj čakam, da bi zopet slišal zvon, ki poje na Vrh pri sveti Trojici".

Z VROČI IGLO RIŠE DEDEK
KAR PIŠČALKI JE V KRAS.
BRANKO KOT PASTIRČEK PRAVI
SI ZAZVIŽGAL BO NA GLAS.

S TANKO ŽAGICO - REZLIJAČO
IZREZUJE, KAR SE DA:
SAMOKOLNICO IN HIŠO
IN MOČICA IZ LESA.

ŠALE IN UGANKE

Rešitve ugank iz četrte številke:

1./ Pet prstov. 2./ Usta. 3./ Hčerka. 4./ Sveča. 5./ Polž, ki svojo hišo vedno s seboj nosi.

Nove uganke:

- 1./ Kateri konj vidi prav tako dobro naprej kot nazaj?
- 2./ Kdaj je človek v hiši brez glave?
- 3./ Kje se veda najdražje prodaja?
- 4./ Po kateri cesti se ni vozil še noben človek?
- 5./ Kateri mesec je najkrajši?

KOMU JE LAŽJE VERJETI? Janez pride k svojemu prijatelju Juriju. Ko Jurij zagleda Janeza, reče dekli, naj reče Janezu, da ga ni doma. Tako je tudi bilo. Čez nekoliko dni pride pa Jurij k Janezu. Ko že pred hišo stoji, mu zavpije Janez: "Me ni doma!" Jurij ves začuden vpraša, kako more tako neumno govoriti. A Janez mu reče: "Ako sem moral jaz verjeti vaši dekli, mislim, da boš tudi ti meni verjel."

LUPANOVA PREPOVED. V neki občini se je dogodil slučaj, da je več gospodarskih poslopij zgorelo po neprovidnosti ljudi, ki so kadili v hlevih. Župan je vsled tega izdal naslednjo prepoved: "Ker je bilo v zadnjem času več primerov požarov gospodarskih poslopij, ker so ljudje kadili v hlevih, ostro prepovedujem, da bi se še nadalje pitala živina z gorečimi cigaretami ali cigarami."

KAJ JE POTREBNEJŠE? "Kaj misliš, Jaka," vpraša knez svojega hlapca, "ali nam je bolj potrebno sonce ali luna?" - "No, to je pač neumno vprašanje" pravi hlapec "to pač vsak človek dobro ve, da je luna bolj potrebna nego sonce, kajti luna sveti po noči, ko je tema, sonce pa po dnevi ko je že itak svetlo."

BEGUNČEK

Št. 6.

Bistrica ob Dravi 28. 10. 1945.

KRISTUS KRALJ

Danes je praznik Kristusa Kralja. Priznavamo, da je Kristus najvišji gospod v nebesih in na zemlji. Kot zvesti služabniki se sklonimo pred svojim Kraljem na kolena in mu darujemo za Njegov praznik najboljše, kar imamo. Čista, preprosta srca naša. Če so zvesta in nepokvarjena so pred Bogom veliko vredna. Polna hvalečnosti morajo biti naša srca, da imamo in ljubimo tega Kralja.

Na tujem praznik tvoj praznujemo o Kristus Kralj.

Ker smo hoteli biti tvoji, božali smo od doma, v dalj ...

Nihče ne stre nan vere naše, ki v srcih nam kipi.

Mi tvoji smo na večne čase!

Naj Kristus Kralj živi!

Če še tako nad nami hrufe, orkan zablod, strasti; stojimo trdno na braniku, naš Kralj si Kristus - Ti!

Prav vsi smo trdni kakor skala, vsi borci tvoji smo, nihče nikdar nas ne premaga, dokazali smo ti to s krvjo.

Ti pa nas pelji v boj junaški, za vero, narod svoj!

Povsod naj se razlega geslo: "Jaz, Kristus Kralj, sem tvoj!"

///

A žolostna so naša srca danes. Gotovo veste, dragi begunčki, da Kristusa Kralja ne ljubijo in ne časte vsi ljudje. In prav radi tega smo morali tudi mi od doma, ker v naši domovini, naši lastni bratje sovražijo in preganjajo tiste, ki ljubijo Kristusa Kralja. Od kar svet sto-

ji, skuša hudobni duh, satan, duše odvrniti od Kristusa Kralja. In danes se zdi, da satan zmaga, ko toliko ljudi trpi in umira zaradi Kristusovega imena in Njegove resnice. Ljubi begunski otroci! Ena je resnica. Kljub preganjanju in sovraštvu Kristus še vedno kraljuje in bo kraljeval do konca sveta in vse večnost. On je Kralj od vekomaj, On je Kralj tudi danes, ko se Njegova vera preganja in zaničuje. In ob poslednji sodbi se bo Kristus Kralj prikazal na nebu v vsej svoji moči in veličastvu. Takrat bodo vsi skrušeni v prahu spoznali javno pred vsem svetom, da je Kristus Kralj nebes in zemlje.

Obljubimo Kristusu Kralju, da hočemo ogtati Njemu zvesti, da ga bomo vedno in povsod spoznavali in častili. Živel Kristus Kralj.

veverica

Takrat, ko sta še Adam in Eva živela v raju, so bile tudi vse živali okoli njiju. Živale so bile dobre, kakor tudi prva človeka. Sedaj tako krvoločni tiger je pohlevno skakal okoli Adama in Eve, in volk je prijateljsko mulil zraven kože travo. Nekega dne pa sedi veverica sredi dvorišča. Njen takrat še ne košat rep, podoben mišjemu ji je stal pokonci. K nji priskaklja zajček. Misleč, da štrli iz zemlje vejica, začne glodati - veveričin rep. Veverica zakriči in odskaklja k Stvarniku, se pritoži čez zajčka, ter prosi Boga, naj ji ustvari drugačen rep. Stvarnik ugodí njeni želji in ji ustvari nov - košat rep, kakršnega ima še dandanes. Zajček pa tudi ni mogel več načeti veveričinega repa, ker je veverica postala z novim repom gibčna in sedaj vedno skače z veje na vejo, dočim je ostal zajček samo na trdnih tleh.-

zvest spremljevalec

ko je stari Tobija pošiljal svojega sina, mladega Tobijo v daljno tujo deželo se je mlademu Tobiji ponudil za spremljevalca mladenič in dejal staremu Tobiji: "Tvojega sina bon peljal v tujo daljno deželo in ti zdravega in srečnega pripeljal nazaj!" - Tudi vi, mali begunčki, ste šli v daljno tujo deželo in bi se gotovo radi zdravi in srečni vrnili nazaj v domovino. Ali ste si že izbrali dobrega in zvestega vodnika, ki vas bo spremljal na vaših potih po tujini in vas pripeljal nazaj v domovino? Prav isti mladenič, ki se je ponudil mlademu Tobiji, lahko spremlja tudi vas. Mlad je in lep. Opasan je okoli ledij in čaka na vas. Ta mladenič je nadangel Rafael. Prositega naj vas spremlja in končno zdrave in srečne pripelje nazaj domov. Svetoval vam bo kakor je svetoval mlademu Tobiji. Koliko velikih reči sta doživela med potjo in gotovo bi se mladi Tobija ne vrnil srečno na svoj dom, ako ne bi imel tako zvestega svetovalca in vodnika.

Stari Tobija je bil vedno zvest Bogu, bil bogat in srečen. Toda Bog ga je hotel preskusiti. Vzel mu je premoženje, postal je bolan, celo oslepel je. Toda stari Tobija ni tožil, ostal je Bogu zvest in tudi mladega Tobijo je vzgajal v strahu božjem. Na sličen način Bog preskuša tudi našo zvestobo do njega. Vse so nam doma pobrali in morali smo na tuje. In ako bomo ostali Bogu zvesti nam bo vse povrnjeno, kakor je bilo vse povrnjeno Tobijevi hiši. In kakor je Tobijev oče spregledal po sinovi vrnitvi, tako bo tudi mnogo ljudi v naši domovini spregledalo on naši vrnitvi.-

Pretečeno sredo smo praznovali god svetega nadangela Rafaela. Sam je povedal v Tobijevi hiši kdo da je: "..... Mene je poslal Gospod..... Jaz sem nadangel Rafael, eden izmed sednerih, ki stojimo pred Gospodom."

Velik je torej pred Bogom, zato se mu priporočite, dragi begunčki, da bi vas zvesto vodil po tujini, vam svetoval, vas bodril in hrabil v službi Gospodovi in vas, ko bo to volja božja, zopet zdrave in srečne pripeljal nazaj v našo drago in lepo domovino, po kateri vsi tako željno hrepenimo.

////

M A R T I N K R P A N

/Nadaljevanje./

To izreče, pa vzame počasi mesarico, ter mu odseka glavo, in se se vrne proti mestu.

Dunajčanje, ki so do zdaj le od daleč gledali, pridero k njemu, tudi sam cesar mu pride naproti, pa ga objame vpričo ljudstva, ki je v vpilo na vse grlo: "Krpan nas je otel! Hvala Krpanu, dokler bo Dunaj stal!"

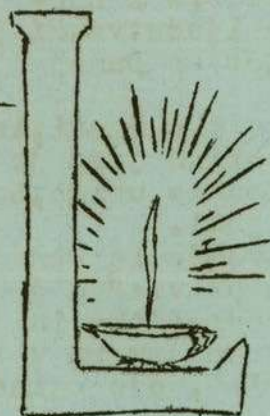
Krpanu se je to kar dobro zdelo, da je dosegel toliko časti, in držal se je na svoji kobilici, kakor bi šel v gostje vabit. Saj se je tudi lahko; še tu med nami, če kdo kacega slepca ali belouško ubije, še ne ve, na kateri grm bi jo obesil, da bi jo videlo več ljudi.

Ko pridejo v cesarsko poslopje vsi knezi, vojskovodje in vsa prva gospoda s Krpanom, spregovori najprvo sam cesar in pravi: "Zdaj si pa le izberi! Dam ti, kar želiš, ker si zmogel tolikega sovražnika in otel deželo in mesto velike nadloge in nesreče. Nimam take stvari v cesarstvu, da bi djāl: ne dam ti je če jo hočeš; celo Jerico, mojo edino hčer, imaš na ponudbo, ako nisi še oženjen."

"Oženjen sem bil, pa nisem več," odgovori Krpan; rajnica je umrla, druge pa nisem iskal. Sam ne vem, kako bi vendar, da bi ne bilo meni napak, Bogu in dobrim ljudem pa všeč. Vašega dekleta sem uže videl; če je tudi še tako pametna, kakor je lepa, potlej naj se skrije moja babanica pred njo v vseh rečeh. Dobrote res da je navajena, tistega ne bom djāl, ker je od bogate hiše doma; pa saj na Vrhju pri sveti Trojici spet nismo zgolj berači; pri nas tudi skozi vse leto visi kaj prekaženega na ražnu. Samo to ne vem, kako bo. - Nesla vsa bila z Marjeto v oprtnih košah enkrat grozdje v mesto. Nazaj grede mi je bila pa ona zbolela na požu. Tako se mi je sitno zdelo, da vam ne morem povedati! Raje bi imel, da bi se mi bile utrgale v cerkvi namamnici obe hkratu, takrat ko bi ravno bil sveče prižgal. Ni bilo drugače: naložil sem jo v oprtni koš, koš pa na pleči, ter sem koračil nastito ž nji! Izhajal bi uže bil; saj Mretačka je bila tako majhna, kakor deklica trinajstih let - pa jih je nadloga vendar uže imela trideset, ko sva se jemala - težka tedaj ni bila; ali kamor sem prišel, povsod so me vprašali, kakšno kramo prodajam. To je presneto slaba krama, babo po svetu prenašati! In ko bi se zdaj na cesti nama spet kaj takega nakretilo, vaši hčeri in pa meni? Od tukaj do vrha se pot vleče, kakor kurja čeva. Koša revež nimam, kobilica ima pa samo eno sedlo! Pa bi tudi ne bilo čudo, ko bi zbolela; saj vemo vsi, da take mehkode niso vajene od petih zjutraj, do osmih zvečer cikoa coka, cika coka s konjem. Če se to prav do dobrega vse premišli, menda bo najbolje, da vam ostane cesarična, meni pa vdovstvo čeravno prav za prav dosti ne maram zanje; ali kar Bog da, tega se človek ne sme braniti."

Cesarica pa še sedaj ni pozabila košate lipe nad kamnito mizo na vrtu; zato je tudi ni bilo zraven, poslušala pa je za vrati, kakor imajo ženske navado, ki bi rade vse izvedele. Ko sliši, da cesar ponuja svojo hčer Krpanu v zakon, pride tudi ona in pravi: "Ne boš je imel, ne! Lipo si mi izpridil; hčere ti pa ne dam! Ljubeznjivi moj mož, menda ti je kri v glavi zavrela - ne morem ti dobrega reči - da govoriš take besede, ki sam dobro veš, da so prazne ena in druga. Pa tudi vas naj bo sram, vas, gospodje! Grdo je tako, da se mora knet za vas bojevati! Še dan danes bi lipa lahko stala, pa tudi velikan več ne imel glave, ko bi vi kaj veljali. Pa saj vem: ko so se obabili možje, je vsaka baba neumna, ktera se moži! Res je, Krpan, otel si cesarstvo in tudi dunaj si otel; zato boš pa dobil vina sod, ki drži petdeset malih veder, potem sto in petdeset pogač, dvajset jancev; in pa osemindesetdeset krač ti bomo dali. Dobro me poslušaj! To moraš pa vse domov na Kranjsko spraviti, ako hočeš. Prodati pa ne smeš čepera, ne tukaj ne na potu. Kadar boš na Vrhju pri sveti Trojici, potlej pa stori, kar se ti zdi. In ker zdaj nimamo tukaj nobenega Brdavsca več, menda ne bo napak, če osedlaš imenitno svojo kobilico, pa greš počasi proti Vrhju. Pozdravi mi tamkaj vse Vrhovščeke, posebno pa mater županjo!"

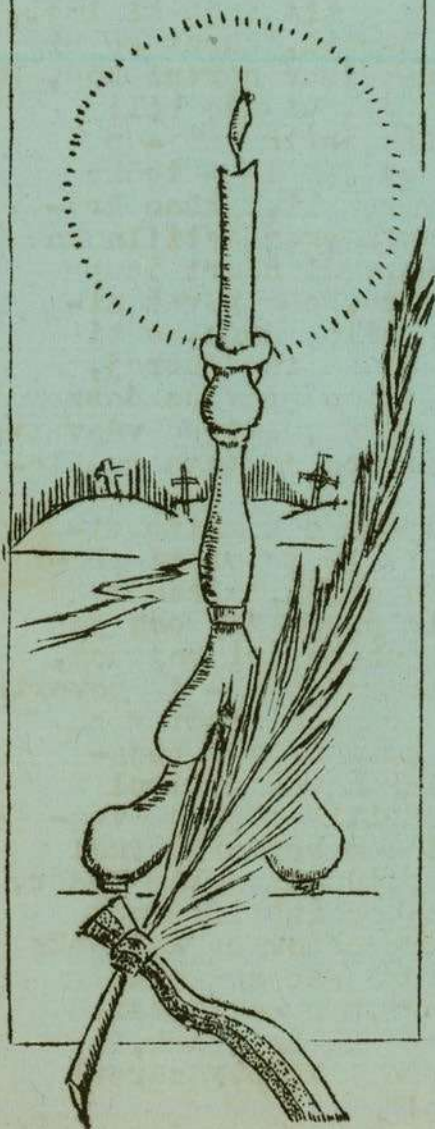
LUČKA GORI ...

Lučka gori
 Na grobovih neznanih
 pa luči ni.
 Le veter okoli dreves,
 ziblje veje in les,
 narava v jeseni že sanja.
 Neumorno jelka ječi!
 "Krog mene bratov tisoč spi,
 spi spanje junakov!"
 Vsi svoje življenje so na oltar
 za vero in dom darovali,
 da drugi živeli bi; ostali
 iz teme zablod in morja krvi,
 da narod se nov porodi.
 Očiščen sovraštva, ves prenovljen,
 iz temnih dni vstaja,
 svoboda s krvjo se poraja,
 za brate vse, brate Slovence!
 Vsi dolgo bili so v verige vkovani,
 med sabo razklani,
 ločili so jih potoki krvi,
 a zdaj naj svoboda za vse se rodi!

Danes je vernih duš dan....
 Glej, iz domače hiše,
 ko v noč, ura čas piše,
 mati noli za svoje sinove,
 ki bili so up, nje, matere vdove.
 Njej solza za solzo se znova utrne,
 roke proseče k Mariji obrne,
 naj oprostí njin, ker v hudobiji
 ubili so sina, daleč od hiše.

Lučka gori
 Veter veje prek gozda .snrek,
 žalosten čuje iz gozda se jek,
 tu spijo slovenski vojaki,
 za vero, svobodo, junaki.....

plemenito delo

ogatin je hotel razdeliti vse inetje med svoje tri sinove. Vse je že razdelil na tri dele; slednjič mu še ostane drag kamen - dijamant. Komu ga naj izroči? Vsi trije bi ga radi. Reče jim torej: "Pojdite po svetu; kdor izmed vas stori plemenito delo, dobi dijamant."

Sinovi so se razšli. Ko se vrnejo čez tri mesece, pravi očetu najstarejši sin: "Glej oče!

Vstopil sem v službo pri gospodu. Zaupal mi je veliko, in jaz sem vse zvesto in pošteno opravljal."/>

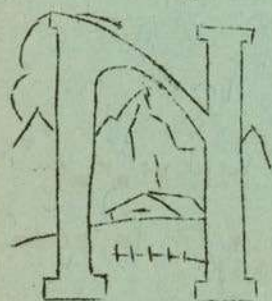
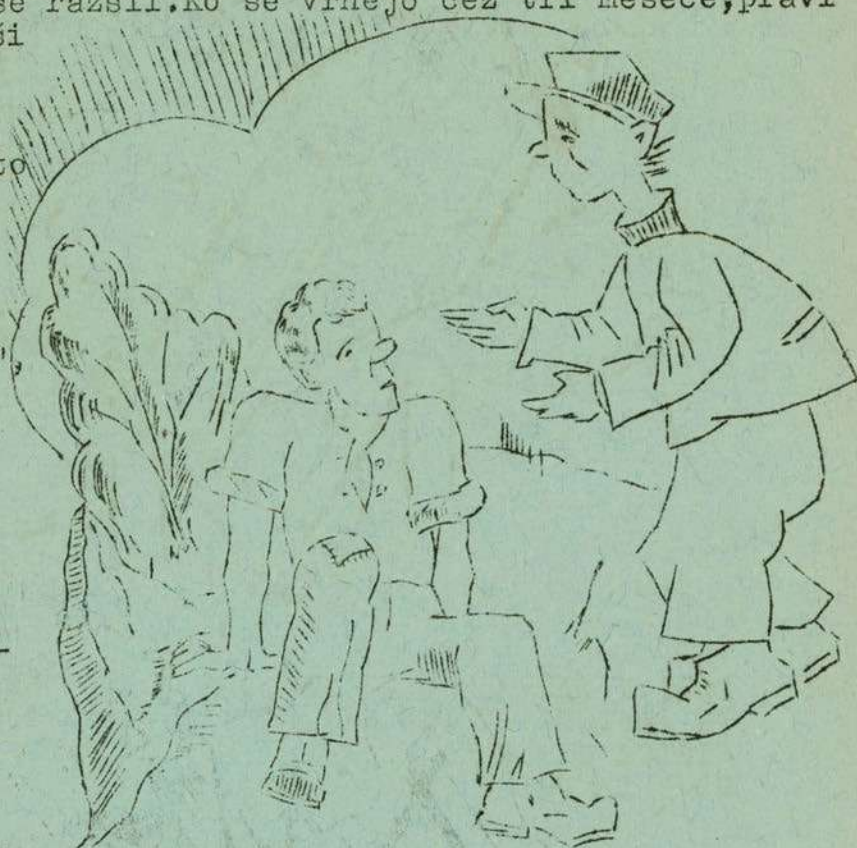
Oče pa mu reče: "To je bila tvoja dolžnost".

Drugi sin pravi: "Na svojem potovanju sem rešil potapljalčevega otroka".

Oče odvrne: "To je vsekakor lepo delo, toda tudi to je bila le tvoja dolžnost: pomagati bližnjemu v sili."

Sedaj pristopi najmlajši sin ter pripoveduje: "Nekoč sem prišel na visoko goro. Na vrhu zagledam poleg prepada svojega najhujšega sovražnika. Že ga mislim suniti, da pade v globočino, a o praven času se še premislim. Zbudim ga rajši in ga opozorim, naj pazi, da se ne skotali v spanju na rob prepada."

Očetu se razjasni obraz, ter de: "Res, to je bilo plemenito delo. Tvoj bodi dijamant!"

29. oktober

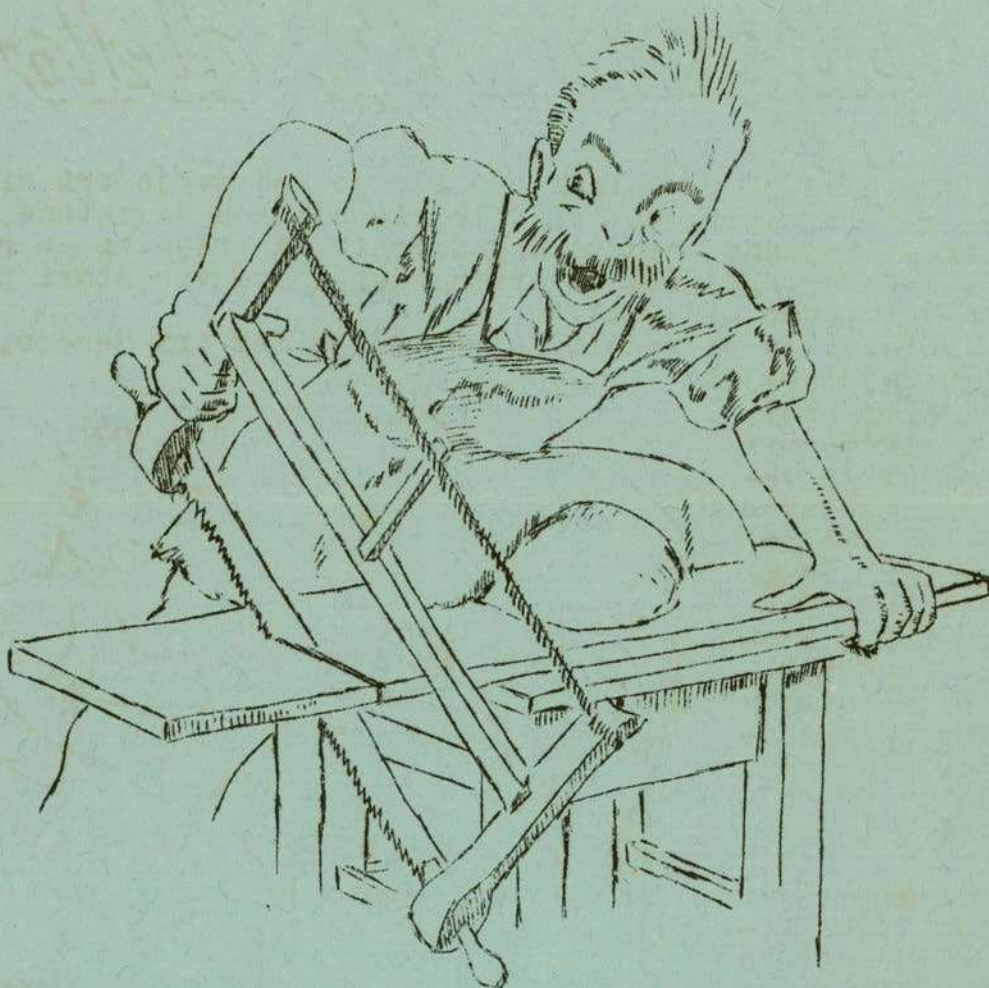
aš narod trpi in umira,
kot Bog zdaj je na križ pribit.
Nad njim se gorje razprostira,
po celem je svetu razbit.

Kdaj se radost bo razlila,
prek polja in naših gora?
Kdaj tam res svoboda bo
vsklila,

Še zarja se nova prismeje,
še pesem se pela bo.
Ko vetrič svobode zaveje,
ki narod jo piše s krvjo.

kje žalost je danes doma?
Takrat pa bo praznik svobode,
zajel mater Slovenijo vso.
Nič več krvi, ne zablude,
sen sonce smejalo se bo!

////

TUDI V BARVARNJU JE MOJSTER
IN MOŽIČEK JE KOT ŽIV,
HIŠICA JE KAKOR NOVA,
SLON PA KOT V RESNICI SIV.

ZDAJ SE DEDEK MIHA SPOMNI:
"JOJ, SEVEDA, AVTO, VLAK.
IN VOZIČEK MIKA FANTE,
TUDI JANKO NAŠ JE TAK.

///

RIŠE, MERI IN RAČUNA
DEDEK MIHA DO NOČI.
ŽAGA POJE, GRIZE, REŽE,
DEDEK JE ŽE BREŽ MOČI.

///

///

ŠALE IN UGANKE

Rešitve ugank iz pete številke:

1./Leseni.2./Kadar gleda skozi okno.3./V lekarni.4./Po rimski.5./
Mesec maj, ker ima sami tri črke.-

Rešitev nam je poslala samo Gazvoda Martina iz 5.razreda in je pravilno rešila:1.,2.,4.,uganko.-Otroci rešujte naše uganke!

Besedna uganka.

Nihče ga ne vidi, čuti,
z nevidljivimi peruti
iz neznanih dalj priplava
ter v neskončnost izginjava.
Vendar silna moč je njega:
z njo v vesoljstvu vse obsega,
vse nareja, obnavlja,
ter spet kvari in vničuje.
Kar se danes je na svet
z njega pomočjo rodilo,
to gotovo čez več let
ali jutri že m'nulo
v prah njegov razruši zob.

Le človeškega duha
dela nočejo v grob;
vidne znake pač jim da,
a žive od dob do dob,
dasi kroginkrog on hruje,
zbujajoč jok, stok in vzdih,
ko v pogubo prekucuje
cele narode prek njih.
Konur dana bistra glava,
naglo mu ine dobi,
tudi rad poiskušava,
da se z delom proslavi,
ki ga on ne razdrobi.

/Rešitev bo objavljena v prih. številki./

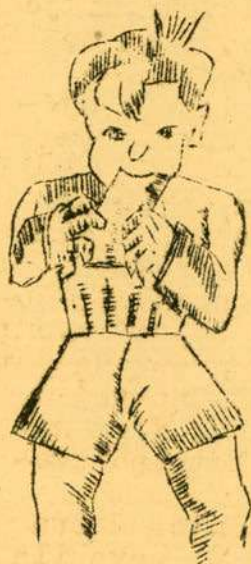
BEGUNČEK

Št. 7.

Bistrica na Dravi

4.11.1945.

O ZAHVALI

Begunčka Tinčka poznate. Gotovo se še spominjate, kako se je ob selitvi tehtal v ambulantni. Sedaj ga je vedno vse taborišče polno. Kanorkoli greste po taborišču, ga lahko vidite. Majhen je, precej širok, malo krive noge ima in skuštrano glavo, roke pa do komolca v žepu. Je pa zelo poznana osebnost v našem taborišču. Vse ga pozna. Tudi angleški vojaki ga dobro poznajo. Zadnjič mu je nekdo od angl. vojakov podaril kos čokolade. Takoj je tekel domov in čokolado pokazal mami: "Ali jo lahko pojem?" je vprašal.

"Počakaj", mu je dejala mama, "ko pridejo še ostali domov, boš dal vsakemu malo. Vendar ne boš vse čokolade sam snedel?"

Ker je bil Tinček radodaren, je čokolado izročil mami, da jo razdeli opoldne po kosilu, ko bodo vsi domači zbrani pri mizi.

Po kosilu se je takoj spomnil na svojo čokolado. Lepo počasi jo je odvil in zložil srebrni papir, da ga shrani, ker se tako lepo sveti. Čokolada je bila lepo rebrasta in Tinček jo je začel lomiti. "Vsem jo bom dal, samo Špeli ne, ker še hvala nikoli ne reče, kadar kaj dobi" reče Tinček.

"To pa res ni lepo od Tobe Špela" reče mama, "da se nikoli ne zahvališ, kadar kaj dobiš. In takih Špel, ki bi samo jemale, pa nobene hvale nobi vedele imamo več na svetu", nadalje uči mama svoje otroke. "Nehvaležnost je najgrša stvar na svetu. Kako grdo je ako kdo zna samo jemati, hvaležnosti pa ne pozna. Koliko dobrega prejmemo vsak dan od ljubega Boga, pa tako malo hvaležnosti poznamo. Kakor tistih devet gobavcev, ki jih je Jezus ozdravil, ta ko smo tudi mi čestokrat nehvaležni. Zahvalna nedelja je danes, otroci, zato je naša dolžnost, da se Bogu zahvalimo za vse dobre, ki nam jih je v pretečenem letu dal. Ohranil nas je še pri življenju, da tako moremo še popraviti svoje življenje, dal nam je tudi vsega, kar za življenje potrebujemo, ko je na svetu toliko ljudi, ki nimajo kaj jesti, nimajo strehe in tudi očka in nanice nimajo več. Ako ljubemu Bogu ne bomo za vse kar nam daje hvaležni, se lahko zgodí, da nam v bodoče ne bo več naklinal svojih dobrot, kakor tudi naša Špela danes ni dobila od Tinčka čokolade, ker se nikdar ne zahvali, kadar kaj dobi," je razlagala mama svojim otrokom. Vsi so jo z zanimanjem poslušali in se zahvalili Bogu za vse kar jim je dal.

Tinček je pa podaril kos čokolade sosedovemu Tončku, Špeli jo pa ni hotel dati.

///

Č O L N I Č E K

IN V ČOLNIČEK LEP BOM SEDEL,
TJA ČEZ DRAVCO BOM VESLAL,
AJ, S SEBOJ PA VSE SPOMINE
NATE, ŽALOST, ODPELJAL.

TAM V DALJAVI BOM POPUSTIL
TE SPOMINE - IN TEDAJ:
SPET VESEL IN Z LAHIM SRCEM
ODVESLAL DOMOV NAZAJ.

///

Radovednost

Živel je pred davnimi časi ženica. Stanovala je na vrhu zellega griča v lepi beli hišici. Mimo hišice je držala široka cesta, na kateri je bilo vedno polno življenja. S ceste se je videlo v zeleno dolino in na rumeno žitno polje daleč naokrog vse do tja, koder se je družilo

nebo s sinjimi gorami. Dobra je bila ta ženica, a inola je poleg dobrih lastnosti tudi slabo lastnost: bila je nanreč silno radovedna. Ni ga bilo človeka, ki je šel mimo njene hišice, da ga ne bi pogledala ali ogovorila. Tako je živela dolgo let in njena radovednost se je ravila takorekoč v bolezen.

Dogodilo se je pa, da je prišel mimo njene hišice mož vedrih lic s popotno palico v roki. Kakor vsakogar, tako je ustavila ženica tudi tega noža s pozdravom: "Dober večer, mož! Kam gre vaša pot?" "Ej," je odgovoril nož, "naprej gren, naprej, kaj se hoče, dona niman, pa se moram potikati po svetu."

Ker je pa bila ženica dobra in ob enem radovedna, je povabila noža, naj ostane pri njej. In res. Mož je ostal, ženica ga je izpra-

ševala na dolgo in široko o njegovi donovini, o sorodnikih in o vsen mogočem. Mož je bil pa tudi radoveden. "Glej" je dejal sam pri sebi, "ta ženica je sana tu gori, jaz pa se moram potikati po svetu. Lepo bi bilo za me, ako bi mogel ostati tu. Stal bi pred durmi, ter gledal nino do oči, in življenje bi teklo lepo, mirno naprej."

Tudi ženica si je mislila: "Sana sen, a prostora inam dovolj. Če bi imela noža, bi stala lahko ves dan na pragu in se pogovarjala s potniki." Rečeno - storjeno. Ponudila mu je, če hoče ostati na gričku. On je bil zadovoljen. Stopila sta h gospodu župniku in ta ju je poročil.

Prve dni je bilo ženici lepo. Stala je na pragu - nož je pa kuhal. Toda, ker je bil tudi on velik radovednož, je hotel vsakogar videti, ki je šel mimo. Zaradi tega se ni mnogo brigal za kuho, in jedi so bile vsak dan prismojene. Nekega dne je ženica rekla nožu: "Vidiš, dragi moj, tako ne pojde več naprej! Sklenila sem sledeče: jaz bom stala pred hišo, kadar bo lepo vreme - takrat boš ti kuhal, kadar bo pa grdo, boš pa ti na pragu jaz bom pa skrbela za jed."

Mož je bil zadovoljen, in živela sta v miru dolgo let. Ženica je bila zunaj ob lepem vremenu, on pa v grden, in oba sta bila zadovoljna.

Zgodilo se je pa, da je prišla mimo hišice visoka gospa, oblečena v črno obleko in obdana s črnim pajčolanom. Nekaj nenavadnega je bilo to zanje, zato je bila radovednost ten večja.

"Dober večer, gospa," je pozdravila tujko, "kam vas vede pot?"

Tujka pa je molčala in šla mimo.

"Kam pa greste lepa gospa?" je izpraševala ženica nepreje, pritekla je tudi mož iz hiše.

"Ne sprašujte!" je dejala tujka "zgodí se lahko, da bosta kaznovana za svojo radovednost."

"Ah, povejte, gospa, kar povejte, kaj se nana hoče zgoditi?" sta hitela oba v eni sapi.

"Dobro, poveni" je dejala tujka, "jaz sem radovednost!"

/Nadaljevanje na zadnji strani/.

MARTIN KRPAN

/Nadaljevanje/.

Cesarica je to izgovorila, pa je šla spet v svoje hrame. Vseh gospodov je bilo jako sram. Kaj bi jih tudi ne bilo? Prebito jih je obronkala; prav kakor tacin gre! Krpan se je pa držal, da je bil skoraj hudega vremena podoben. Kakor bi se za Mokroco bliskalo, tako je streljal z očmi izpod srditega čela; obrvi so mu pa sršele kot dve metli. Da te treh, tako je bilo vsem okoli njega čudno pri srcu! Če cesar je plaho od strani gledal, cesar! Pa vendar, ker sta bila vedno velika prijatelja, zato se je časi predrzne in reče mu: "Erpane, le ti molči; midva bova uže naredila, da bo prav."

Krpan ga pa nič ne posluša, temuč zadene si na desno ramo kaj, na levo pa mesarico, stopi k durim in reče: "Veste kaj? Bog vas obvari! Pa nikar kaj ne zamerite!"

Pa te besede prime za kljuko, pa kakor, da bi h tel iti.

Cesar poteče za njim: Čaki ne! Daj si dopovedati! Bog nas vari, saj menda ničel vedel!"

Krpan odgovori: "Koga? Menite, da nisem šel zadeti slišal, kali? Meni bi gotovo segla brada uže n-tri do pasa, ali pa še čelj, ko bi se ne obšel vsak točen dvakrat; pa bo kdo pometal z menej? Kdo je pome poslal kočijo in štiri konje? Vi ali jaz? Dunaja ni bilo meni treba, mene pa Dunaju! Zdej se pa takisto čelo z menej? In pa še za voljo mesa in vina moram očitke poširati? Uže nekatere matere ven jel kruh, črnega in belega; nekaterega očeta vino ven pil; ali nikjer, tudi pri vas nisem dobil take potrebe, kakršna je v Rasčrtu pri Klinčarju. Mi grjega na tem svetu, kakor to, če se kaj da, potlej pa očita! Kdor neče dati, pa naj ima sam! Pa tudi kdo bi mislil, da lipove pravde še zdej ni kraja ne konea? Ali je bilo tisto drevesce vaš bog ali kaj? Tak les raste za vsacim gonom, Erpane pa ni za vsacim vogalom, še na vsacem cesarskem dvoru ne, hvala Bogu. Darove pa spet take dajete, da človek ne more do njih; to je ravno, kakor bi naški miš na rep privezal, da se potlej vrti samo okoli sebe, doseči je pa vendar ne more. Petdeset malih vendar vina, pet in sto pogač, dvajset jancev in pa osem in štirideset krac; tako blago res ni siromak; ali kaj pomaga! Prodati ne smem; z Dunaja na Vrh pa tudi ne kaže prenašati! Pa jaz bom drugo naredil, kakor se nikomur ne zdi! Deske si bom znezel na dvorišče, in ako jih bo premalo, potlej bo pa drevje zapelo. Vse bom posekal, kar mi bo prišlo pod sekiro, bodi si lipa ali pa lipce, hučolesovina ali dobroletovina, nad kamnito ali pa nad leseno mizo; pa bom postavil sredi dvorišča kolibo in tako bom ležal, dokler bo rod moker, pa dokler bom imel kaj prigrizniti. Ampak to vam pravim: sa- še enkrat naj pride Brdavs na Dunaj, potlej pa zopet pošljite pome kočijo ali služabnika, ali pa še celo svojo hčer, ki ne mara zanj malo in dosti ne; pa bomo videli, kaj boste pripeljali z Vrha od Svete Trojice!"

Ako bo Krpan, mesa in kosti gotovo ne bo imel; ampak iz ovsene slame si ga boste morali natlačiti; pa se ga še vrabci ne bodo dolgo bali, nikar uže velikani! Mislim sem iti brez besedice govorjenja. Ker ste me pa sami ustavili, ne bodite hudi, če vam vsem katero grenko povedal; saj menda veste, kako je djel rajnik Jernejko na Golem: Al, ga bom s pogačo pital, kadar se s kon kregam! Kar ga bolj vjezi, to mu zabelim. Zdej pa le zdravi ostanite!"

Cesar pravi na to: "Martin, potrpi ne! Vsaj ne bodi tako neučakan. Ti ne pojdeš od naše hiše, verjemi, da ne! Saj sem jaz gospodar, veš".

VLAK DRVI V NEZNANE KRAJE
DEDEK MIHA JE "PREBOR"

"LE POČAKAJ? MALI JANKO,
ZDAJ DOBIŠ ŠE KOLODVOR."

R A D O V E D N O S T

/Nadaljevanje/.

V tistem hipu, pa se je zabliskalo, strašno zagrmelo in tema je nastala povsod.

Ko so se drugo jutro prebivalci doline prebudili, ni bilo bele hišice nikjer. Šli so na griček in videli tam čisto majhno hišico in v njej ženico in možička. Eden izmed vaščanov je vzel hišico domov, in glej čudo: bila mu je vremenski prerok. Kadar je deževalo, je bil zunaj možiček, ob lepem vremenu pa je bila na pragu ženica.

Tako je nastala "vremenska hišica". Možek in ženica morata za kazen prevelike radovednosti služiti ljudem kot vremenska preroka.

///

ŠALE IN UGANKE

Rešitev besedne uganke iz zadnje številke: Čas.
Rešitve ni prinesel nihče.

///

BEČUNČEK

Št.8 Bistrica na Dravi 11.11.1945.

Vrhovčan:

DOBER RAČUNAR.

Učiteljica se je na vse pretege trudila, da bi Janezka naučila šteti do šest. A ves njen trud je bil zaman. Na šolo pride nadzornik in na nesrečo vpraša vprav Janezka, naj šteje do šest.

"Zna samo do pet, naprej pa ne" mu pojasni učiteljica. "Vse sem že poskusila, pa ga ne morem pripraviti do tega, da bi štel čez pet."

"Zelo nimate prave metode" ji odvrne gospod nadzornik.

"Bom pa jaz poskusil, boste videli, da bo šlo". In gospod nadzornik se loti nadbudnega Janezka. "Janezek pridi sem k meni". In Janezek pricaplja pred gospoda nadzornika.

"Ako ti da mamica eno jabolko, koliko jabolk imaš?"

"Enega" se odreže Janezek.

"Zelo dobro"! In sedaj ti da oče še enega, koliko jih imaš sedaj?"

"Dva" se odreže Janezek.

"Prav dobro", že vidim, da bo šlo pravi gospod nadzornik. "In domov pride brat, pa ti prinese še eno jabolko, koliko jih imaš sedaj?"

"Tri"!

"Vrlo dobro"! Iz tebe bo še nekaj, smehlja se potreplja Janezka po rami ježno pa pogleda učiteljico. Potem pa nadaljuje: "Sestra te ima rada, pa ti da še

ona eno jabolko. Ali več koliko jih imaš sedaj?"

"Sedaj jih imam štiri, gospod nadzornik".

"Imenitno"! "Sedaj pa pride na obisk še teta in ti podari eno jabolko, koliko jih imaš pa sedaj?"

"Pet"!

Nadzorniku so kar gorela lica od zadovoljnosti.

"Saj sem vedel, da si hraber dečko. Če bo šlo tako naprej, postaneš še nadzornik. Sedaj pa dobro pazi! Koliko jabolk pa bi potem imel, če ti dam še jaz eno?"

"Gospod nadzornik, ako mi daste pa še vi eno jabolko, potem jih bom imel pa že zadosti" se odreže Janezek.

Pospodu nadzorniku je postalo vroče, hitro pograbi klobuk in zgine iz razreda.

Žalostna mati

Živela je mati s svojo edino hčerko, ki jo je iskreno ljubila. Dozdevalo se ji je, da brez nje ne bi mogla živeti. Toda Bog je sklenil drugače in poslal hudo bolezen, ki je brez usmiljenja začela pobirati otroke.

Tudi deklica hudo zboli. Tri dni in tri noči bdi žalostna mati ob njeni postelji, moli in joče. Četrtega dne pa deklica umrje. Matero se polasti brezmejna žalost in vsa obupana ne je in ne spi tri dni in tri noči. Ves čas samo joče in kliče svojega otroka.

Ko sedi tretjo noč ob postelji, v kateri je umrla deklica, je bila že tako slaba, da je omočlevala. Hipoma se odpro vrata, in mati se prestreži, ko zagleda na pragu svojo rajno hčerko.

Stala je kot belo oblečen angelček in z obraza sta ji odsevala veselje in nedolžnost. V rokah pa je držala poln vrč.

"Ljuba mama" reče deklica, "ne jokaj toliko po meni! Glej, v tem vrču so vse tvoje solze, ki si jih prelila za menoj. Angel žalosti jih je na nabral, in čim več bi jih bilo, tem bolj bi mi kalile rajsko veselje. Torej, ljuba mama, ne jokaj več, zakaj tvoj otrok je neizrečeno srečen in angelci so njegovi družabniki." Deklica izgine. Mati pa od slej ni nikdar več jokala po nji, ampak se je veselila, da njen otrok uživa rajsko veselje, katerega ji pa noče kratiti s svojimi solzami.

////

Anton Medvod:

SLOVENSKA GOVORICA

Ko prišel sem na svet,
v zibeli bil odet,
v uho mi prva je zvenela,
v ubranih glasovih tiho pela
SLOVENSKA GOVORICA.

Spoznaval sem Boga
iz vernega srea,
zvečer in zjutraj mati mila
roke mi sklepala, molila
V SLOVENSKI GOVORICI

Z dnem je minil dan,
in zrastel sem močan
in znal sem dva izraza sama
čeblijal sem: ata, mama
V SLOVENSKI GOVORICI.

Z otroki čil, vesel
po travnikih sem pel;
molim, govorim in pojem
kot nekdanj danes v glasu tvojem,
SLOVENSKA GOVORICA.

Slovenec sem in bom
presčno ljubil dom.
Obvaruj Bog ga vse nezgode!
Najljubša mi do smrti bude
SLOVENSKA GOVORICA!

///

///

MARTIN KRPAN

/Nadaljevanje/

Krpan odgovori: "Vsaki človek je tak, kakoršnega je Bog dal; vsaki ima nekaj nad sabo; kdor ni grbast, morda pa je trobast! Moje obnašanje ni za Vas, uže vidim, da ne. Tega se sedaj ne menimo, da bi jaz tukaj ostal. Saj tudi kobilica, ki se ji pravi kozica, ni vajena zmirom ob suhi krmi. Doma se je pasla po gozdu, na potu pa ob cestah!"

Na to pristopi minister Gregor, ki je imel ključke od cesarske kase, ker taki imajo za vsako reč posebej služabnika. Minister se oglasi: "Cesarost, veste kaj? Vaš norec Stehan je umrl; včeraj smo i-

ineli osmi dan za njim, Bog mu daj nebeško luč! Stehan in Krpan, to si je nekam jako podobno. Kaj menite? Morda bi le-ta prevzel njegovo službo? Nič se ne ve. Zvitorepec je; smešen tudi, jezičen ravnotako; vse krščanstvo ga nima tega!"

Krpan odgovori: "Magister Gregor, veste kaj? Enkrat sem bil vaš bebec, dvakrat pa ne bom. Smejalo bi se malo in veliko meni in moji zarobljeni pameti, ko bi to naredil. - Zdaj pa dobro, da mi je prišlo na misel!

kmalu bi bil pozabil, kar imam že dolgo na jeziku. Cesarost, nekdanj ste me bili sročali s kobilico v snegu, kaj ne?"

Cesar: "Bilo je tako, bilo!"

Krpan: "Kaj pa sem nesel na tovarno?"

Cesar: "Bruse pa kresivno gobo."

Krpan: "To je bilo ta čas, ko ste se Vi peljali v Jeruzalem."

Cesar: "Bosa je ta! K morju sem šel! Za Jeruzalem toliko vem, kolikor za svojo zadnjo uro."

Krpan: "Jaz pa bruse in kresivno gobo ravno toliko. Takrat, veste, vam nisem bil resnice povedal, kar mi je še sedaj žal. Angleško sol sem prenašal. Saj se nisem bal prav za prav ne vas, ne vašega kočijaža. Pa taka je le: kadar se človek zasukne s pravega pota, naj bo še tako močan, pa se vendar boji, če veja ob vejo udari."

Na to pravi minister Gregor: "Ne veš, da je prepovedano? To je nevaren človek; državi dela škodo. Prinite ga zaprimoga!"

Krpan: "Kdo me bo? Morda vi dolgototec, ki ste suhi, kakor ražen; ki je vas in vašega magistrovanja z vami komaj za polno pest? Z eno sroko vas porinem čez svetega Štefana streho, ki stoji sredi mesta! Nikar praznih besed ne razdirajte!"

Cesar pravi: "Le ti meni povedi, če bi morda še kaj rad. Midva ne bova v sovraštvu ostala ne, če Bog da, da ne. Minister Gregor, ti ga pa le pusti! Uže jaz vem kako je!"

Krpan odgovori: "Poslušajte ne tedaj! Moje otepanje z Brdavsom vem, da je imena vredno. Kaj se zna? Morda bodo postavači še celo skladali pripovedke in pesmi, da se bo govorilo, ko ne bo ne vas ne mene kosti ne prsti, če ne bo magister Gregor dal drugače v bukve zapisati. Pa naj stori, kakor če; meni se ne bo s tem ne prikupil ne odkupil. Ampak je vendar vsaki delavec vreden svojega plačila, to sem v cerkvi slišal. Če je vaša draga volja, dajte mi tedaj pismo, ki bo veljavno pred vsako duhovsko in svetno gosposko; pa tudi svoj pečat morate udariti, da bom brez skrbi-angleško slo sol nosil po svetu."

DEDEK PA JE POLN MISLI
IN PRIPRAVLJA ŠE NAPREJ.
CELO GNEZDO JAJČEC STRUŽI
IN JE PRAVI ČARODEJ.

V JAJCA, V VALJE ZVRTA LUKNJE.
KAJ BI NEKI V LUKNJE DAL?
VANJE VTARNE DEDEK PALČKE,
PA JE MRTVI LES ŽIVAL.

///

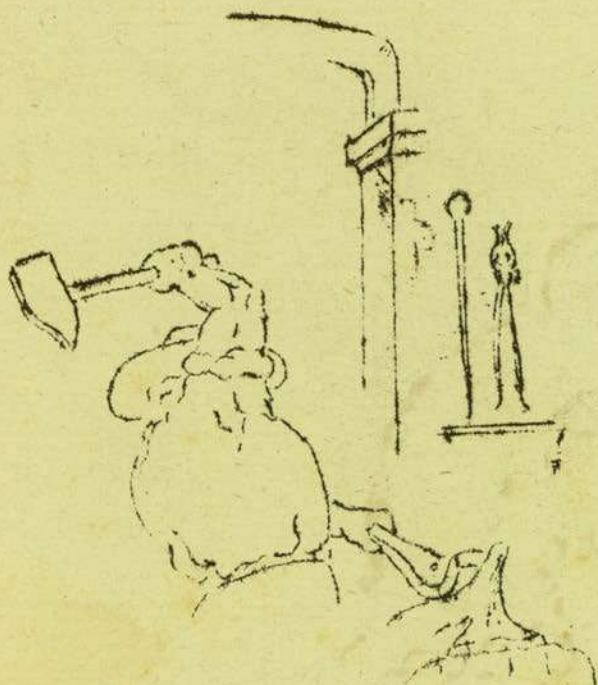
DROBNI ROD PIŠČANCEV MALIH
SE IZ JAJČEC JE RAZVIL.
ŽE KRIČIJO LAČNI KLJUNČKI:
"DEDEK MIHA, ČIV, ČIV, ČIV !"

///

////

ŠALE IN UGANKE

ŠTUDENT NA VLAKU. V voz osebnega vlaka stopi študent, ki se je vozil z vlakom v šolo. Voz je bil zatohel in poln dima. Študent stopi k oknu in ga hoče odpreti, pa ne more. "Ali ne morete" vpraša kmet in odpre okno, nato pa važno reče: "Veste mladi gospod, ni dovolj da ima človek tu" in pokaže na čelo, "ampak mora imeti tudi tu", ter pokaže na močne roke. Študentu je bilo sila neredno in premišljuje, kako bi možakarju vrnil. Pa mu pride na misel. Stopi pod zasilno zavoro in se obesi nanjo. Pristopi isti možak in mu pravi: "Ali tudi to ne morete" in hitro krepko potegne za zavoro. Vlak se ustavi in možak je moral plačati kazen. Ko sprovodnik odide, pravi študent: "Ni dovolj, da ima človek v rokah, imeti mora tudi v glavi." Vsi navzoči so planili v smeh.

Erpan vzame kos železa in naj-
težje kladivo, ki ga je kovač včer-
keš z obema rokama vihtel, njemu
pa je v eni roci palo, kakor bi koso klopel...

Martin Erpan pak izvleče prvega in
sednjega čez prag

Erpan gre na cesarski vrt in posaka mlado, košato lipo iznad
kanonite nize, ker so hodili poletu gospoda hladit se.....

Krpan potegne Brdavsca na tla, pa ga položi, kakor bi otroka v zibel deval, ter mu stopi za vrat in reče: "No, zdaj pa le hitro izmoli očencšek ali dva, in pa svojih grehov se malo pokesaj; izpovedal se ne boš več, niman časa dolgo odlašati....."

BEGUNČEK

Št. 9. Bistrica na Dravi 18. 11. 1945.

JESEN V TABORIŠČU

Ko smo prišli skozi ljubeljski predor na Koroško, smo živeli dva meseca kot skavti na soncu in zraku in pod šotori. Mrakov oče pa so dejali, da smo cigani. Bili smo res rjavi in ašgani od vročega poletnega sonca. Pa nam je dobro delo to božje sonce; kako smo bili žalostni in potrti, kadar je deževalo ali pa je bilo zastrto z temnimi oblaki. Mr-

čne misli so nas takrat obhajale. Ko je pa zopet pisnjalo sonce, smo zopet postali vedri in veseli.

A poletje je sedaj minulo. Dnevi so postali krajši-noči daljše. Zrak je postal hladnejši. Okoli barak žvižga burja in išče razpok v lesu, da bi mogla pokukati v notranjost, da bi videla kaj delaajo begunčki.

Prišlo je deževati. Ilovna tla okoli naših barak so se raznočila, postalov so mehka in mastna. Kmalu smo se vsi vozili v mehkom blatu. Na vrhu hriba nad taboriščem je že za-

padel prvi sneg. Spomnil je begunce v taborišču, da se bo treba pripraviti na zimo in mraz. Vzeli so dolge žage in sekire in odšli v hrib.

Tudi begunčka Tišek in Majdka sta vzela sekiro in odšla v gozd, da pripravita drv za pečico, ki stoji v baraki. Zeblo ju je in sta tiščala roke globoko v žepih. V gozdu sta ogledala tenak bor in se pripravljala, da ga odsekata in odneseta. "Joj, kako je visok" je dejala Majdka in gledala v vrh visokega bora. Begunček Tišek je začel sekati. Ni bil vajen takega posla. Gledal je, kako drugi sekajo, pa je še on poskusil. Šlo je, čeravno počasi. Mimo so prišli Mrakov oče in se snejeli, ko so videli mlada drvarja. "Počakajta, vama jaz malo pomoren"! Ineli so dolgo sekiro in so znajo nahnili dvakrat po desni in trikrat po desni strani. Drevo se je počasi nagibalo. Kmalu je zašumelo in omahnilo na tla. Otroka sta obsekala vejo, nato pa naložila dolgo in tanko gol na roke. Je počasi odnesla domov. Dobro, da ni bilo daleč iz gozda do barake. Kmalu sta še nosila. Doma sta dobilo razsekala, naklana drva pa zanesla v barako. Ko sta jih naložila v peč, se čvrčala, ker so bila popolnoma mokra.

Popoldne sta morala v šole. Tudi v šoli je bilo hladno. Otroci so se stiskali zaviti v plaščke okoli peči v kateri je kmalu brlel mal plamenček, ki je tudi kmalu ugasnil. Drva so bila sveža in mokraniso mogla garati.

"Joj, mraz, zebe. Buuuuuu....."

"Kaj bo pa pozini?" je dejala gospodična učiteljica.

"Da, saj res, kaj bo pa pozini", so ponavljali otroci. "Ah, do zime pojdemo pa še domov????????....."

////

Lenuh

Tonček se je polenil in ni hotel v šolo. Pohajkoval je pozdovih in travnikih. Enemu mu je postalo dolg čas. Zagleda konjiča in mu pravi: "Konjiček, konjiček, počakaj, da se malo poigra!"

"Ne" odgovori konjiček "nimam časa, da bi se igral s teboj. Orati moram in voziti. Igraj se sam, ako utegneš".

In Tonček je dalje taval po polju. Zagledal je čebelico. "Čebelica, počakaj, da se bova igrala."

"Ne" mu odvrne čebelica "meni ni do igranja. Leto je kratko, nanositi moram obilo medu, da ne bomo lačne preko zime. Igraj se sam."

Tonček žalosten odide dalje, ker ga nihče ne razume in se mu nihče ne pridruži, da bi se z njim igral. Vsede se na rob gozda in gleda v dolino. Nad sabo začuje ptičico. "Ptičica, ptičica", jo ogovori "poigraj se z menoj!"

"Ne utegnem, dragi Tonček", mu odgovori ptičica. "Veloviti moram mušič in črvičkov za moje mladiče, da jih prehranim."

Tedaj pa se Tonček zamisli: "Torej sem samo jaz tak lenuh, da bi se samo igral in se mi še v šoli ne ljubi sedeti. Sram me je

lahko, da me vsi, ki sem jih povabil, da bi se igrali z menoj prekašajo v pridnosti."

Pobral je šolsko torbo in odšel naravnost v šolo.

///

Oreh

Valentin in Peter sta našla oreh in sta se sprla med seboj.

"Oreh je moj, je rekel Valentin, zato, ker sem ga jaz prvi videl."

"Ne, oreh je moj", je kričal Peter "jaz sem ga prvi pobral".

Ta spor je poslušal Pavel. "Ne prepirajta se", je rekel, "jaz vaju pomirim."

Postavil se je med Valentina in Petra, razdvojil oreh in dejal:

"Ta polovica lopine je enega, ki je zagledal oreh, a ta pa o-

nega, ki ga je pobral, jedrce je pa moje zato, ker vaju pomirim." Vzel je jedrce in ga pojedel. Valentin in Peter sta pa debelo gledala.

KJER SE PREPIRATA DVA, TRETJI DOBIČEK IMA.

///

M A R T I N K R P A N

/Nadaljevanje in konec/

Če mi to daste, naj bom vos malopridnoč, kolikor me je pod klobukom, ako vam bom kdaj kaj opotikal, dokler bom tovoril!"

Cesar je bil precej pri volji; minister Gregor pa nikakor ni pritegnil. Ali cesar ga ni poslušal, ampak še le djal je: "Gregor, vzemi pero, pa zapiši, kakor je Martin rekel!"

Minister Gregor se je kislo držal, branil se pa le ni, kar so mu veleli; zakaj cesarja se vendar vsaki boji. Kadar je bilo pismo narejeno in zapečateno, pravi cesar Krpanu: "Martin, ali prodaj meni pogače in vino, pa kar je še drugih reči? Najlažje bo tako, lej! S cesarico bom uže jaz govoril, da bo prav. Mošnjo cekinov ti dam; ti boš pa blago pustil. Kdo bo to prenašal z Dunaja do Svete Trojice?"

Krpan odgovori: "Poldrugo mošnjo pa še kakšno krono po vrhu, vem, da je lepo vredno, ko bi prodajal brat bratu. Pa naj bo, no, pri vas ne bom na tisto gledal. Samo, da jaz ne bom inel pri cesarici zavoljo tega nikakoršnih ohodkov; ne lazim rad okoli gosposke! Pa saj imam priče, da ste vi prevzeli vse sitnosti, ki bodo prišle prvič ali drugič iz tega, dobro me poslušajte!"

Cesar mu de: "Nič se ne boj; po bom uže poravnal sam brez tebe. Na mošjo; tu je pa še pismo. Saj nocoj tako še ne pojdeš z grada, če le misliš iti; priklonil se je uže dan ter noč se bliža."

Ali Krpan odgovori: "Lepe hvala vam bođi najpopred za pisemce, da ga bom v zobe vrgel vsacemu, kdor me bo vstavljel na cesti; pa tudi zavoljo mošnjička se ne bom krčil. Kaj se ve, kaj zadene človeka v neznani? Morda mi utegme še na hvalo priti. Vselej pravijo: bolje drži ga, kakor lovi ga! Pri vas pa ne bom ostajal čez noč, ako se vam ne zamezim skozi to. Uže hudo me ima, da bi spet enkrat bil na Vrhu pri Sveti Trojici. Samo še nekaj bi vas rad prosil, ko bi mi dali človeka, da bi me spremil do ceste. Mesto je veliko; hiš je, kolikor jih nisem še videl, kar sol prenašam, akoravno sem še v Piumi bil, tudi v Capo d'Istria, na Vrhniki in v Ljubljani; ali tolicih ulic ni nikjer. S kočijažem vsa se hitro vozila in toliko vem, kot sem prišel, kakor bi inel oči zavezane; pa sem vendar gledal na levo in na desno; ali to ni dano vsacemu človeku, da bi vselej vedel, kje je."

Cesar mu je obljubil svojega služabnika, potlej mu je roko podal, pa tudi Gregorju je velel, da naj mu jo poda. Minister se ni branil; ali vendar je bil zavoljo pisma ves zelen od jeze.

Krpan zadene kij in mesarico, in to so bile njegove zadnje besede pred cesarjem: "Ko bi se spet oglasil kak Brdave ali kdo drugi, saj veste, kje se pravi na Vrhu pri Sveti Trojici. Pozdravil bom pa uže Vrhovščeke in mater županjo. Zdravi ostanite!"

"Srečno hodi!" pravi cesar, minister Gregor pa nič.

K O N E C.

Begunčkov Količek

Dragi moji begunčki!

Prejel sem več pisem naših begunčkov, ki mi pišejo, kako radi imajo "BEGUNČKA" in kako žal bi jim bilo, ako jih ne bi več obiskoval, ker bo menda prenehal izhajati. Nič se bojte. "BEGUNČEK" je še tu in vas bo še obiskoval. Še več. Od danes naprej bo pod gornjim naslovom prinašal pisma, povestice, pesmice in podobe, ki jih boste vi, dragi begunčki, napisali in narisali. Sedaj pa veselo in prično na delo: pišite in rišite in "BEGUNČKU" pošljite, da bo vse to objavil. Zadnja stran je vaša! Danes prinašamo dvojce pisem, ki smo jih prejeli od dveh naših begunčkov. Ostali pridejo pa pozneje na vrsto. Torej poslušajte!

Dragi "BEGUNČEK"!

Večkrat sem že premišljeval, da bi ti napisal pismo. Danes sem se pa odločil: prav lepo se ti moram zahvaliti, ker nam nudiš tako lepe pesmice, povesti, šale in uganke. In kaj sem slišal, dragi "BEGUNČEK", da nas ne boš več obiskal? Oh, kako bi te pogrešal. Še moja sestra bo žalostna, ko ji mamica ne bo mogla več krati o Dedku Mihi. Mogoče se boš še premislil in nas boš še nadalje obiskoval. Le kmalu nas spet obišči, do tedaj te pa prav lepo pozdravlja

Miro Anžič
učenec IV. razreda

Dragi "BEGUNČEK"!

Prav lepo se Vam zahvaljujem za "BEGUNČKA", ker je res lep časopis. V njem je narisanih res veliko lepih slik in tudi mnogo lepih uganek je bilo v njem. Vsi otroci smo naročeni na "BEGUNČKA", ker ga rabimo tudi v šoli. Pridi še k nam!

Lepo te pozdravlja

Dolinar Franc,
IV. razred.

Pripomba: Na obe pismi bo naš "BEGUNČEK" odgovoril v prihodnji številki. "BEGUNČKU" lahko pišejo tudi otroci iz drugih taborišč. Pošljite tudi pesmice in pripovedke, ki ste jih sami sestavili.

///

I Z U R E D N I Š T V A

Zanimanje za "BEGUNČKA" stalno raste. Mladina ga je vzljubila in ga želi. Od vseh strani dobivamo vprašanja, če imamo na razpolago še prve številke. Žal so nam že pošle. Pripravljeni smo pa manjkajoče številke ponatisniti, ako bi dobili dovolj naročil, zato vse, ki žele manjkajoče številke "BEGUNČKA", da nam takoj sporoče koliko in katere številke "BEGUNČKA" hočejo.

Danes smo zaključili Martina Krpana. Nekaj izvodov bomo izdali v ponatisu. Kdor ga želi dobiti, naj ga takoj naroči pri upravi "BEGUNČKA". Cena izvodu bo 1.- RM.

Cena "BEGUNČKA" znaša tolikokrat po 10 Pf., kolikor listov posamezna številka obsega.

///

BEČUNČEK

Št. 10. Bistrica na Dravi 25. 11. 1945.

Zgodovina

Let sedemindvajset je danes prešlo,
kar je Slovenec dal Srbu, Hrvatu roko
v bratski objem.

Saj čakal ga je cela stoletja,
od Kosovega -
do Belgrada zavzetja.

Zdaj strt je stoletni sovrag,
zdaj je svoboden Slovenije prag!

Nič več tlačan,
nič več opljuvan,
naš narod zdaj vstaja,
radost ga obdaja,
saj stopa svoboden na plan!

Svoboda res čista,
vsa svetla in bistra,
kot snežna ravan,
kot skalnata Triglava stran!
Let triindvajset smo mirno živeli,
na delo hodili,
saj srečni, presrečni smo bili,
vsi sveži, vsi čili,
svoj narod in dom smo ljubili!

Pa prišel je vrag
in ljulke zasjal
je med brate.

Zdaj bratje med brate smrt so sejali,
ognjeni plameni so naše domove lizali,
sovražstvo povsod je cvetelo,
morilo je bratov krdelo,
in v krvi in v ognju so se smejali,
oni - ki dom so svoj,
vero in narod izdali!

Mi upamo, vemo,
da še v bratski slogi,
kos bomo veliki nalogi!
ki vedno družila
bo zveste sinove
vse naše tri brate,
vse naše rodove - vodila!

Prisegamo bratje,
v verige vkovani,
zdaj strašno izdani:
"Še narod bo vstal,
še mir kraljeval,
ko sprememo verige!"

Zdaj kličemo vsi:
naj brat: Slovenec, Hrvat, Srb živi!
V veliki, svobodni Jugoslaviji!

Pismo sv. Miklavžu

Upravnik pošte v malen podeželskem mestu je bil danes precej zamišljen. Sedel je v svoji pisarni za pisalno mizo. Imel je sicer precej dela, a je odrinil akte od sebe in buljil predse. Nič ni slišal trkanja, šele, ko je pismočša že stal pred njim, se je zdramil iz svoje zamišljenosti.

"Kaj bo novega?"

"V nabiralniku sem našel čudno pismo. Naslovljeno na svetega Miklavža v nebesih. Ker nisem vedel kaj z njim početi, sem ga prinesel K Vam."

"Pismo svetemu Miklavžu? To sem pa radoveden! Kar tu ga pustite!"

Pismočša se je poslovil in odšel.

Gospod upravnik, pa je odprl pismo in bral:

Ljubi sveti Miklavž!

Tudi letoš se obračam na Tebo, a ne s prošnjo za obleko in sladčice, marveč za nekaj drugega. S tem nočem reči, da mi obleka in sladčice ne bi bile dobrodošle, a druge hujše skrbi nas tarejo letos. Moja mamica leži že nekaj mesecev hudo bolna, brat Lojze je lanske leto odšel k vojakom, pa sedaj ne vemo ali je še živ ali ne,

poleg vsega pa nam bodo prodali domačijo, ker ne moremo plačati dolga. Ako do nedelje ne dobimo posejila, bo vse prodano na javni dražbi. Mami tega še ne upamo povedati, da nam radi tega ne bi umrlo.

Ljubi sveti Miklavž! Reši nas iz velike stiske, pripelji mi brata in reši nam ljubi domov. V trdnem pričakovanju, da boš uslišal moje priprošnje Te iz vsega srca pozdravlja Tvoja vdana Minka Koren iz Veselevo ulice št. 5.

Poštni upravnik se je še bolj globoko zamislil. Kaj če bi bil on letoš sveti Miklavž? Sam je brez otrok, denarja ima dosti, saj ne ve kam bi z njim. Lotevala se ga je neka veselost in zadovoljnost. Vstal je, oblekel guknjo in se napotil domov. Vse je razodel ženi, ki mu je takoj pritrčila. Še isti dan sta obiskala Korenove. Tam je videl bolno ženo, pri postelji pa je sedela Minka, dekletce desetih let.

"Ali si ti pisala svetemu Miklavžu?"

"Da. Kako pa to veste?" je radovedno vprašala Minka.

"Pismo sem bral! In gotovo ti bo sveti Miklavž prinesel vsega kar si ga prosila. Toda tudi jaz van lahko pomagam. Prinesel sem vam denarja, da boste lahko plačali ves dolg."

Minka se je ginjena zahvalila za velikodušnost in prosila gospoda upravnika naj sporoči svetemu Miklavžu, da se mu prav iz srca zahvaljuje za hitro pomoč.

Gospod upravnik pa je bil ves sročen tisti dan, saj je spoznal, da je napravil veliko dobro delo. Prišel je do spoznanja, da je veliko boljše dajati, kakor pa jemati.

///

M C L I T V E

Ko Ave Marijo zvečer odzvoni,
na nebu plamenčekov nebroj sagori;
molitve pobožne so dobrih otrok,
ki grodo v nebesa, da čuje jih Bog.

Najlepše med vsemi pa tiste
žare,
ki pošlje jih staršem prevdano
srce,
ki prosijo greče za tiste Boga,
ki bistrijo um in blažijo srca!

Vrhovčan:

Molčanje

laž je imel pridno ženo, le eno slabo lastnost je imela: znala ni molčati, čeprav je vedno z trjevala, da zna molčati kot grob. Ker ji mož tega ni verjel, jo je hotel prekusiti.

Nekoga jutra stopi ves žalosten in skrušen v sobo. Špela, njegova žena, ga vsa zaplajljiva vpraša:

"Kaj ti je, Blaž, da si tako žalosten?"

Mož pa si pokrije obraz z rokani.

"Za božjo voljo, povej, kaj ti je? Ali se je zgodila kakšna nesreča?"

"Oh, pa še kakšna nesreča!" zantoka mož. "Pa kaj pomaga, bolj je, da molčim" odvrne mož in se nasloni na mizo.

"No, povej, no, kaj se je zgodilo," sili žena v Blaža. "Ali niso toliko vredna, da bi mi zaupal, kaj se je zgodilo?"

"Meni more pomagati samo molk, in ti gotovo ne boš mogla molčati".

"Saj bom molčala ko grob. Le povej mi", je dejala Urša.

"Pa naj bo. Povem ti, toda prosih te, da o tem ne zineš nikomur niti besedice, sicer sem zgubljen."

"Molčala bom, ko grob."

"Veš, kaj je: danes sem nekoga ubil".

"Joj, za pet ran Kriščevih. Ali te je kdo videl?"

"Nihče. To je moja odina tolažba."

"Potem bodi pa brez skrbi."

Blaž odide na vrt, žena pa vzame škaf in gre po vodo k vaškenu vednjaku. Tam sta se sešli z teto Špelo, vaško klopotaljo.

"Kaj ti je, Urša, da si tako žalostna?"

"Kaj ne bom, ko nas je pa zadela taka neybeča!"

"Kakšna nesreča?"

"Oh ne smem povedati, mož mi je prepovedal" odvrne žalostno Urša.

Špela postane še bolj radovedna in tako dolgo tišči v Uršo, da ji ta slednjič pove možovo skrivnost. Seveda teta Špela tega ni obdržala zase, ampak raznese novico takej po vsoj vasi in tako je prišla zadeva tudi orožniku na ušesa.

Popoldne nekdo potrka. Bil je orožnik, ki se je zglašil radi umora.

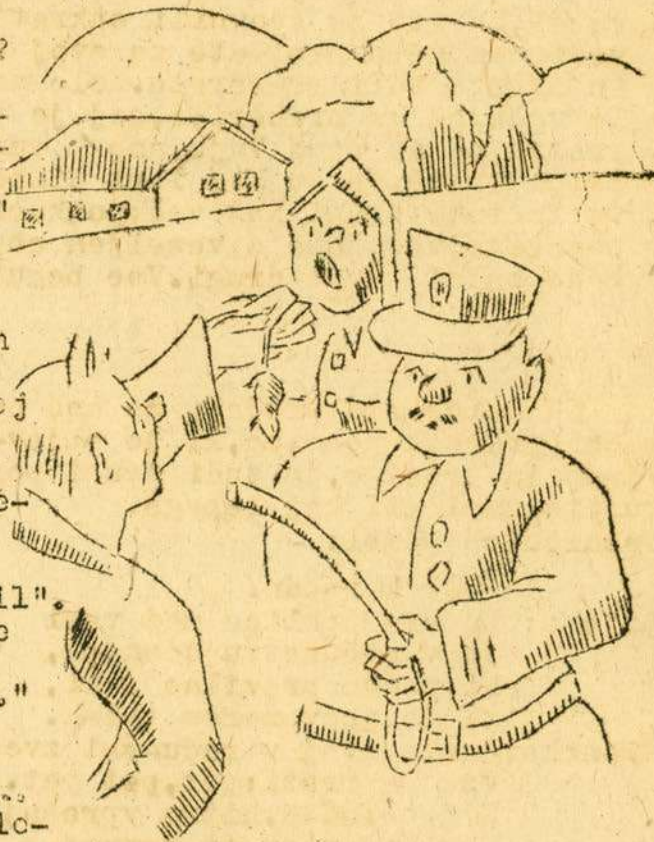
"Vi ste danes nekoga ubili ali ne?" reče strogo orožnik.

"Da, sem" reče hladno Blaž.

Orožnik postane še rosen in zahteva, da mu Blaž takej pokaže, kam je zakopal svojo žrtev.

"Prav rad," pravi Blaž in odvede orožnika na vrt. Z lopato in motilko odkoplje in razgrebe zemljo in privleče iz jame mrliča - krta, ki ga je zjutraj ubil. Vsi navzoči so se zagnejali. Orožnik pozdravi in odide.

Vsa vas se je smejala Blaževi potegavščini, samo njegova žena Urša se ni smejala, ker je vedela, da je njen mož storil samo radi tega, da ji prekusiti njeno molččnost.

Begunčkov Kotiček

Odgovor na zadnja dva pisma.

Draga Mirko in Franci!

Zahvaljujem se Vama za poslani pismi in za pozdrave! Zelo sem vesel, da ste se spomnili enkrat tudi Vi, dragi otroci "BEGUNČKA". Kot vidim se zelo zanimате za svoj časopis; upam, da vse povestice, pesmice in uganke tudi prebereta. Zelo me veseli, da Vas zanima Martin Krpan; le večkrat ga preberita, saj je to naša najboljša slovenska povest. Prosim, pa ne samo Vaju, ampak tudi vse ostale begunčke, da tudi sami pripomorete, da bo Vaš list čimbolj pisan in zanimiv. Pošljita nam vidva in tudi drugi kaj več; poskusite sami kaj napisati in na slike ne pozabite, vse bomo z veseljem objavili. Torej na delo! Najprej vidva, da bodo začeli tudi drugi. Vse begunčke, posebno pa vaju pozdravlja

BEGUNČKOV KOTIČEK

///

Od Anice smo prejeli za naš na-Francka: Lojska prav si jo pogodila
ročni praznik pesmic, ki jo objav- in ugnala si me v rog.
ljamo in prosimo, da tudi drugi pos- S tabo iz srca zakličem:
kusite napisati kaj lepega. Kralja Petra živi Bog!

Pesmica se glasi:

Težak račun.

Lojska: Katera deklica med vami
je v računstvu učenjak,
ki račun pravilno reši,
ki je prav zares težak.

Francka: Jaz, pogledj v računski zvezek
vse po vrsti: pet, pet pet.
Kaj odlašaj, hitro vprašaj:
domišljavček ti-vseved.

Lojska: No, pa kar začni va:
Na primer mi povej-
koliko je trikrat eden.

Francka: Kaj iz mene norca briješ?
Čuvaj mojih se pesti,
abecedarčkom je znano,
da je trikrat eden tri.

Lojska: Napak!

Francka: Jaz te premikastim!

Lojska: Ne togoti se kot pav,
prosim-te potrpi malo,
vidka boš, da nimaš prav.
Trikrat eden bodi eden:
zapovedal je naš kralj,
saj tri brate razkropljene
je pod eno streho zbral.
Srca so zaplamenela
v eno so se vžgala tri,
to srce jugoslovansko
ene misli in krvi.

Dragi "Begunček"!

Zahvaljujem se ti za tvoje lepe
pesmice in spiše. Vedno z veseljem pri-
čakujem "BEGUNČKA". Ko ga dobim v roke
ce. Vse kar prinaša "BEGUNČEK" nas otro-
ke zelo zanima. Pozdravlja te
Slemc Vidko
IV. razred

Dragi "BEGUNČEK"!

Težko pričakujem nedelje, ker tak-
rat nas ti obiščeš; vsako nedeljo v
novi obleki z lepimi pesmicami in po-
vesticami. Slišala sem, da nas ne boš
več obiskoval, toda upam, da to ni res.
Zelo bi bila žalostna, če bi nas ti
zapustil. Posebno v šoli bi te zelo
pogrešali. Vsi te zelo radi beremo.

Prav lepo te pozdravljam!

Novak Magda, učenka
IV. razreda

III

Ostala pisma in odgovore bomo pa
objavili v prihodnji številki.

///

BEGUNČEK

Št. 11. Bistrica na Dravi

2.12.1945.

SVETI MIKLAVŽ

Vse misli, vse želje in vse hrepenenje naših najmlajših, naših begunčkov plavajo v teh dneh okoli svetnika - svetega Miklavža. To je za otroke najpriljubljenejši svetnik. To pa zato, ker je edini med vsemi svetniki, ki ne prihaja prazen z nebes. Polne koše darov prinaša pridnim otrokom na zemljo. Že štirinajst dni pred svojim godom hodi okoli naših barak: posluša, kaj otroci cel dan govorijo, če kaj molijo in pobira pošto - pisma otrok, ki mu pošiljajo svoje pozdrave

in mu izražajo svoje želje, s kom naj jih to leto obdari. Ako misli, da kakšen otrok ni pridn, pošlje svojega parklja, da pogleda kaj otroci delajo: ali so pridni, če radi ubogajo in molijo. Prav poredne parkelj takoj odnese s seboj.

In ko sladke sanje zazibljejo naše otroke je zopet pri njih sveti Miklavž. V nebesih sedi na zlatem tronu ogrnjen v lep rdeč plašč, posut z zlatimi zvezdami, ob robu pa je bogato obšit z zlatom. Na glavi ima visoko škofovsko kapa na kateri se blesti zlat križ z biseri in demanti. Poleg njega stoji angel in drži njegovo škofovsko palico, ki se sveti, da jemlje vid. Okoli trona je pa zbranih številno angeljcev, ki prinašajo svetemu Miklavžu poročila iz vseh krajev sveta. Iz velikih rdečih v zlato vezanih knjig mu berejo imena pridnih otrok. V daljavi pa igra mila, nežna in blagoljubna godba, ki kratkočasi nebeščane.

Tisti večer pred svojim godom pa sveti Miklavž vstane s svojega sedeža, napolni vse koše z lepimi darili in njegovi angeljci jih odnesejo s seboj, ko odplavajo doli na zemljo. Letos se bo spustil najprej nad našim taboriščem, ker ve, da bivajo tu najbolj pridni in najbolj potrebni otroci. Seveda ne bo pozabil povabiti s seboj tudi rogatega in kosmatega

parkla, da bo kaznoval tiste otroke, ki so poredni, ki ne ubogajo in se nočejo učiti. Kakor se pridni otroci vesele svetega Miklavža, tako se poredneži boje njegovega prihoda. Ako koga zgrabi parkelj je ojej in gorje. In to naši otroci dobro vedo, zato so raje pridni in ubogljivi. So pa v taborišču tudi taki otroci, ki so pridni samo sedaj, ko pričakujejo Miklavža, pozneje pa kmalu nanj pozabijo. So pa tudi taki, še sedaj nočejo ubogati in računajo z veliko Miklavževo dobroto in pričakujejo, da jim vseeno prinesel vsega, česar si žele. Toda svetega Miklavža ni mogoče ogoljufati, preje ali sleje tem otrokom ne bo prinesel ničesar, ampak bo poslal svojega parklja, da jih odnese v pekel, kamor spadajo.

Vsak naj dela svoje

Živela sta mož in žena, ki sta bila brez otrok. Imela sta kajžico, redila kravico in par kokoši. Okoli kajže sta imela vrt, tam zadaj za vrto pa tudi njivo. Mož je delal na njivi, žena je pa gospodinjula in pasla kravico. Življenje jima je lepo teklo, srečno sta živela.

Toda mož se je svojega dela naveličal; predlagal je ženi, da bi zamenjala, ker je bil prepričan, da je ženino delo lažje. Žena je bila s tem zadovoljna. Naslednji dan je mož vstal, skuhal zajtrk in položil kravi seno. Ko je vstala tudi žena sta zajtrkovala. Žena je odšla na polje, mož je pa pomival, nato pa nakrmil kokoši. Predno je začel pripravljati za kosilo se spustil kravo na pašo. Ker je imel okoli hiše le malo svojega sveta je moral vedno paziti, da mu uhajala kravica na tuje. To mu je pa že prvi dan povzročalo velike preglavice. Med tem ko je pri-

pravljajal za kosilo je pozabil na kravico, ki mu je ušla na sosedovo njivo. Ko se je spomnil kravice je hotel hitro pogledati, kje se pase, pa ga je že med vrati prestregel sosed in se jezil, da mu njegova krava dela škošo na njivi. Toda sosedu ni zameril, ampak je obljubil, da bo od slej bolje pazil na kravo. To je tudi storil. Malo pred poldne se je krava šele napasla. Ko je hotel nadaljevati s kuho je videl, da mu je ogenj minil. Ko se je žena vrnila s polja je komaj dobro zakuril. Dolgo sta morala čakati na kosilo. Toda žena ni godrnjala. Popoldne je še nekako šlo. Bil je vesel, da je napasel kravo in da bo pravočasno skuhal večerjo. Toda njegovo veselje je bilo kratko. Pride sosed in ga ozmeerja zakaj ne pazi na kokoši. Joj, na te je pa popolnoma pozabil, pa so mu ušle na tuje. Ko sta povečerjala je odšla žena k počitku, mož je moral pa še pospravljati; ko je bil gotov je bil zelo truden. Toda ni se jezil. To je prvi dan, ko se pri-

vadi bo bolje. Toda tudi naslednje dni ni bilo bolje. Premišljeval je, kako bi si pomagal. Ko bi ne bilo treba pasti kravice, ki še nekako šlo. Pa se domisli: kravico otvezi z vrvjo, ki jo potegne skozi dimnik v kuhinjo in priveže sebi okoli pasu. Tako bo sedaj lahko pasel in kuhal, ker krava ne bo mogla na sosedovo njivo.

Vse bi bilo v redu, ako nebi pridrvel po cesti avtomobil, ki je splašil kravo, da jo je ubrala proti gozdu, njega pa potegnila v dimnik. Ko se žena vrne moža ni bilo nikjer. Vse pregleda in preišče, toda zaman. Ko je stopila ponovno v kuhinjo zašliši vpitje, ki je prihajalo od nekje daleč. Vsa prestrašena je rešila moža iz dimnika. Ko se je mož nekoliko oddahnil je priznal, da je tudi žena veliko naredila, ko je gospodinjula in pasla kravo in imela vse v redu. Toda ženi tega ni povedal; samo dejal je: "Žena, vsak naj dela svoje." In žena je bila zadovoljna.

SVETI MIKLAVŽ

Miklavž častitljiv iz nebes prihaja,
zbor krilatcev zlatih ga obdaja,
da dobrote bi med nas delil,
da bo vsak kaj lepega dobil.

Kakšne on ima dobrote,
za bogate in sirote;
če dobil bi zdaj vse to,
to bi bilo res lepo.

Zlate on ima gradove,
rdeče pisane vozove
in bonbončke tisoče,
zraven bele štrukeljčke.

Ker pa ve, da vsi otroci,
letoš pridni niso bili,
da Boga so le žalili,
staršev niso nič ljubili,

on zato je iz pekla,
dal poklicat parkelja,
da bo vzel vse te pobaline,
vzel s seboj v pekla temine.

Le to škoda je velika,
da ga k nam prav nič ne mika,
sem, čez gore in doline,
z naše lepe domovine.

///

PROŠNJA

Oj, sveti Miklavž,
ko po sveti napotil
se boš - le pazi,
da se ne boš zmotil!

Da se ustaviš boš tudi
pri naši se hiši -
to prošnjo gorečo,
svetnik, nam usliši.

Ne sodi prehitro
ti naših nam grehov,
prinesi igrač nam,
otla in grehov.

///

Tamkaj sredi polja
drobna vas leži,
tam pri beli cerkvi
"ave" že zveni.

Zdi se mi, da vse dobrote
bo razdelil med sirote,
ki doma zmrzujejo;
njega pričakujejo.

Pa vseeno ga prosimo,
da vsaj nekaj sem dobimo.
Drugo leto naj doma,
obdari vse in posladka.

///

DOMOTOŽJE

V tej vasiči mali,
naša hišica stoji,
a do tja nobena
cesta ne drži.

Da sem lahka ptica,
bi poletel tja
in pozdrave tople
ponesel vsem, ki so doma.

///

Begunčkov Kotiček

Odgovori na pošto iz zadnje številke:

Anici, Vidku in Magdi!

Zelo sem bil vesel vaših pošiljk. Vaša pisma dokazujejo, da vam je "BEGUNČEK" res pri srcu. Upam, da Vas bo obiskoval, dokler bomo v begunstvu. Le pridno ga prebirajte, pa večkrat se tudi oglasite s kakim pismom. Še bolj kot pisem sem pa vesel pesmic. Anica je poslala res lepo pesmico in zelo primerno za naš narodni praznik, ki smo ga praznovali včeraj. Še drugi kaj pošljite; ako sami ne znate zložiti pesmice, pa pošljite take, ki ste jih znali že v domovini, pa jih sedaj tukaj nimamo, ker ni šolskih beril. Napišite samo, kje ste še pesmico naučili, pa jo bom objavil. - Pišite kaj vam je prinesel s. Miklavž -

Želim, da bi vse begunčke sveti Miklavž, ki nas v prihodnjem tednu obišče bogato obdaril.

///

NOVI PRISTEVKI

Dragi "BEGUNČEK"!

Zelo sem vesel, da prihajaš med nas. Rad bešem tvoje povestice in pravljice. Vsi smo veseli, da imamo v šoli tudi "BEGUNČKA", ker nimamo knjig. Rad imam pa tudi tvoje lepe slike. Težko čakam vsake številke "BEGUNČKA".

Kosanc Jože
učenec 3. razreda

///

Dragi "BEGUNČEK"!

Ko sem hodila še v otročji vrtec doma tam doli pri Devici Mariji v Polju nas je gospodična naučila lepo pesmico o šenički in ti jo pošiljam. Morda bo tudi drugim begunčkom ugajala. Tako-le se glasi:

Sinička.

1. Sinička se je vsedla
gor na drobno vejico
in je zapela vsa vesela:
cicido.....

2. Oj, kaj mi poješ, ptička moja
pesem to lepo?

Ko pa pri nas še zima kima:
cicido.....

3. Sinička se je nasmejala,
rekla je tako:
pomlad vam bodem pripeljala:
cicido.....

Pesmico znam pa tudi zapeti.
Pozdravlja te

Magda.

///

Ančka Novak-ova nam je pa poslala sledečo pesmico:

Ena ptička.

Ena ptička priletela,
ena drobna ptičica,
in je prav lepo zapela:
mi srce vtolažila.

O pomladi je zapela,
ko bo gnezdo splebala,
ko bo travca zelenela,
zelenela lipica.

///

BEGUNČEK

Št.12. Bistriča na Dravi 7.12.1945.

BREZMADEŽNI

GOSPOD ME JE IMEL V LASTI V ZAČETKU SVOJIH POTOV, PREDEN JE KAJ STORIL, OD ZAČETKA, OD VEKOMAJ SEM POSTAVLJENA IN-IZDAVNA, PREDEN JE BILA Z EMLJA MOJE VESELJE JE, BIVATI S ČLOVEŠKIMI OTROCI, ZDAJ TOREJ, OTROCI, POSLUŠAJTE ME: BLAGOR NJIM, KATERI SE DRŽE MOJIH POTOV! POSLUŠAJTE NAU IN BODITE MODRI IN NIKAR GA NE ZAME: TUJTE! BLAGOR ČLOVEKU, KATERI ME POSLUŠA IN ČUJE PRI MOJIH VRATIH VSAK DAN IN NAME PAZI PRI PODBOJH MOJH DURI, KDOR MENE NAJDE, NAJDE ŽIVLJENJE IN PREJME ZVELIKANJE OD GOSPODA.

/Berilo na praznik brezmadežnega spočetja Preblažene Device Marije./

BREZMADEŽNI

MATI, BREZMADEŽNA, LILIJA BELA,
CVETKA V BOŽJEM VRTU CVETELA,
LEPA KOT SVETLI POMLADNI DAN;
ČISTA KOT V SONCU BLEŠČEČ TULIPAN.

K TEBI, BREZMADEŽNA, NAROD HITI,
DA TI GA REŠIS STRAŠNIH SKRBI!
MATI, TI VARUJ GA, BRANI POVSOD,
DA BO ŽE KMALU REŠEN VSEH ZMOT!

TI, O MARIJA USLIŠI NAŠ GLAS,
VARUJ MLADINO: CVET NAŠ IN KRAS,
DA BO OSTALA ČISTA KOT TI,
V DNEVIH TEH TEMNIH, POJNIH SKRBI!

VARUJ NAŠ NAROD, DA TI BO ZVEST,
KLAKOR SIJ ZVEZDIC TVOJH - NEVEST.
NAJ TE ČASTI, POSNEMA POVSOD,
DOMA IN V TUJINI NAŠ ROD!

///

ČAŠA MODROSTI.

Živel je v deveti deželi kralj, ki je bil pijenec. Včasih se ga je tako vlekel, da so mu odpovedale noge. Tedaj je bil pa siten in razdražljiv, da so domači bežali od njega. Imel pa je služabnika, ki je najlažje prenašal kraljeve sitnosti. Mnogokrat so bile njegove želje neizvedljive.

Ko se ga je ob neki priliki zopet pošteno nabral, reče svp-jemu služabniku:

"Ako imaš kaj pameti, mi prinesi tako čašo, ki bo napoljena z modrostjo. Prinesi mi jo, da jo izpijem in da ne bom samo najmo-gočnejši, ampak tudi najmodrejši vladar." Stari služabnik malo pomisli, nato pa prinese kralju čašo - vode.

///

Junak

Zgodba iz mehikanske revolucije.

V Ameriki, v državi Mehiki sta v nekem mestu živela deček Joško in njegova mamica. Deček je bil star dvanajst let, toda očeta ni nikoli poznal, ker mu je umrl še, ko je bil še v zibelki. Bil je zelo dober in svojo mamico je zelo rad ubogal. Pa še eno lepo lastnost je imel:

zelo rad je hodil v cerkev in prejemal Jezusa v sveten obhajilu. Joško in njegova mamica sta bila sicer ubopna, toda živela sta mirno in srečno.

Toda nastopili so hudi časi za ubogo Mehiko. Izbruhnili je komunistična revolucija, slično kakor pri nas. Brezbožniki so lovili male dečke in jih pošiljali v posebne zavode in jih vzgajali za svoje cilje.

Ko so katoličani organizirali proti obrambo, je prevzel poveljstvo hraber mladenič. Zbiral je okoli sebe hrabre katoliške mladeniče za boj proti brezbožnikom. Za to je zvedel tudi Joško. Prosil je svojo mamico, naj mu dovoli, da pritopi v krog mladih junakov. Mamica ga je zavrnila, da ne more biti vojak, ker je še premlad. Toda Joško je razlagal in zagovarjal svoj sklep tako resno, da mu mamica ni mogla odbiti njegove prošnje. Sedaj, ko je imel dovoljenje od svoje mame, ga je

pa skrbelo, če ga bo hotel poveljnik sprejeti, ker je še tako mlad.

Ko je stopil Joško pred poveljnika in videl njegovo odločno voljo, da se hoče boriti proti sovražniku, mu ni hotel kaliti veselja, kljub temu, da je bil Joško šel dvanajst let star in torej za vojaka še premlad. Rekel mu je:

"Čeravno si še mlad, lahko ostaneš pri nas. Ako ne boš mogel v boj, boš pa moj strežaj."

Joško se je poslovil od svoje drage mame in stopil v vojsko.

Ker je bil poveljnikov strežaj, ga je vedno spremljal na vseh njegovih potih. Vedno je jezdil poleg svojega poveljnika, pa če je bila bitka še tako huda.

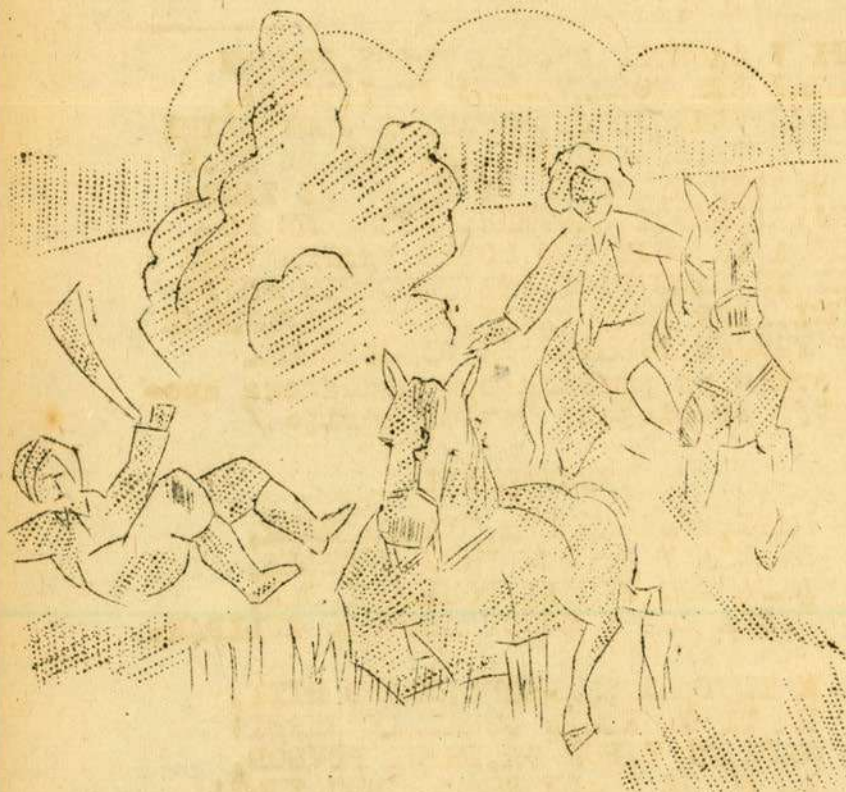
Za neki dan je bila napovedana huda bitka. Kot običajno sta zopet jezdila poveljnik in njegov strežaj skupaj v bitko. Predno sta prestopila sovražnikovo linijo, je iz zasede zaregljala strojnica in ubila poveljnikovega konja. Joško, bister in razumen kakor je bil, hitro skoči s svojega konja in ga ponudi poveljniku z besedami:

"Gospod general! Tu vam odstopam svojega konja, da boste z njim lahko pojezdili k svojim četam in junakom, ki vas že težko čakajo."

Poveljnik se je branil. Toda Joško je vstrajal tako odločno pri svoji odločitvi, da mu poveljnik ni mogel več ugovarjati. Zajezdil je joškovega konja in zdirjal iz nevarne zasede k svojim četam.

Joška so sovražniki ujeli. Ovedli so ga s seboj in ga vrgli v ječo. Več dni so ga nagovarjali, naj odstopi od svoje vere in od svoje zvestobe do Kristusa Kralja. Toda Joško je ostal zvest, kljub vsem obljubam brezbožnikov. To je brezbožnike tako ujezilo, da so ga odvedli v njegovo rojstno vas, kjer so ga ustrelili v prsno njegove drage mame. Predno pa so počile puške so vaščani zaslišali še glas iz Joškovih ust:

"ŽIVEL KRISTUS KRALJ!"

Josip Stritar:

Z I M A

Prikašljala je starka zima,
naguban, suh ima obraz;
ko z brado kljukasto pokima,
sneg z neba prileti in mraz.

Po vrtu se senica klati,
premalo hrane da ji gozd;
zdej imaš, zajec ti uhati,
svoj štiridesetdanski post.

Mož starček se pri peči greje
in kima truden, da zaspi;
da bo dovolj za platno preje,
kolovrat suče hči.

Po gladkem ledu se otroci
drve, ne vejo, kaj je mraz;
nagajajo si s kepo v roci-
kako vesel je zimski čas.

///

ZAKAJ JE MRAZ V NAŠEM TABORIŠČU?

Janez premražen po taborišču hodi,
mraz preganja ga povsodi;
roke drži v žepih do košolca
in želodec prazen se mu kolca.
Samo to zdaj premišljuje:
kako naj se pred mrazom zavaruje.
Kam naj gre? Hitro se odloči:
v barako h peči hitro skoči.
A v baraki tudi ni gorko,
še bolj kot zunaj je mrzlo.
Krog peči že Burja piha,
zato Janez z barake hitro jo popiha.
A kam sedaj? V kuhinjo jo odkuri;
hitro vstopi, naglo zapre duri:

"Saj tu gotovo se že kuri!"

A takoj kuhar ga nahruli:

"Ali ne vidiš, da krog kotlov Sever tuli?"

A kje naj se ogrejem?

Po barakah krog peči Burja vedno se vrti,
A v kuhinji Sever tuli.

A, Janez, glave odprte, se domišli:

V posteljo gorko se hitro stisni!"

"Ali res zmrzniti prišli smo v taborišč?"

Kje naj človek še toplote išče?"

Burja piha krog peči,

Sever po kuhinji brenči,

Slana mrzla v postelji leži

Zato tako mrzlo je v našem taborišči.

PRVI SNEG

Oj, snežinke, debelinke
ste le rade k nam prišle,
da se tukaj veselimo,
da igralo bo srce.

Drsali se bomo mladi,
kepali, da bo hudi
Tam po hribih in dolinah
bo veselo in lepo.

Saj smo mali in veseli
in zato le padaj zdi
da bo res veselje v
da bo v srcu našem

Begunčkov Kotiček

Dragi moji begunčki!

Prav lepo se zahvaljujem za poslana pisma in pesmico, ki sem jih prejel in tudi objavil v zadnji številki "BEGUNČKA". Sedaj pričakujem kako poročilo kako ste letos v begunstvu praznovali god svetega Miklavža. Pošljite, bom objavil, da bodo tudi drugje otroci brali kako nas je obiskal sveti Miklavž. In vse kar boste napisali in bo vaš list "BEGUNČEK" priobčil bo vam in nam ostalo za spomin, da bomo tudi ko se vrnemo, doma pokazali kako radodaren je bil sveti Miklavž tudi ko smo bili daleč od doma v begunstvu.

Danes pa nekaj novega. V roke nam je prišel mladinski list "ZVONČEK" štev. 9. od meseca septembra 1911 v katerem smo našli pismo, ki ga je napisal v Kotički Gospoda Doropoljskega Srečka Kosovel, naš poznejši pesnik, ki je bil doma iz Tomaja pri Sežani na Primorskem. Bil je zelo nadarjen pesnik in žal da je še prav mlad -- kot dijak moral umreti. Tako-le piše:

Velespoštovani g. Doropoljski!

Oprosite, da Vas nadlegujem s tem pisemcem. Vaš kotiček pa mi je tako prirasel k srcu, da mi ni možno drugače storiti. Preden pa Vam nadalje pišem, dovolite, da se Vam drznem predstaviti: Sem učenec IV. razreda in pohajam v šolo k svojemu očetu; star sem sedem let. Bil sem tudi že večkrat v Trstu, gledal sinjo Adrijo in videl, kako plovejo po njeni gladini morski velikani. Prihodnjič pa Vam sporočim kaj več, za danes naj bo dosti; vem, da imate mnogo pisem drugih prijateljev, a malo prostora. Sprejmite odlične pozdrave od vdanega

Srečka Kosovela
iz Tomaja pri Sežani.

Gospod Doropoljski pa je mlademu Srečku odgovoril sledeče:

Ljubi Srečko!

Sinja Adrija! Ta krasota naše prelepe slovenske zemlje! Kako zapiči človeku srce od navdušenja in občudovanja, ko mu zastrne oči tam oh obelisku na Opčinah v neizmerno sinjo daljo, ki se giblje in valovi pred njim! Blagor Ti, Srečko, da si že večkrat lahko gledal to krasoto! Koliko je Tvojih vrstnikov širom slovenske domovine, ki hrepene tja do kapečja Jadranskega morja! Kadar zopet stopiš na njegovo obrežje, spomni se vseh tistih, ki bi radi stali na Tvojem mestu -- saj so Tvoji bratje in Tvoje sestre -- vsi otroci ene matere: slovenske domovine, ki ji je kras in ponos sinja Adrija! -- Tej svoji skupni materi prisecite ljubezen in zvestobo, da se po vaših mladih, čvrstih silah dvigne njena moč in njena čast! Biti slovenske krvi -- bodi Slovenceu ponosi!

Kar je gospod Doropoljski odgovoril mlademu Srečku Kosovelu, to velja tudi za Vas, dragi moji begunčki. Tudi vi bodite ponosni, da ste zavedni Slovenci, pa čeprav morate tu v tujini trpeti radi tega. Prišel bo kmalu čas, ko se boste svobodni vrnili v narobe svojo drago domovino.

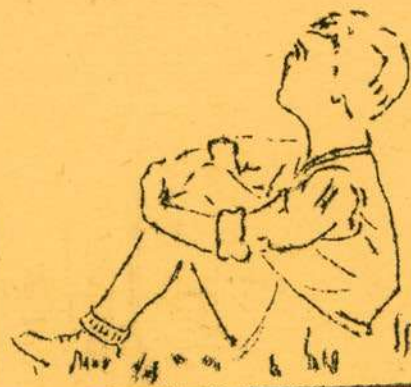
OBELETOVNIK

Št. 13

Bistrica na Dravi

16.12.1945

OB OBLETNICI SMRTI IVANA CANKARJA

V torek dne 11. decembra je minulo 27 let od kar je umrl v Ljubljani eden največjih naših pisateljev I v a n C a n k a r. Rodil se je na Vrhniki leta 1876. V Ljubljani je dovršil realko, nato se je pa vpisal na Dunaju na tehniko, katere pa ni dokončal. Popolnoma se je posvetil pisateljevanju. Do leta 1909 je živel večina na Dunaju, tega leta se je vrnil v Ljubljano. Naselil se je na Rožniku. Med prvo svetovno vojno je bil v Judenburgu. Cankar pa ni bil samo naš najboljši, ampak tudi naš najplodovitejši pisatelj, pesnik in dramatik. Napisal je preko trideset knjig povesti, pesmi in gledaliških iger. - Umrl je 11. decembra 1918 v Ljubljani.

///

Ivan Cankar:

D A T E L J N I

Ko sem bil dovršil drugo šolsko leto, so me napravili za ministranta. Še zdaj se mi zdi, kakor da mi je prepočil srce in dušo tisti onemni vonj po žlahtnem kadilu. Bil sem očiščen, vseh grehov za zmeren odvezan, oltarju samemu posvečen. Nikoli poprej in nikoli pozneje nisem bil tako miren in srečen kakor v tistem blagoslovljenem letu.

Ob novi naši, ki jo je pel mlad in lep gospod, sem služil za malega ministranta. Prenašal sem debelo in težko evangeljsko knjigo. Pot mi je curkoma lil po vročih licih. Truden nisem bil toliko, pač pa lačen. Takrat smo živeli ob kozurnem nočniku, jaz pa sem imel bistre, vsega lepega željne oči in bogate sanje.

Po naši se je mladi gospod obrnil in se sklonil k meni, ker sem bil majhen. "Na še ti!" In dal mi je svetel groš, čisto nov groš.

Do tiste ure še nikoli nisem imel groša v roki. O veliki noči ali o božiču sem imel krajcar, prenoženje, ki sem natanko in skrbljivo ugibal, kaj bi z njim. Groš je bil bogastvo, daleč onkraj ciljev in sanj. Da se sanjati o zlatih gradovih, da o sanjih nebesih, o grošu ne. Prva misel v presilnem zavzetju je bila: "Teci k materi! Mati sama se bo razjokala o tolikem čudešu."

Stopil sem iz zakristije na sončno cesto. Vse okrog cerkve in še globoko pod klanec so se vrstile stojnice. Bile so bahavo obložene z vsemi sladkostmi tega sveta. Bele platnene strehe so veselo plahutale v toplen vetru. Kaj vse je bilo tam! Človek, poželi si, vzemi! Pomaranče, runene in sočne kakor o veliki noči, piškoti, bomboni vseh vrst, beli, runeni, rdeči - kan bi poseglja ta uboga roka? V veliki škatlji so bili, runeni, rdeči - dateljni, svetili so se rosni, vabili so, temnobakroni, zapeljivi, progrošni. Kakšni so pač dateljni v ustih?

"Saj imaš groš! Saj je tvoj ta groš, ki ga tiščiš v pesti!"

Sklonil sem se kakor pod udarcem. Plašno sem se ozrl, ali nikogar ni bilo, ki bi bil izpregovoril tisto hudodelske besede. Šel sem dalje po klanecu nizdol. Srce mi je bilo težko in žalostno kakor nikoli in sonce samo ni več sijalo in ljudje so bili pust in stojnice prazne.

Pod klanecem sem se sunkoma začbrnil. Tam je stalo drobno dekletce v kratkem pisanem krilu. Gledalo je modro prese, z obema tankima rokama je držalo datelj, an sam datelj: meso je bilo rumeno in sočno kakor med, kazalo se je dolgo, belo, navzdolž precepljeno jedro.

"Dajte mi dateljnov!" sem ukazal pred stojnico in sem trepetal v omočici.

"Za koliko?" je vprašala debela ženska in posegla v škatljo z mesnato potno roko.

"Za groš ... za čisto nov groš". Ko sem tako govoril, se mi je zdelo, da je govoril za mojim hrbtom nekdo drug z povsem tujim, globokim in grdim glasom.

Dateljnj so bili mastni, koj so se prijeli potne dlani. Pokusil sem prvega: sladko, cukreno meso se je prijelo tudi zobu in zob. Izpljunil sem vse: gladko lupino, cukreno meso in precepljeno jedro. Nato sem stekel po klanou in tiščal v pesti vso tisto nagnusno, mastno kepo. Zalučil sem jo v potok in si umil roke. Zatem sem legel v travo in molil, da bi

umrl.

Mati je koruzni močnik, od dne do dne, od tedna do tedna. Morda že več ne ve, da je bel kruh kje na svetu. In jaz jem dateljne! Za groš dateljnov, teh rumenih, cukrenih! Na srcu mi je ležal kamen. Težak je bil in strašan in še solze je bilo sram, da bi mi bile segle v oči.

Domov sem prišel že pozno po kosilu. Mati mi je prinesla ješprenja, ki sem ga rad jedel. A komaj sem pokusil, že sem položil leseno žlico na mizo, mrzel pot me je curkoma oblił po vsem životu.

"Kaj ti je?" je vskliknila mati vsa plaha. Nisem si je upal pogledati, ker sem vedel, da bi bil takoj umrl, če bi bil videl tiste oči, ki so tako zvesto izpraševale, da se je človek izpovedal do kraja, ko sam ni vedel kako. Ali nagnila se je k meni, vzdignila mi je obraz z obema rokama in videl sem jo vso belo, kakor z milostjo božjo ožarjeno.

"Mati, joj, mati!"

Udaril sem s čelom ob mizo in nisem vedel ničesar več. Ko sem se zdramil, je bil materin obraz resen in bolan.

"Povej!" je ukazala.

In izpovedal sem se kakor pred izpovednikom in Bogom samim: "Dali so mi groš, čisto nov, svetel groš. Pa vam ga nisem prinesel, še povedati vam nisem mislil, zapravil sem ga po hudobnem, dateljnov sem si kupil. Nič ne bodite jezni, saj bom umrl!"

Takrat se je zgodilo nekaj zelo čudnega. Mati me je prijela narahlo za obe roki, šla je z menoj prek izbe v kot pod razpelo, tam me je pokrižala trikrat po vrsti. "Ti moj fant!" je rekla. Nato je na glas zajokala, sam ne vem zakaj.

Begunci

Sredi vitkih, nepremičnih cipres na starem pokopališču je ždela kapelica. Okoli nje so stali vozovi, v naglici naloženi z omarami, posteljnjaki, lonci, s senom in culami. Med vozmi matere, starke in starci, otroci in živina.

Begunci.

Težka, neusmiljena roka je zavihtela bič nad njimi, jih razkropila in pregnala z domače grude. In zdaj romajo izgubljeni, izgnani Bog ve kam v neznani svet. Oči jim begajo v daljavo in iščejo domove, skrite med zelenim drevjem, obdane z rodnimi polji. Zdaj so ti domovi prazni, zapuščeni in mrtvi vabijo nazaj.

Na tleh je sedela žena. V naročju je imela otroka, ki je zsapal ves truden od dolge poti. Še v snu se je smehljaj, lica so mu žarela v tihi otroški sreči, ki je še ni oskrnila temna misel ne ranila črna skrb. Mati ga je nepremično gledala. Bolestna poteza se ji je zarezala okoli usten, v očeh ji je gorelo gorje trpečega materinstva.

"Od kod, mati?"

Dvignila je glavo, me pogledala z izgubljenimi očmi in odgovorila: "Od daleč, gospod. Partizanska patrulja je prišla včeraj v vas in začela pleniti po hišah. Bili smo pri šmarnicah. Našega starega gospoda - ves siv je že in bolan - so s silo odgnali iz cerkve, se nočevali z njim, ga bili po obrazu, posadili na kolo in ga odpeljali med vriskom in kráhotom. Moj Bog!"

Zavihtela je. Preč razorenih, od sonca ožganih lic je kanila solza otroku na obraz, da se je zbudil in gledal s prestrašenimi očmi. Dvigal je drobne ročice, se oklenil matere okoli vratu in pritisnil obraz k njenemu.

"Mater dveh otročičev so tudi odpeljali. Pogledjte, tamle sta, siroti!" Ob vozu sta sedeli dve deklici na tleh in naju gledali.

"Skrili smo se v klet. Čez nekaj časa smo slišali pokanje pušk. Bili so naši, ki so pregnali komuniste iz vasi. Polagoma smo si upali na dan, spravili smo na vozove, kar je bilo mogoče, in zdaj smo tu, brez doma, brez srehe!"

Se tesneje je privila otroka k sebi, še globlje se ji je zarezala bolestna poteza okoli ust.

"Kdaj pojdemo domov, mama?" je vprašalo dete.

"Kmalu, kmalu, otrok moj!"

Grizla si je ustnice, da bi na glas ne zajokala, in skrila obraz otroku za ramo.

"Ne jokaj, mama, ne jokaj!"

Dva starca sta ležala na vozu. Trde, težke besede so se jima mukoma trgale iz prsi.

"Kje je naš dom?" je vprašal prvi s tihim, tredočim glasom.

"Svet!" je zamrmral mrko drugi skozi stisnjene zobe.

"Spomladi sem popravil hišo. Lepa in nova je sedaj. In hlev sem povečal za šest glav....."

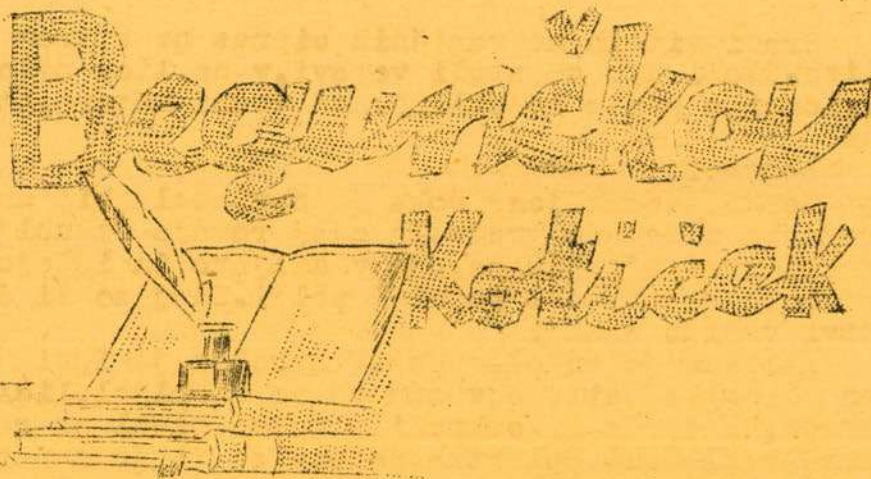
"Krompir smo posadili in žito tudi lepo kaže."

"Grešili smo preveč, Matija. Ves svet je strašno grešil."

"Da, grešili smo in zato nas Bog udaril".

Molk. Glavi sta se sklonili globoko na prsi.

Dragi moji begunčki!

Prejel sem več pisem s katerimi mi sporočate kako vas je letos, ko ste v begunstvu obiskal sveti Miklavž. Večina begunčkov je mislila, da letos Miklavža sploh ne bo. Da bo pozabil na nas in nas ne bo nič obiskal in nam tudi nič prinesel. Moram vam sporočiti, da se vsi begunčki pohvalijo, da jih je kar bogato obdaroval. Posebno jih veseli to, da je povedal, da je letos obiskal naprej naša begunska taborišča in šele pozneje druge otroke. Vedel je, da ga težko pričakujemo in da smo potrebni njegove tople in tolažilne besede. Pa tudi dobrote, ki jih je prinesel s seboj so vam gotovo prav prišle. No, pa naj jaz končam in sedaj poslušajte raje kaj nam pišejo naši begunčki o svetem Miklavžu.

Dragi "BEGUNČEK"!

Gotovo te bo zanimalo, kako smo letos begunčki v Kellerbergu praznovali god svetega Miklavža. Tisto popoldne pred godom sv. Miklavža smo šli v dvorano; tja je prišel sveti Miklavž in nas obdaroval. Vsi učenci in vse učenke smo bile obdarovane. Meni je prinesel: mapo, zveske, kekse in robček. To mi je prinesel v šoli. V baraki sem dobila pa velik kos belega kruha. To sem ga bila vesela! Svetemu Miklavžu sem se za vse, kar mi prinesel prav lepo zahvalila.

Te pozdravlja
Janhar Francka,
učenka III. razreda

Dragi "BEGUNČEK"!

Zelo težko sem čakal, kdaj bo prišel Miklavžev večer. Šli smo vsi v dvorano. Najprej je bila kratka igrice, nato je pa prišel sveti Miklavž. Ako kdo ni znal odgovoriti, so ga vzeli parklji. Meni je v dvorani prinesel: parklja, dva zveska, mapo, 20 Mark, robec in kekse. Doma mi je pa prinesel: svinčnik, držalo, peresa, kekse, mapo in copate.

Te pozdravlja
Kosanc Jože, 3. razred.

Dragi "BEGUNČEK"!

Težko sem pričakovala Miklavževega večera. Bila sem zelo vesela. Ob štirih popoldne je obiskal sv. Miklavž vse šolske otroke v dvorani in nas dobro obdaroval. Prav iz srca sem mu hvaločna za vse. Ko sem prišla domov sem bila pa tudi vsa srečna, ker sem na mizi zagledala darilo naslovljeno na me. Kako sem bila vesela lepo košarice in piškotov!

Pozdravlja
Ivanka Juhant iz
3. razreda.

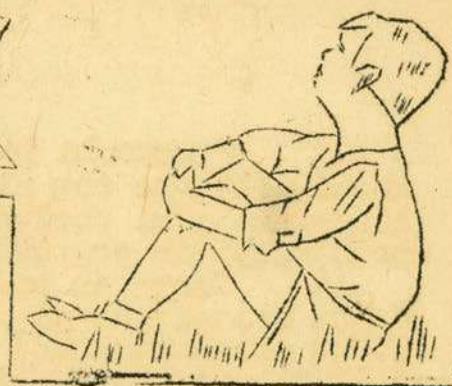
Dragi "BEGUNČEK"!

Ko se je bližal god sv. Miklavža smo se otroci razgovarjali, kako je bilo doma, koliko nam je prinesel in da nam tu gotovo ne bo nič. Kako smo bili veseli, ko smo slišali, da nas bo tudi tukaj obiskal s. Miklavž. Kar čudili smo se, ker je imel za vsakega darilo in tudi iz katekizma nas je spraševal. Bili smo zadovoljni.

Prav lepo te pozdravlja
Anžič Miro, učenec 4. razreda

BEGUNČEK

SVETI VEČER

SNEŽI.....POLAHKO PADA SNEG....
POBELJENA JE CESTA,
POBELJEN DOL JE, HRIB IN BREG,
LE ZVON SE ČUJE IZ MESTA,
PRISLUHNEM V NOČ.....
ČUJ IZ DALJAVE ZVOKE,
SANJAVE, MEHKOKOKE.....,
POZNAN JE GLAS
DOMAČIH LIN,
POZNAN JE ZVOK SREBRNI.
PRED MANO DNEVI ČRNI
IZGINJAJO IN SREČA LE
ZAJETI HOČE MI SRCE.
SAJ SVETA NOČ JE DANES!
O, NOČ, PRIČAKOVANA
O, NOČ, CLOVEŠTVU DANAI
ZDAJ ROJEN NAM JE REŠENIK,
LUČ : UPANJE IN MANA
V REŠENJE VSEH POSLANAI
IN MISEL TJA V KOT HITI
PRED JASTICE DOMAČE,
KJER MATI LJUBLJENA KLEČI
IN PRED TEBOJ - BOG, PLAČE.
ZGUBILA VSE JE, KAR NEKOČ
JE NJO SRČNO LJUBILO,
A ZDAJ PA VSE SE JE NA MAH,
LE V SANJE SPREMEMILO.
USLIŠI BOG TE PROŠNJE GLAS
USLIŠI VSE IN REŠI NAS.
PRIPELJI V DOMOVINO,
NJO LJUBIMO, EDINO!
MIR SVOJ RAZLIJ IN BLAGOCLOV
NA NAŠ SLOVENSKI - RODNI KROV.

SNEŽI, POLAHKO PADA SNEG
IN SOLZA LESKETEČA
V OČEH ISKRI KOT SREČA . . .

ZVONI, BIM, BOM
OJ, ZBOGOM DOM . . .
OJ, ZBOGOM NOČ PRESVETA
ZDAJ ZEMLJA JE OTETA!

BOŽIČ BREZ POTICE

V razredu je bilo tiho, kakor v cerkvi med povzdigovanjem, ko si nihče ne upa niti zakašljati. Učenci so z odprtimi ustmi in izbuljenimi očmi poslušali gospodično učiteljico, ki je sedela na robu prve klopi in pripovedovala učencem pravljice.

Danes je bil zadnji dal pouka pred božičnimi prazniki. Gospodična učiteljica je pouk že zaključila in dala učencem naloge čez božične praznike; sedaj so čakali samo še, da pozvoni in da se vsujejo iz šole. Ta čas je pa porabila zato, da jim pove par lepih pravljic. Otroci so bili kar zamaknjeni. Komaj so si upali dihati, da ja nihče nebi prešlišal niti besedice.

Ko je bila pravljica najlepša in zamaknjenost na višku se oglasi na hodniku šolski zvonec, ki je zbudil učence iz pravljичnega sveta v resno sedanost. Vedno so bili otroci veseli glasu zvonca, ki jim je oznanil konec pouka, danes jim je pa čas prehitro minil. Toda, ko so se spomnili, da pojdejo domov pripravljati jaslice, so hitro vstali, se oblekli in gospodična jih je vedla iz šole.

Med učenci, ki so se vsuli iz šole je bil tudi Snedičev Jakec. Pomešal se je med ostale otroke, ki so počasi lezli proti domu, in se živahno razgovarjali o jaslicah, pastircih, mahu in o vsem, kar take zanimala pred božičnimi prazniki.

Šele okoli ene ure popoldne se je vrnil Jakec iz šole.

"Kje si pa hodil tako dolgo?" ga je vprašala mati, ki je težko čakala, da se vrne Jakec iz šole. Hotela je do noči še v Zapotok v mlin, ker ji je mlinarica obljubila bele moko za praznike. Ob neki pri-

liki je dejala Snedičevki: "Kar k meni v kuhinjo pridi, Snedičevka, ti bom dala bele moko, da boš tudi ti lahko pripravila otrokom kaj boljšega za praznike." Snedičevki se je to zelo lepo zdelo od mlinarice.

"Kosilo imaš na štedilniku, kar sam si priparvi, pa pazi na Joška in Miciko, dokler se ne vrnem" je naročala Snedičevka Jakcu in se hitro odpravila od doma.

Snedičeva hiša je stala na majhnem gričku nad vasjo, od koder je bil lep razgled v dolino in zlasti proti farni cerkvi. Snedičevi so bili bajtarji: imeli so nekaj zemlje, kravo in kos hoste. Oče Jakob je bil čevljar. Za delavnico si je izbral tisto sobo, ki je imela okno proti vasi, kamor je večkrat čez pogledal in se vslej razveselil, tako je bil lep razgled. Šival je, popeval ali požvižgaval, ter bil vesel. Ni se jim slabo godilo. Nekaj je zaslužil, nekaj so pridelali in vsako lepo pred božičem so doredili pujska in ga zaklali.

Toda vojska tudi njim ni prizanesla: oče Jakob je moral na fronto in več mesecev že niso dobili od njega nikakega sporočila. Mati se je okvarjala s tremi otroci, kravo in njivo kakor je vedela in znala. Res je dobivala tudi denarno podporo, ker moža ni bilo doma; toda kaj je hotela z denarjem, ki se zanj ničesar ne dobi. Preko poletja je hodila na delo k kmetom, da je za družino prislužila še kak priboljšek. Najraje je delala pri mlinarju v Zapotoku. Mlinarica je bila pa dobra ženska, ki je znala ceniti pridnost Snedičevke. Ko so pospravili zadnji krompir je mlinarica poleg drugega dala Snedičevki tudi vrečko orehov: "Na te pa prihrani, da bodo imeli otroci malo potice za božič." Snedičevka se je orehov razveselila kakor otrok in se zanje tisočkrat zahvalila.

In danes je šla tudi po moko, po pravo belo moko, katere že dolgo časa ni imela pri hiši. Otrokom bo naredila orehovo potico, katere se je Snedičevka že zelo veselila, pa ne zato, da bi jo sama jedla, ampak zato, ker jo bodo imeli otroci, kakor v prejšnjih dobrih časih, ki noben božič ni manjkalo orehove potice.

Med tem, ko se je Snedičevka mudila pri Mlinarjevih so otroci sami gospodarili doma. Jakec je takoj pogledal v lonec, kaj je dobrega za kosilo in kar zavriskal veselja, ko je zagledal kašnato repo, ki jo je imel vedno rad; vedno je bil zanj praznik, kadar je mati skuhalo kašnato repo. Hitro je skočil k polici po skodelico. Ko je pa odgrnil zaveso je pa zagledal na polici skledo orehovitih jederc; tistih sočnih in lepo rumenih, da so se mu kar sline pocedile, ko se je domislil kako so sladki. Stal je pred skledo in jih gledal; v sebi pa je bojeval boj: ali naj vzame enega ali ne. Neki glas mu je rekel: ne smeš! Drugi pa mu je prišepetaval, da se ne bo nič poznalo ako enega pokusi. Prav tedaj pa je Joško zlasal Miciko, ki se je pričela dreti. Jakec hitro vzame pest orehov in jih strese v žep; nato pa stopi k Miciki in jo pomiri s tem, da ji da oreh.

"Še meni daj enega" se oglasi Joško.

"Na, tu ga imaš, pa samo enega."

Jakec je naložil kašnato repo v skodelico in začel jesti. Toda jed mu ni šla tako v slast kot navadno. Oreh, ki ga je pokusil, mu je skvaril ves okus. Bil je lačen toda kaša se mu je uprla.

Micka je pojedla oreh, ki ga ji je dal Jakec in prosila: "Še! Še, papu"! Sklepala je rokice in tleskala z njimi.

"Meni tudi" je dejal Joško.

"Tu imata še vsak enega, potem pa nič več!"

Vrata so se odprla in v hišo je stopil sosedov Drejčec, ki je imel nove sani. "Pojdi se sankat" je povabil Jakca, ki se je nekoliko obotavljal, ker mu je mama naročila, da mora paziti na mlajša dva.

"Pojdi, bova samo poskusila kako tečejo nove sani."

Jakec je hitro pograbil kapo in še pest orehov in se zakadil z Drejčekom na vaški grič, kjer so se sankali otroci.

Ko je Micika pospravila oreh, ki ga ji je dal Jakec, je zopet tleskala z ročicama: "Še! Še, papu!"

Joško je počasi in previdno zlezal z mize, stopil k polici jo odgrnil in postavil skledo z orehi sredi hiše na tla. Oba z Miciko sta se vsedla poleg nje in pridno nosila v usta.

Ko se je mati vrnila je bila skleda že skoro prazna.

"Joj, kaj pa delata? Kdo vama pa je dal orehe? je kriknila pobrala skledo v kateri je plesalo samo še par orehovitih jedrc.

"Kje pa je Jakec?" je vprašala Joška?"

"Sanka se! Drejček je prišel ponj, ker ima nove sani!"

"Hitro stopi ponj! Jaz vam že pokažem!"

Joško je kar čez copate nataknil materine stare čevlje, ki jih je dobil pod pečjo in počasi odkreval v sneg.

Ves poparjen je prišel Jakec domov. Oglasila se je vest in mu očitala, da je storil troje pregreh za katere je zaslužil kazen: ni pazil na otroke, jedel je orehe in mame ni ubogal.

"Kje si pa hodil?" ga je strogo pogledala mati. "Zakaj nisi pazil na otroke, da so snedli vse orehe?" Vzela je šibo in ga pošteno našeškala, nato ga pa spodila v kot klečat.

Tako se je veselila orchov in bele moke je dobila, da bi naredila otrokom veselje, sedaj pa tole.

Bila je žalostna in jezna ob enem, ter se ponovno spravila s šibo nad fanta.

Nato je nastal molk, ki je trajal dva dni. Naslednji dan se je mati že potolažila radi orchov, toda za kazen Jakcu ni hotela dati nobenega odgovora. Joj, kako mu je bilo hudo. Najraje bi kar naprej jokal. Spomnil se je kako je bilo lansko leto lepo, ko je postavljaj jaslice. Letos je pa razžalil mamo in tudi potice ne bo.

V takem razpoloženju je nastopilo popoldne pred svetim večerom. Mati je pospravljala še zadnje stvari, da bo na sveti večer vse v redu, Joško se je drsal pred hišo, Micika je pa spala na peči. Jakec je postavljaj jaslice in vedno pogledoval kaj dela mama in če je še tako žalostna.

"Zdaj ali nikoli" si je mislil in se odločil, da še pred svetim večerom prosi mamo za odpustanje, sicer bo na sveti večer umrl od žalosti in kesa, ako ne bo mama zopet vesela in prijazna kakor vselej.

Mama je stala pred pečjo in gledala kako spi njen najmljši. Tedaj pa natiho pristopi Jakec in poklekne pred svojo mamico:

"Mama, prosim vas, ne bodite več huda, obljubim vam, da vas nikdar več v življenju ne bom razžalil."

Mati se je obrnila k Jakcu, ga dvignila in pritislila k sebi in mu dejala: "Je že vse poravnano, Jakec. Vse boji pozabljeno. Samo priden boji in oljubo drži."

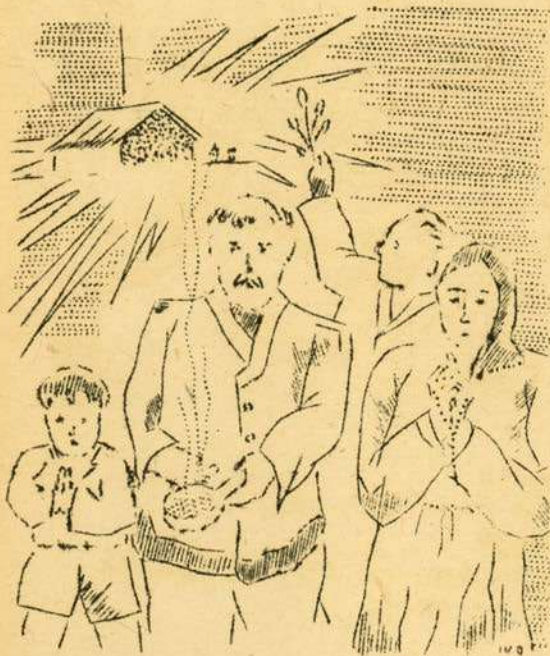
V materinem očesu se je zalesketala solza in padla Jakcu na glavo, on pa jo je začutil kot opomin dane obljube.

In tisto minuto se je zopet naselilo velje v Snedičevi hiši. Tako lepega božiča, kot je bil to leto Jakec pozneje vse življenje ni pomnil, pa čeprav ni bilo potice.

Obljubo, ki jo je dal mami, pa Jakec vse življenje ni prelomil.

///

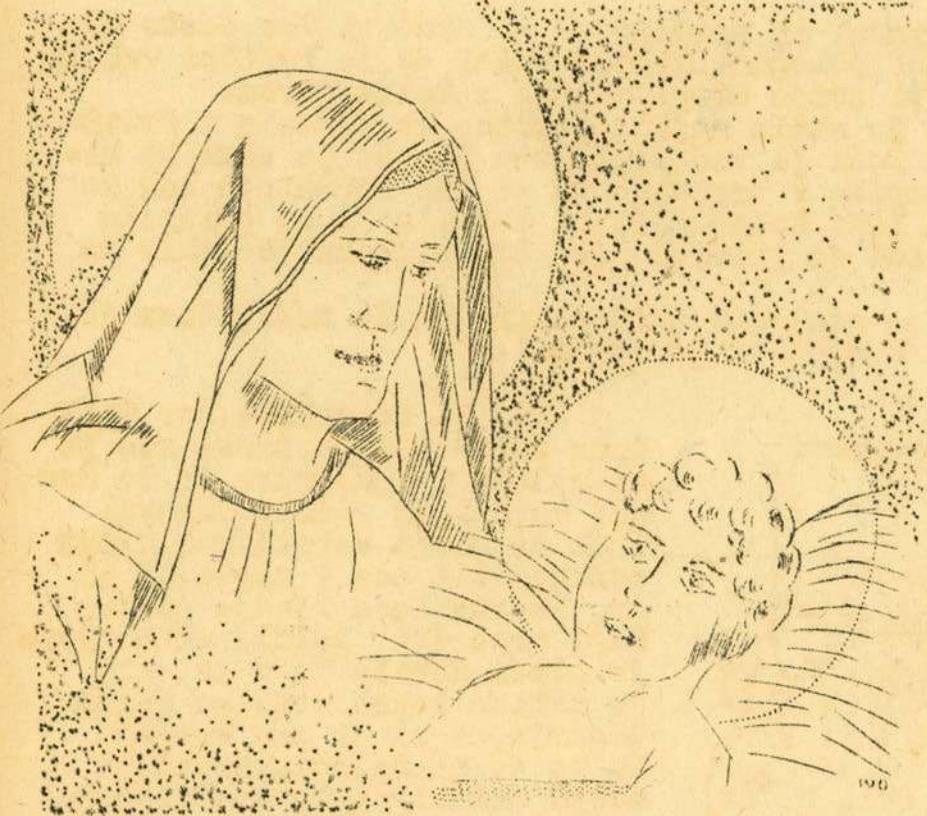
SVETI VEČER IN SVETI DAN.

Božič je tih in svet praznik. Gospodar vzame ponev z žrjavico, strese mamo kadila in pokadi po hiši. Po vseh prostorih kadi in moli in za njim gre družina. Lepo je ta večer, včasih pred vojsko je bil Jezuščku na čast zapovedan post, in smo zato pred polnočnico je dli samo potice, kuhane češplje, krlje in orehe. Krvavice in druge koline smo jedli šele po polnočnici ali na sveti dan. Sveti dan je pa tako velik praznik, da ta dan ne gremo nikamor v vas. Božične praznike pa ne praznujemo samo na ta način, da delamo jaslice, da kadimo po hiši in okoli nje in da mati pripravijo boljše jedi, kako navadno - da je jemo potico - ampak tudi zato, Jezuška, ki se je rodil zato, da bi nas odrešil počastimo pri sveti maši, da ga ta dan prejmemo tudi v svetem obhajilu in da nekoliko več molimo. Šele nato bodo prazniki res lepi in srečni.

///

Jaslice

Zvezdic nešteto
na nebu blešči,
v hlevcu ubogem
sam Bog se rodi!

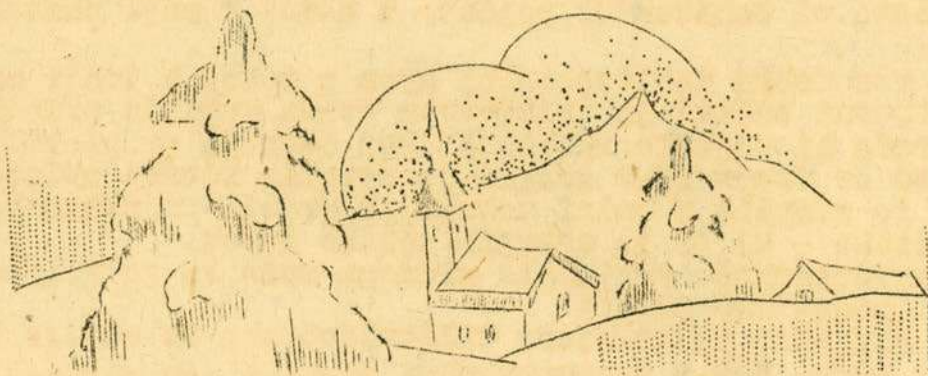
Čuje se pesem
z neboških višav,
angelčkov božjih kor
poje: pozdrav!

"Zemlji ubogi mir,
ki ga želi.
Konec bo zdaj težav,
Bog se rodi!"

O božiču imajo otroci največje veselje, ko pomagajo očku postavljati jaslice. Mahu naberejo in pastirce in ovčice strižejo, očka pa naredi na deski iz mahu hrib, pod hribom pa iz ljubja betlehemskega hleva. Mama je vesela, da so vsi tako zaverovani v jaslice, da je pri njenem delu ne motijo. A ko so jaslice postavljene jih pride tudi ona gledat ter jih občuduje, ker so take neizrečeno lepe. V hlevčku so Marija, Jožef, Jezušček pa osliček in voliček. Smreke in palme se klanjajo nad zameteno streho; po stezicah hite pastirci k Jezuščku; ovčice se pasejo po zeleni planinici, vrh planine pa stoji Betlehemsko mesto, obdano z mogočnim zidom, ki se iznad njega dvigajo strehe in stolpi. Nad hlevkom pa sijeva zvezda repatica in angelci oznanjajo z višave mir ljudem na zemlji. Vse je natanko tako, kakor tisto noč, ko se je Jezušček rodil.

Sedaj je treba jaslice postaviti še tja, kjer imajo vsako leto svoj prostor, pripraviti lučke, ter pospraviti smeti od dela, zakaj na praznik mora biti vse čisto in lepo pri hiši.

Božična zgodba

Sneg je nalahko naletaval in pričelo se je mračiti. Vse ceste so bile polne ljudi in trgovine oblegane, kajti bližal se je božični večer, in vsak je hotel razveseliti svoje drage domače s kakim darom.

Pred veliko trgovino je stala majhna deklica in strmela v izložbeno okno. Joj, koliko lepih reči je videla. In vse vse to je samo za bogate ljudi. Kako rada bi stopila v trgovino in si kaj izbrala, a kaj ko nima beliča v žepu. Doma pa leži bolna mati, ki čaka, da ji bo prinesla kruha in zdravil. Mali deklici so privrele iz oči solze in ji tekale po bledih licih.

Ne daleč od deklice je stal mož tridesetih let. Že nekaj časa je je opazoval, nato pa stopil k njej in jo vprašal:

"Zakaj jokaš, mala?"

"Kaj bi ne jokala, ker imam doma bolno mamico. Danes nam je zmanjkalo vsega, kruha pa že nekaj dni nismo videli. Zdravil tudi ne morem kupiti, ker nimam denarja. Šla sem v mesto, da bi kaj izprosila, a ljudje so trdega srca. Niti koščka suhe skorje nisem dobila. Tu v izložbi je toliko lepih reči, pa nimam denarja, da bi si kaj kupila. Pa to še ni najhuje, ko bi le svoji mamici mogla kaj lepega prinesiti. Kako žalosten božični večer bo danes pri nas.

Mladi mož je bil ginen. Povabil je deklico v trgovino in ji rekel naj si izbere, kar ji srce poželi. Deklica ni vedela ali spi ali sanja. Ni mogla verjeti, da si sme res kaj izbrati. Končno se je le odločila in izbrala nekaj reči, ki jih je najnujnejše potrebovala. Potem je pa vprašujoče pogledala gospoda, ki je stal za njo in se smejal.

"Ali bi še kaj rada?"

"Za mamico bi rada kupila kruha." In odšla sta k peku.

Deklica je bila zelo vesela; padla je tujemu možu okoli vratu in se mu zahvaljevala.

rekoč: "Ali niste vi božiček? Oh, pojdite z mojo k moji mamici in takoj bo ozdravela.

"Ti si res dobra deklica; takoj grem s teboj k tvoji mamici."

V podstrešni sobici je vzdihovala bolna mati in pričakovala hčerko. Kako rada bi vsatela in hčerki kaj dobrega pripravila za praznike. Odprla so se vrata in v sobico je stopila hčerka obložena z bož. darovi. Takoj je stopila k bolni materi, jo objela in pokazala na mladega moža - božička - ki ji je nakupil toliko darov.

Mati je vprašujoče pogledala mladega moža, ki je pristopil k bolni ženi in ji podal rko rekoč:

"Dobro hčerkico imate. Njena velikaljubljen do vas, je tudi mene pripravila na pravo pot. S samomorilnimi mislimi sem sprehajal po mestu, sedaj sem pa ves prenovljen in bom še naprej skrbel za vas; Vi pa zame veliko molite."

Igra

Nastopili so dolgi zimske večeri in zlasti mladina mnogokrat ne ve kako naj porablja prosti čas; branja mnogokrat manjka, za šolo je vse pripravljeno, zato si želi tudi pri igrah spremembe. Temu bo nekoliko odpomogla tudi igra, ki jo bomo v nadaljevanju prinesli. V poletju bo pa dobrodošla tudi zunaj na prostem. Naslov igre je: ŠALJIVO PREROKOVANJE.

ŠALJIVO PREROKOVANJE.

Potek igre:

Otroci - pa tudi odrasli lahko - se vsedajo okoli mize ali pa v kolo po travi. Žreb določi onega, ki prerokuje. Po vrsti - eden poleg drugega, kakor sede pridejo na vrsto, da se jim prerokuje. - Tisti, ki prerokuje vpraša onega, ki je na vrsti, da mu prerokuje po naslednjih vprašanjih:

- 1.-Kaj ti je najljubše?
- 2.-Katero je tvoje glavno svojstvo?
- 3.-Česa si najbolj želiš?
- 4.-Kako ti je sedaj pri duši?
- 5.-Kaj ti je najbolj zoprno?
- 6.-Kateri poklic si izbereš?

Dotični, kateremu se prerokuje pa na vsako vprašanje odgovori s številko od 1 do 20. Tisti, ki prerokuje potem pogleda kakšno vprašanje je na posa-

mezni odgovor in ga glasno pove. Na vseh pet vprašanj so naslednji odgovori:

1. Kaj ti je najljubše?

1. Če me kdo pohvali, ako zaslužim.	11. Da bi imel 20. let.
2. Da me kdo pošteno oznerja, ako zaslužim.	12. Obrekovati poštene ljudi.
3. Dolgo spanje.	13. Ako mi veter odnese klobuk.
4. Koga dražiti.	14. Ako moram koga pošteno zavrniti.
5. Poslušati lepo godbo.	15. Jestiti čokolado.
6. Brati lepo povest.	16. Sedeti pred foto-aparatom.
7. Kopati se s snegom.	17. Gledanje v ogledalo.
8. Plaziti se po vseh štirih.	18. Izprehod po gozdu.
9. Da kdo opravi delo name.	19. Diti vsak dan pri sv. maši.
10. Da bi me imeli vsi radi.	20. Ako moram mirno prenesti krivico, ki mi jo kdo prizadene.

2. Katero je tvoje glavno svojstvo?

1. Klepetavost.	11. Prebirati sanjsko knjigo.
2. Sale zbijati.	12. Požrečnost.
3. Potovati po tujih deželah.	13. Opravljanje.
4. Starše jeziti.	14. Posmehovati se drugim ljudem.
5. Govoriti resnico.	15. Dajati ubogin.
6. Smešno se oblačiti.	16. Požnost.
7. Želiti si, česar ne morem doseči.	17. Kako pobalinsko užagati.
8. Nasprotovati vsaki stvari.	18. Škodoželjnost.
9. Veseliti se, če se drugim slabo godi.	19. Propirati se z vsemi.
10. Resnost.	20. Lagati kot pes.

3. Šesa si najbolj želiš?

1. Znati vse jezike sveta.	11. Odlično spričevalo.
2. Vsak dan okusno kosilo.	12. Lepe nove čevlje.
3. Vsak mesec novo obleko.	13. Norenja z otroci.
4. Da bi živel brez dela.	14. Potovati z zrakoplovom.
5. Loviti postrvi.	15. Poznati skrivnosti svojega bližnjega.
6. Imeti lično hišico.	16. Jezditi bistrega konja.
7. Dobiti veliko dediščino.	17. Da bi videl kralja.
8. Kos maslenega kruha.	18. Potovati domov.
9. Stanovati ob morju.	19. Kranjsko klobaso.
10. Da bi bil čimpreje doma.	20. Da bi bil vedno v prijateljstvu z Bogom.

4. Kako ti je zdaj pri duši?

1. Kakor Krištofu Komulbu, ko je odkril Ameriko.	11. Jokal bi od dolgočasje.
2. Žalosten sem, da bi umrl.	12. Spal bi kot polh.
3. Na glavo bi se postavil od samega veselja.	13. Kakor osličku, kadar riga.
4. Da bi se najraje vdrl v zemljo.	14. Jezl me slabo vreme.
5. Kakor začarani kraljičini.	15. Kakor polhu v pasti.
6. Vesel sem, da sem se najedel kislega mleka.	16. Razpoložen sem, kaor na božični večer.
7. Kakor žabi, kadar reglja.	17. Vesel sem, da bi pel.
8. Kakor tatu, če ga zalotiš pri tatvini.	18. Kakor bi se vozil v Carigrad.
9. Kakor vsem, ki so v maji družbi.	19. Komaj čakam, da se igra zaključí.
10. Kakor lovcu, ki je ustrelil zajca.	20. Kakor grešniku, ki že 20 let ni bil pri spovedi pa se spominja nobenega greha.

5. Kaj ti je najbolj zoprno?

1. Pastí na noe.	11. Nepriljetne sanje.
2. Kadar mi kdo kaj očita.	12. Če sem brez žepnega robca.
3. Kadar me učitelj graja.	13. Kadar sem vprašan pa ne znam.
4. Pisati kazen.	14. Leči brez večerje.
5. Če mi med smehom prileti muha v usta.	15. Teči brez kave v šolo.
6. Kadar mi namazan kruh pade na tla.	16. V cerkvi brez molitvenika.
7. Kadar mi uide mleko.	17. Prežgana juha za kosilo.
8. Pastí vpričo polne ulice.	18. Če mi kdo reče, da sem trde glava.
9. Dobiti zaušnico.	19. Če najdem grila v močniku.
10. Slačiti se pred drugimi ljudmi.	20. Če se zaletim z glavo v steno.

6. Kateri poklic si izbereš?

1. Trgovec.	7. Novinar.	13. Postopač.
2. Učitelj.	8. Slikar.	14. Zračni inženir.
3. Vojak.	9. Šofer.	15. Duhovnik.
4. Dober govornik.	10. Pilot.	16. Kipar.
5. Zdravnik.	11. Gostilničar.	17. Pesnik.
6. Krojač.	12. Kuhar.	18. Ladijski kapitan.
19. Sodnik.	20. Cestni pometač.	

///

PERO IN CEKINI.

Bogat trgovec je nečesa iskal v svoji blagajni, pa mu pri tem pade med denar staro nerabno pero. Komaj pa je zaprl vrata blagane že so se začeli jeziti svežli cekini nad bornim tujcem, ki je slučajno zašel v to imenitno družbo. — "Kako si upaš med nas, ti stara ničvredna smet? Saj smo zu vendar sami gospodje, ki vladamo svet. Vsakdo hrepeni za nami, a tebe se boje celo na smetišču."

"Pačasi slavni gospodje!" jim odgovori pero. "Res je, da sem postal nesposoben za delo; toda pomislite, da me je gospodar zaslužil z menoj in če bi mene ne bilo tudi vas ne bi bilo."

Svetli cekini so usramočeni umolknilí.

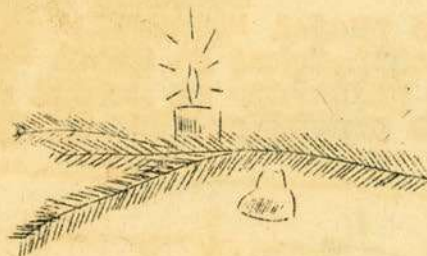
///

Tepežiri dan

Tretji dan po božiču je god nedolžnih otročičev; te je velel udobni kralj Herodež pomoriti, ko je slišal, da bo v betlehemskem hlevu rojeno Dete postalo kralj. Zbal se je za svojo krono in prestol. Toda svetemu Jožefu je angel rekel, naj zbeži z Marijo in Jezuščkom v Egipt. Tako je Jezušek ušel strašni moriji.

Na ta dan hodijo po nekaterih krajih otroci tepežkat in imajo pravico, lotiti se odraslih. Še celo očkain mamó smejo ta dan s šibo udariti, kar sicer Bog varuj.

Kogar se na tepežni dan otroci s šibo lotijo, se jim mora s kosom potice ali z novcem odkupiti. Tako veli stara pravica. To je lepa pravica in le škoda, da je reveži nimajo vsaj vsak teden. Procej bi jim pomagala.

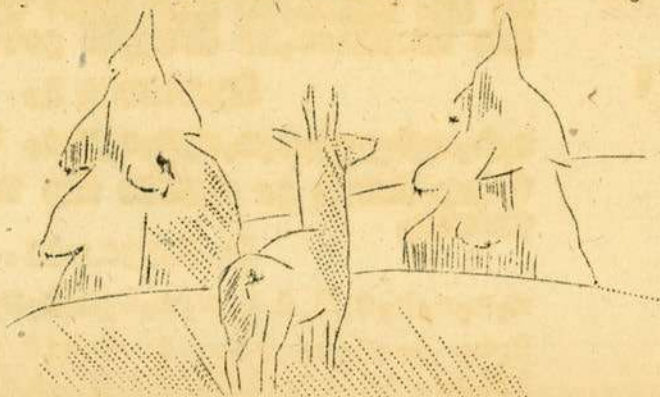

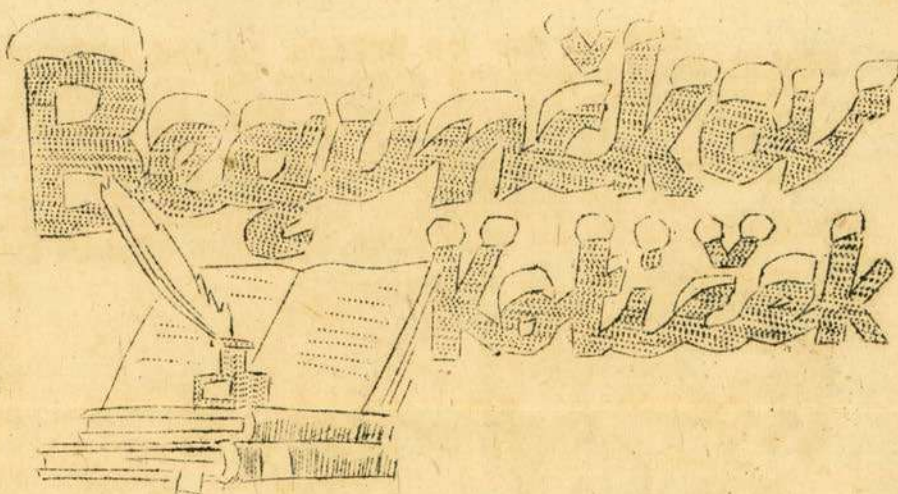
SLOVENSKA NEDELJA

Veliki zvon je zabučal iz lin pri fari. Od gore do gore je zadobelo, kakor božji glas. Na vsako okno je potrkal glas zvona in zaklical: Otroci, nedelja! Nedelja tebi, oče, nedelja hlapcu, nedelja hlevu. In razbrnilo se je nad faro do konca in čez konec naprej do prve in devete posede: sveta nedelja. Pa je zavladal božji mir. Zapuhtelo je nad hribi kakor kadilo proti nebu. Vesela slovesnost je umila žuljave roke, otrla potni obraz. Zašumela so načubana krila, zacvrkali visoki škornji in kolk ni bil prešeren in ni ga gnala skrb. Slovesen je bil in umirjen; tako se spodobi svetišču in zvon je spremenil v svetišče polje, travnik, log in goro. In na vasi! Kdo bi si upal nespodobno teč skozi vas, ali bi zaškripalo kolo težkega voza, da bi pokal bič in kletl voznik - ones na sveto nedeljo.

In zvon je zabučal vnovič. Iz postavnega doma, iz lesene bajte, od vsepovsod so se prikazovale prazniške postave: dekleta z nabranimi rokami, belimi kakor iz cukra, z nageljnom in rožmarinom za svilenim nejem, z zobčasto ruto v roki. Fantje s suknjiči čez ramo, tolarji ob vorižicah - cin, cink, in z rdeče opisanimi škornjci - cvrk, cvrk, kajpa vržinko in krivci, to je praznik, -

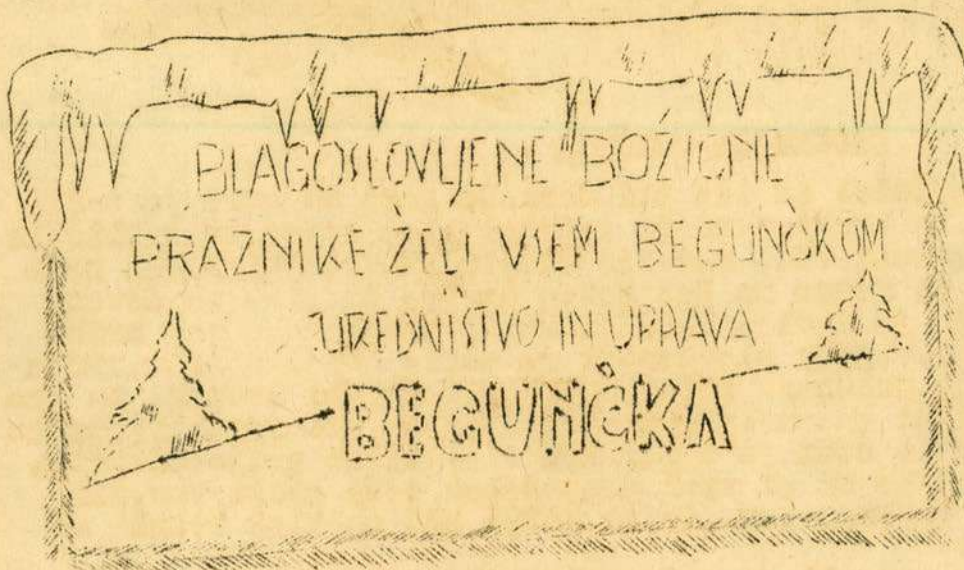
Celo stare mamice petdesetletna šajevka, ki se je modrikasto izpreminjala v soncu, celo ta: sama živa, sveta nedelja.

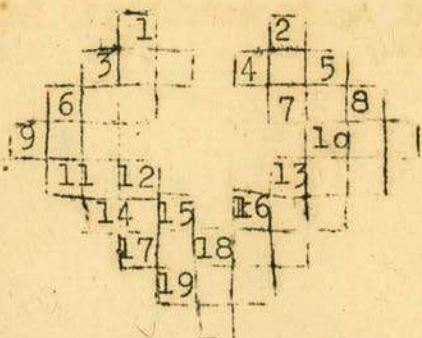

ZA BISTRE GLAVE

Marsikak begunček, ki hitro in gladko bere, bo že prvi dan, ko bo prejel "BEGUNČKA" vsega prebral in ko bo prišel do zadnje strani bo tožil, zakaj ni žššl "BEGUNČEK" še na več straneh. — Za te brihtne glavice prinašamo na zadnji strani nekaj ugank, da se bodo z njimi zabavali preko praznikov. Kdor bo uganke pravilno rešil naj pošlje rešitve uredništvu, da jih bo v prihodnji številki priobčilo.

KRIŽANKA

Rešitve priobčimo v prihodnji številki!

TEŽAK RIČUN.

$$\begin{aligned} 14 + 1 + 21 + 10 &= ? \\ 5 + 16 + 14 + 16 + 23 \\ + 10 + 15 + 1 &= ? \\ 2 + 16 + 8 &= ? \end{aligned}$$

POSETNICE

G.E. BUČNEK

Kdo se skriva pod tem imenom?

S. VELO NIJA

Kako se imenuje domovina te misijonarke?

VODORAVNO: 3 stročnica, 4 ptič, 6 suženj, 7 rije, 9 Babji — 10 trije enaki samoglasniki, 11 pečina, 13 trije enaki soglasniki, 14 doba, 16 tuje žensko ime, 17 goveja živina, 19 na glavi. NAČPICO: 1. svetopisemska oseba, 2 znana kmeč. jed, 3 vodna žival, 5 ptica, 6 ročaj, 8 takšen, 12 ima kozel, 13 okrajšava imena znana gorenjske tvornice, 15 drog, 16 poleno, 18 naselbina.

ČRKOVNICA I.

a, b, a, d, g, i, i, m, m, n, o, o, o, b, v,

V teh črkah je skrito ime treh slovenskih vzorov.

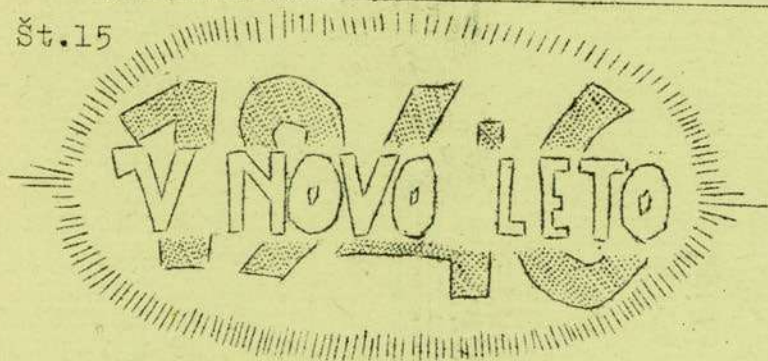
ČRKOVNICA II.

a, a, a, b, c, d, d, e, e, e, i, m, n, r, v, z, ž.

Črke sestavi tako, da dobiš ime slovenske kraljice.

BEČUNČEK

št.15

30. decembra 1945.

PORAJA SE NA NEBU NOVA ZARJA.

TIME, BRIDKOSTI, STRAŠNEGA VIHARJA,
KI VSE DO ZDAJ PO SVETU JE HRUMEL
IN KRILA ZLOBE JE POVSOD RAZPEL,
NAJ KONEC BO!

NAJ SE ORKAN STRASTI UMIRI,
DOVOLJ PO ŠIRNEM SVETU JE KRVI!
DOVOLJ SOVRAŠTVA TEMNEGA IN
ZMOT,
DOVOLJ BREZDOMCEV, UBOGIH IN
SIROT!

DOVOLJ JE TEŽKIH, STRAŠNIH DNI,
DOVOLJ JE KRIKOV GROZE IN SKRBI!

NAJ V NOVEM LETU MIR SE
ŽE RODI,
NAJ DUŠA VSEH V RADOSTI
ZAKIPI!

DA ČLOVEK SPET BO - ČLOVEK -
RES POSTAL,
NE VEČ KOT ZDAJ - HIJENA IN
ŽIVAL...

OJ, NAROD UBOGI, KI TRPIŠ
OJ, NAROD MOJ, KI KRVAVIŠ...
KDAJ TEBI SONCE BO SIJALO,
KDAJ TEBI NOVO LETO - VSTALO?
OJ, NAROD TI, DO ZDAJ VKOVAN -
SVOBODEN STOPI ŽE NA PLAN!
OTRESI SE TE TEMNE MREŽE,
KI SE NAD TABO SE RAZPENJA,
DA CVET SLOVENSTVA HIRA, OVENJA.

ZAZRI SE V NEBA VIŠAVE,
K BOGU - K OČETU - SPRAVE!
NAJ ZARJA NOVA ZAŽARI
V SVETLOBI VSEJ, NAJ PORODI
SE MIR PRIČAKOVANI!
ZATO MOJ NAROD VSTANI!

IN NAM, KI SI ŽELIMO
NAZAJ V DOMOVINO,
NAJ NOVO LETO BO REŠENJA ČAS,
NAJ LUČ BO UPANJA ZA NAS!

ŠE ENKRAT KLIČEM - "NAROD VSTANI,
ZAVEST SLOVENSTVA, VERO SVOJO HRANI,
SAJ SMO DOVOLJ BILI ZDAJ TEPTANI !

///

RANA URA - ZLATNA URA

Vera je v četrtem razredu meščanske. Namenila se je vstajati ob petih kakor ptički in mlekarice. Uči se za naturo. Njen mlajši brat Marko nima skrbi, čeprav je gimnazijec. Saj nima kaj skaziti, kaj bi ne poznal! Popravni izpit še ni, da bi se svet podrli. Če pa obsediš po svoji krivdi še za leto dni v istem razredu, tudi ni taka nesreča. Zoper božjo voljo ne pade niti las s glave. Očlovek mora biti vdan kristjan, kajne? A kar se dostaja vstajanja zjutraj - i rad, prav rad, samo pokličite me! Seveda le od polosnih naprej, prosim! Ali ni spanje edini užitek, ki nič

ne stane? Če je Vera tako nevedna - kakor ji drago! Samo da se imela s kom postavljati pravicam strici in tetami, kajpak!

Marko bi rad videl takole šolsko konferenco. Lepa komedija, ne? In tisti opomini v knjižnici! Tak predpoved navada v današnjem razsvetljenem veku! Neverjetno, kaj vse profesorjem dovoljuje. Tudi Marku so ga poslali od prve konference. Kar pet so mu jih naprtili, trinogi neusmiljeni. Sam za svojo osebo bi malo maral, a kaj, ko pa so nespametni ljudje na svetu - predvsem seveda starši -, ki jemljejo vse zares.

Da bi imel še morda pred večnim sitnarjenjem in da bi Vera ne počila od napuha, je Marko sklenil, da bo tudi vstajal. Prava reč, takole vstajanje. Budilko si naravnost na šest, to je vse umetnost.

Volja je bila dobra, računi pravilni, sklep trden - nadvse prijetna toplota v postelji. Ko je budilka na omari zadrdrala, je bil Marko kakor maček pri njej. Nikoli si nebi prisodil te gibčnosti, pa ima v te vadbi samo dobro! V naslednjem trenutku je že spet užival gorko ugodje pod odejo. - V šali je bil kajpak polom. Zaman je pripovedoval očetu, da je znal vse razen ene besedice, da je preparacijo spotoma zgubil, da se mu profesor maščuje, ker mu je nekoč popravil napako. Težko je s takim očetu. Še do besede ti dobro ne da, ampak kar s šibo na dte, naj pada kamorkoli. Ni druge pomoči, Marko bo moral vstajati, vtem ko bo profesor sanjal sladke sanje. Poprosil je Vera naj ga naslednje jutro zbuji. Dal ji je neomejeno pooblastilo. Nič naj ne izbira sredstev, da ga le iz postelje spravi. Vera je začudo uslužna:

"Za ušesa in za lase te tudi smem?"

"Oh še prosim te."

"Kaj pa vodo....?"

"Vse, prav vse! Kar nič ne pomišljaj! Prošnje, grožnje - nič ne verjemi! In usmiljena mi ne bodi! Saj veš, da bom vse preklical, a ti ne daj!"

Vera je vstala pol ure pred časom. Z velikansko naslado z dečka, malo da ga iz kože ne strese.

"Miruj, pravim!" ježno zakriči.

Vera žari od veselja, zakaj sedaj sme rabiti različna sredstva. Privleče ga za ušesa na beli dan. Marko jo zmerja z raznimi priimki iz prirodoписа. Miruje naj, če hoče odnesti kožo celo.

"Spomni se včerajšnjega dogovora! Vse smem sam si me prosil."

Vzame mu pernico. Marko se pokrije z rjuho. Vera ga na vso moč potegne za nogo. A kaj, komaj izvlečeš polovico telesa in sežeš po drugi nogi, ti mrcina brane pa spet ves na postelji. V sobo je stopil oče in obpoštenc zlasal. Nato pa je Marko smuknil hitro nazaj v posteljo.

Na koncu leta je Marko razvesolil četa z petimi slabimi reči. Naslednje leto je moral pa v zavod, kjer posebno pazijo na lončke.....

Za silvestrov večer:

ŠE DVE IGRI

V božični številki smo prinesli igro: Šaljivo prerokovanje, ki je vsem zelo ugajala. Danes pa prinašamo za one, ki bodo čakali Novega leta še dve igri, ki bosta silno zabavali vse, ki se jih bodo poslužili.

I. KAJ NAJ STORIM ?

Načiši na polo papirja vprašanja in odgovore sledeče vsebine:

1.- Kaj naj storim, če me boli zob?	1.- Pojdi k zdravniku.
2.- Kaj naj storim, ako mi uide tramvaj?	2.- Počakaj drugega tramvaja!
3.- Kaj naj storim, če mi zmanjka denarja?	3.- Pojdi v banko!
4.- Kaj naj storim, če sem lačen?	4.- Najej se kruha!
5.- Kaj naj storim, če mi veter odnese klobuk?	5.- Skoči za njimi!
6.- Kaj naj storim, če mi pravijo, da sem trde glave?	6.- Zaleti se z glavo v zid!
7.- Kaj naj storim, če se mi strgajo hlače?	7.- Z ašij jih!
8.- Kaj naj storim, če si zamažem čevlje?	8.- Namaži jih s kremo in očisti!
9.- Kaj naj storim, če stopim komu na nogo?	9.- Reci: pardon!
10. Kaj naj storim, če me kdo tirja?	10. Plačaj svoj dolg!

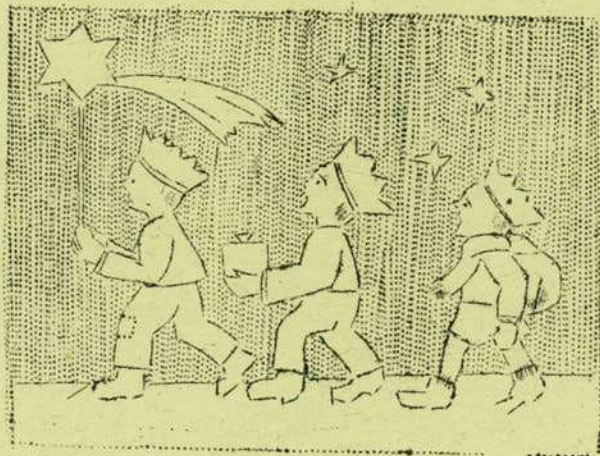
Ko boš napisal celo stran ali pa še več vprašanj in odgovorov, vsako vprašanje in vsak odgovor izreži in vsake zase med seboj zmešaj. Pri igri naj nekdo bere vprašanja, drugi pa odgovarja po vrsti, kakor mu slede odgovori. Zabava je v tem, da so odgovori na vsako vprašanje drugačni, kakor smo jih prvotno sestavili in zato smešni. N.pr.: Kaj naj storim, če se mi strgajo hlače? Odgovor: Reci pardon! Čim več je vprašanj in čim več duhovitih odgovorov, tem več je zabave in smeha!

II. KAJ DELA ?

Napiši kakor zgeraj na polu papirja, na eni strani imena oseb, živali in reči, posebej pa kaj te osebe delajo: Mačka - prede. Pes - laja. Konj - dirja. Stric - bere časopis. Atomska bomba - se je razpočila. Teta Liza - šiva.

Na to izrežemo posebej imena oseb, živali in reči, posebej pa kaj delajo. Vse listke natb zmešaj. Pri igri ena oseba čita imena, druga pa pripoveduje, kaj te osebe delajo. Ker so listki zmešani so odgovori vedno zelo smešni. N.pr.: Teta - se je razpočila. Atomska bomba - bere časopis in čim boljša so imena in odgovori tem večji je smeh!

///

ČASTITLJIVI KOLEDNIKI

STARO ŠEGO HRANIMO,
NOVO LETO ZNANIMO;

MALI JEZUS IN MARIJA
BEDI NAŠA TOVARISIJA;

DANI SO OBETI NAM,
ZLATA ZVEZDA SVETI NAM,

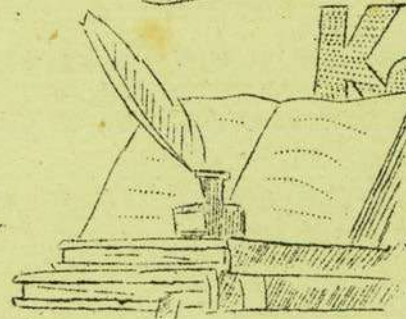
NJENE SE DRŽIMO POTI,
DA NAS ZLOBA NE ZALOTI

STAREGA PRISMODELA
KRUTELA HERODEŽA.

Begunčkov

Kotiček

REŠITVE UGANK BOŽIČNE ŠTEVILKE

- 1.- TEŽAK RAČUN: Ako vzamete po vrsti mesto številke pripadajoče črke abecedne dobite: mati, domovina, Bog.
 - 2.- POSETNICA: Pod imenom G.E.Bučnek se skriva BEGUNČEK.
 - 3.- POSETNICA: Kako se imenuje domovina misijonarke S.VÉLO NIJA: SLOVENIJA.
 - 4.- KRIŽANKA: Vodoravno: 1. 3.bob; 4.kos; 6.rob; 7.krt; 9.zob; 10.aas; 11.čer; 13.kkk; 14.doba-rok; 16.Lija; 17.goveđ; 19.las.
Navpično: 1.Job; 2.sck; 3.bober; 5.sraka; 6.roč; 8.tak; 12.reg; 13.KID; 15.le . kol; 16.les; 18.vas.
 - 5.- ČRKOVNICA I. Ime treh slovenskih vzorov: mati, domovina, Bog.
 - 6.- ČRKOVNICA II.: ime slovenske kraljice: Brezmadežna Devica.
- Do izdaje današnje številke "BEGUNČKA" nismo prejeli nobene rešitve!

///

Oton Župančič:

U G A N K E

1.- Brez ključka je zaklenjeno,
čez gore je namenjeno;
vsak lahko ve, komu in kam,
kako in kaj pa eden sam.	2.- Jaz pravim, da so mejičice,
v mejicah črne pričice,
čepijo, molčijo,
nas peti učijo.
3.- Srebrna, srebrna košarica
v njej zlata, prezlata zarjica;
na glavo zadela jo deklica,
Poljančeva Marjetica.	4.- Stara baba grbasta,
stara baba škrbasta,
kraj vode poseda,
se v zrcalo gleda.

Rešitve prinesemo v prihodnji številki.

P R E G O V O R I

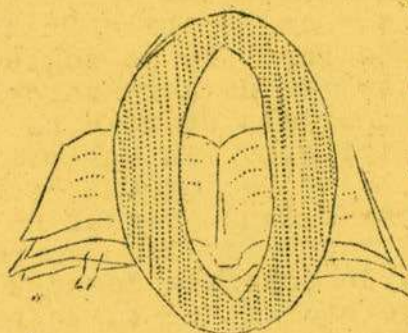
- 1.- Mladi Slovan, prišel bo svobode dan, čuvaj svoj dom in svoj rod,
trezen ju brani povsed.-
- 2.- Ptič se pričem družji, čaba z čabo v luži.-
- 3.- Na med se muhe love, na sladke besede pa ljudje.-
- 4.- Krokav kroka, slavec poje, vsaka božja stvar po svoje.-
- 5.- Stoječa kosa se usmradi, rjava kosa ne kosi.-
- 6.- Kjer ni pridne mačke v hiši, dobro se imajo miši.-
- 7.- Pozimi se ve kaj peč velja, v nesreči prijatelj se spozna.-
- 8.- Sad prepovedan mika, če tudi je lesnika.-

///

BEČUNČEK

Štev. 18. Bistrica na Dravi 20. jan. 1945

Zaklad

d vsega, kar nam je v tujini. Še ostal-o, je slovenska beseda naš največji zaklad takoj za ljubeznijo do Boga in Marije. Zdaj, ko smo tako brezpravní, sami sebi prepuščeni, ne smemo zanemarjati in pozabljati ono, kar nam je bilo nekđaj drago in koristno. Obdržati se moramo v duhovnem in kulturnem pogledu vsaj na tísiti višini, do katere smo se doma povspeli.

V tem oziru ni najmanjšega pomena branje. Ni dovolj, da beremo samo takrat, kadar nas vleče radovednost za novicami ali veselje do prijetne zgodbe. Vedeti moramo in spoznati, da je tudi v našem času branje- naša narodna in duhovna potreba.

Z bra-njem si ne nasitimó le svoje radovednosti in razvedrimo si ne le srca in duše, ampak se izobrazujemo. Knjiga ni samo za šolanega, študirane- ga človeka, ona je prav tako prijateljica priprostega človeka. In temu je navsezadnje še bolj potrebna, ker mu nadomešča šolo. Knjiga je drugi učitelj in vzgojitelj.

Le premislimo in spomnimo se, kaj je iz nekđaj dobre mladine napravila slaba, nenaravna knjiga, ki je z lepo zunanjo obleko, s hinavskimi besedami in spretno propagando slik zastrupljala mlade duše po naši domovini.

Tako moč ima knjiga! Čudovit je njen mig in nezavedno se selijo misli iz nje v mlade glave in tam zore in dozore čestokrat do dejanj, dobrih a li slabih, kakoršno je bilo pač branje. Pa spomnimo se še drugih mladih, pa tudi samih sebe, če smo brali dobre knjige in časopise. Mnogi so postali junaki, ideali, s katerih so brali, so se na njih uresničili, postali so življenje! Marsikomu izmed mladih slovenskih junakov, je dobra, plemenita knjiga pomagala splesti kraljevski mučeniški venec.

Za marsikatero pametno misel smo obogatili svojega duha ob branju. Mnogokrat nam je pisana beseda odkrila doslej neznano lepoto domovine, njenih ljudi, navad in jezika. Ob knjigi se je plemenitila mlada duša, da smo bolj spoznali in ljubili vero, ki nam jo je mati vsadila v otroško srce. Ob lepi povesti smo spoznavali življenje v vseh njegovih svetlobah in sencah. spoznavali svoje ljudstvo in tudi druge narode po svetu. Ob knjigi in časopisu se je razširjalo naše znanje, spoznavali smo gospodarstvo, trgovino in meddržavno življenje v svetu. Skratka - izobraževali smo se.

In po tem, koliko in kaj narod čita, se meri njegova kulturna višina v svetu, toliko je vreden obstoja in mesta v družbi narodov.

Tudi tu nas še vedno veže dolžnost do službe narodu in njegove kulture. Svoj prosti čas bomo porabili za branje, da se bomo ob knjigi tudi v tujini vzgajali za sinove naroda, ki mora tudi v bodoče ohraniti tak ugled in ime v kulturnem svetu, kot ga je imel do danes. Čitali bomo zato, da nam duše ne preplavi nevarni tok življenskega materializma, ki plove okrog nas in dvigala bomo mlade duše ob plemenitem čitivu k božji resnici in svetlobi.

LESENA SKLEDA

Prilaten oče je izročil hišo svojemu sinu, da bi živel na stare dni brez skrbi v miru in pokoju. Ali zmotil se je sivi starček. Nehvaležni sin je vreba-l staremu očetu dobro s hudimi deli. Dokler je starček še imel toliko moči, da je podpiral sina in snaho pri delu, so se še nekako razumeli. Ko se je pa mož od dne do dne staral in slabel, sta ga jela mlajša dna pisano gledati ter sta zaželela, da bi se ga skoraj znebila. Posebno težko sta ga gledala poleg sebe pri mizi; gnusilo se jima je, ker je starček včasih kanilo z žlice na mizo. Zaradi starosti in slabosti so se mu tresle roke. Postavila sta mu zato posebno mizo v kot za peč in tu je odslej sam užival jedila, ki mu jih je nosila nehvaležna snaha v vegasti skledici. To je hudo peklo starčka in na skrajnem si je obrisal marsikatero solzico. Pa vendar ni ne godrnjal ne očital sinu nehvaležnosti, trpel je tiho in se vdal v božjo voljo.

Nekoč pa je zdrknila starčku skledica iz rok, padla na tla in se ubila. Snaha je brž pritekla na ta ropot. Ko je zagledala črepinje na tleh, je od jeze zardela in na vse grlo ozmerjala starčka, ne da bi prizanašala sivi glavi in oslabelem rokam. "Ščassama", je vpila togotna, "pobije starec vso posodo. Denar vendar ne pada z nebes, da bi kupovala vsak dan novih skledi!" Jezna je potozila dogodek še možu, a večerjo je staremu očetu že prinesla v leseni skledi.

Srce je zbolelo sivega moža. Na glas je zajokal in očital sinu: "Sin, sin, ali tako vračaš staremu očetu dobrote? Ali se

ti ne smilijo sivi lasje, vela lica, suhe roke? Ali si mar pozabil, kako je zazugel Bog otrokom, ki ne spoštujejo svojih staršev? Sin, sin!"

Ali vse to svarjenje ni ganilo trdosrčnega sina, ni se brigal za očetove solze, ni se usmilil njegove sive glave. V samotnem kotu je dobival starček tudi odslej v leseni skledi pičla, napol slana jedila.

Primerilo pa se je neki dan, da je vprašal nehvaležni sin svojega otroka, kakih osem let staro dete, kaj misli narediti iz desak in deščic, s katerimi se je igral. Otrok mu je odgovoril: "Kaj drugega kakor koritce iz katerega hočem dajati jesti vam, ata, ko boste tako stari kakor ded za pečjo."

Te besede so nehvaležniku tako presunile srce, da je spoznal svoj greh. Milo se je razjokal in kleče prosil starega očeta odpuščanja. Odslej je starček spet jedel s sinom in snaho pri isti mizi in nikdar več iz lesene sklede.

Sl. Sardenko

Lirika

Pri nas smo letos žalostni.
Ob naši mizi borovi
stoji, sloni en prazen stol:
očeta ni.
O njem ne ve ne dom ne boj,
če še živi,

Ni letos mati spekla nam pogabe;
na tihem gre v samotni hram in plače.
Kako pri nas je letos vse drugače!

In pravijo, da kot pri nas
povsod je letos takšen čas,
da vsa je naša domovina
kot ena sama bolečina.

Ptiči so hoteli imeti kralja pa so sklenili, naj bo tisti, ki zleti v največje višave. Vsi se vzdignejo in tudi palček, ki je mislil, da ne sme zaostati. Ali revše je dobro vedelo, da se v letanju ne more meriti z drugimi ptiči; zato je poskušal z zvijačo priti v najvišje časti.

Moj palček ne boji len, smukne pod letečega štrka in se mu skrije med perje; štrk tega še opazil ni. Ptiči lete in lete vse više in više, ali obasoma omaga drug za drugim; nazadnje se samo še orel in štrk zibljeta v zraku. Naposled jame tudi štrk pešati. Z-dajci pa mu stržek izleti izpod perja in se drzne merititi se z orlom. In glej, orel res oma huje, stržek ga premaga in hoče biti kralj. Ptiči pa so zvedeli za njegovo prevaro; hoteli so ga ubiti in bi ga tudi bili, da se jim ni o pravem času skril v mišjo luknjo. Sramotno pa so mu vzd- li ime kraljiček, kakor ga sem in tja tudi imenujemo.

Kdor visoko leta, nizko pade!

PAMETNA MIŠ

Miši so nekoč zborovale, kako bi se zavarovale pred hudobno mačko. Dolgo so se razgovarjale, a nobena ni vedela svetovati. Končno vstane neka mlada miška in reče: "Jaz že vem, kako naredim! Glavno je, da mi slišimo, če mačka prihaja."

"Seveda", zakličejo druge, "to vemo me same, a kako to naredimo?"

"Oh, to je enostavno," reče mlada miš; "mi moramo mački obesiti na rep zvonec in potem jo bomo takoj buli, če pride."

"Seveda, seveda, zvonec!" Miši vriskajo in plešejo po zadnjih nogah.

Ko se veselje malo poleže prosi za besedo neka stara miš in reče:

"to vse je dobro, ali je vprašanje, kdo bo obesil mački zvonec na rep?" - Vse je utihnilo in miš za mišjo se je izmuznila ven. Najhitreje pa je zmanjkalo mlade miške, ki je predložila tako moder nasvet.

Mačka pa še do danes nima zvonca na repu in veselo lovi miš za mišjo.

Jutro

Sonce pripelje slovesno
v zlati kočiji počasi
se na modrino nebesno
in razprši svoje žarke.
Žarki, blesteči okrasí,
skočijo v gore, doline,
v morje in jezera, v reke in jarke,
v gozdne tišine,
v polja, na trate,
v okence starke,
v hišice revne, v domove bogate,
v gnezdeca ptičkov in rožicam v čaše,

skočijo v dušice naše
in nam prižgejo veselo
voljo za delo.

7407 ZABAVKE

in

smeh

Rešitve ugank iz 17. številke.

UGANKE:

1. pet prstov.
2. Usta
3. Hbi

V STAVLJALNICA.

V začrtani četverkotnik naj se v vse kvadrate vsa-
vič stev. 5!

Vislice. V mestu J. so občasni razbojnika
na vislice. Velika množica ljud-
stva se je zbrala. Eden izmed
gledalcev reče: "Bodi mu Bog mi-
lostljiv! Ta je že prestal svoje,
nas pa še čaka."

Kje je Bog?

Učitelj: Kje je Bog? Učenec: Povsod,
v nebesih in na zemlji, na vsakem

kraju. Učitelj: Ali je tudi v Soli?

Učenec: Tudi. Učitelj: V vaši kleti?

Učenec: Ne, ne v kleti ga ni.

Učitelj: Z-akaj ne?

Učenec: Ker nimamo nobene kleti!

Dobrota.

Učitelj: "Mi moramo dajati vbogajme.
Ti bi imel kos kruha, pa bi te srečal
kak leden beraček, kaj bi storil s
kruhom?"

Učenec: "Snedel bi ga!"

PAMETNICE

Bogastvo. Na j bi imel vse zaklade, ki jih
ima svet, vendar bi si ne mogel
kupiti pameti in uma.

Bogastvo je minljivo! Marsika-teri
nevednež je imel kupe zlata, pa
je bil vendar naposled berač!
Pravo bogastvo je v srcu, ne v
skrinji!

Uganke:

1. Kdo sa m sebe je?
2. Katera žival je najmoč-
nejša?
3. Kateri konj v vidi
ravnata-ko dobio nazaj
kot na-prčj?
4. Moja luč prinese sladek
pobitek.

KRIZANKA.

1	2	3	4
5		6	
7		8	
9	10		
11		12	

Vodoravno:

1. letni čas
2. rimski pozdrav
3. poganski bog
v Egiptu
4. posoda za
kislo mleko
5. del človeka
6. slikarska
potrebščina
7. marilo

Navpično:

1. krasen
2. žensko ime
3. mene
4. ognjeniški izbruh
5. del žitnega klasa
6. elektro-mehanični izraz,
kamor shranjujejo očala
7. nogometški mednarodni
izraz.

N a l e d u .

Pojdi, Peter, led je gladek,
to se bova drsalat
S sabo imam kruhek sladek,
dala ga je mamica!
Ja-z ne smem, moj dra-gi Miha,
mamica je v mesto šla,
kadar ona prisopiha,
ta-krat pojdeva, hura!

Pojdi, pojdi, šleva stara,
kaj veselja bi ne imel;
mene pa pozna vsa fara,
da na led grem prav vesel.
To na ledu je veselo,
Glej, pod Mihom se udre,
vsem takoj je sapo vzela-
voda mrzla ga požre!

BEČUNČEK

Št.19 Bistrica na Dravi 27.jan.1946

ZIMA NA SLOVENSKEM

Kako lepa je naša zemlja, ko odene bela od ja naše gore in doline, ko se začuje glas zvončkov po zasneženih potih in vrisk prešernih smučarjev.

Pokrita so s toplo odejo naša polja; pod težo snega se sklanja gozd. Kot v cerkvi se ti zdi, če stopaš po zasneženem gozdu. Potihnilo je žvrgolenje ptičkov, slišati je le pritajeni šelest zm-rzlega drevja, ki se čuje kot tiha molitev.

V vrhovih gora pa tulijo mrzli zimski viharji. Plazovi se trgajo in grme v dolino. In ko za čas preneha metež viharjev, zagledaš naše gore v vsej svoji zimski krasoti.

V mrzlem zimskem jutru, ko se lesketaje odbijajo sončni žarki od tisočev snežnih kristalov, ti uide pogled na veličastnega očaka Triglava. Od starosti se ti zdi, da se mu belijo lasje, ko zanosno motri od zgoraj vso našo čisto mater Slovenijo.

Razgleduje se proti toplemu jugu, po naši Primorski tja do Soče in sinjega Jadrana, Vidi, kako drči naš Kraševac na svojih "dillacah" v

dolino, skozi zamete in kraško burjo. Gleda doli proti beli Ljubljani, ki se skriva za Šmarno goro kot pišče za skrbno kokljo. Pogled mu gre dalje čez dolonjsko gričo. Zamrla je pesem trgčev, vse je svečano belo, vse čisto, vse mirno. Razgleduje se po trpeči Dolonjski; ustavi se njegov pogled v temnih kočevskih gozdovih, kjer se včasih zavija volk v mrzli zimski noči. Vse je mirno, pokrili je sneg sledove gorja, krvi.

Pa se ozre na Gorenjsko, na svojo bližnjo okolico. V dolini pod sabo vidi svojo staro znanko bistro Savo. Kako veselo skaklja čez zamrznjeno kamenje in se nagajivo skriva pod ledom. V soncu se iskrijo ledene sveče, kot bi bile posute z biseri.

Zamrzlo je Blejsko jezero; po ledu prideš na otok.

Pa kaj bi neki to bilo, si misli oče Triglav in se ozre čisto pod svoje noge. Glej, tu je Planica s smučko skakalnico. Kakšen živ žav je to! Glej fanta, kako leti po zraku preko drugih!

Od nekod se pripode oblaki in zagrnejo pogled sivemu očaku Triglavu. Snežinke se zavrtijo in zopet pokrije sneg zemljo z novo odejo, kot bi hotel zakriti trpljenje, gorje, ki še danes odeva vso našo ljubljeno domovino. Sneg pada mirno, pokojno, kot bi hotel zabrisati sledove krvi, krvi slovenskih junakov, ki so jo prelili za svobodo domovine, za rešitev slovenskega naroda.

Pri topli peči pa sede otroci in skozi okna, na katera je mraz narisal lepe bele cvetke, gledajo igro zime.

Mati je za kazen udarila otroka; otrok pa je materi vrnil udarec. Otroška ročica ni težka; mati se zato še zmenila ni in otroka ni kaznovala.

Kmalu otrok zbolí in umre. Mati je silno žalostna. Nekoga dne gre na pokopališče, da bi se tam malo izjokala. Misli si: "Morebiti mi bo potem laže pri srcu." Pa kako se prestraši, ko vidi, da moli otrokova desna ročica vsa črna iz groba. Nemudoma pohiti vpaševat duhovnega, kaj ji je storiti. Duhovni ji naroči: "Roka, ki je svojo mater udarila, zemlja ne trpi v sebi; ta-ko velik greh je to. Pojdi in ureži leto dni staro šibico; tepi z njo ročico dotlej, da zleze zopet v zemljo!"

Mati to stori in črna ročica se začne po malem beliti; nazadnje smukne lepo bela v zemljo.

HUDO NAGNENJE

Nekoga dne je sv. Makarij, jako star in častitljiv puščavnik, z nekim učencem sprehajal po cipresovem gozdu. Učenec vpraša svetnika: "Povejte mi vendar, oče, kako se najlažje iz srca spravi hudo poželenje?" Mož božji pa učencu ne odgovori ničesar, marveč stopi z njim do čisto mlade ciprese in mu pravi: "Izruj jo iz tal!" Mladenič hitro izruje drevesce brez vsake težkobe. Potem mu pokaže svetnik drugo že precej večje drevesce in zopet veli: "Izruj tudi to drevesce?" Pri tem se je pa moral že precej nagnjati, da ga je spravil iz zemlje. Slednjič pokaže Makarij že bolj odraslo drevo in mu zopet veli, naj ga izruje. Toda učenec se zastonj peha in trudi, ruje in ruje, pa drevo se ne zmeni in tiči trdno v zemlji. Ko se naveliča, pravi: "Ni mi mogoče ga izruvat, njegove korenine so že pregloboko pognale." Svetnik mu odgovori: "Glej, moj sin, tako je tudi s hudim nagnenjem. Kadar je še majhno, se lahko odpravi iz srca; kadar pa zraste, je treba že večje moči, da ga odstranimo. Kakor so drevesa v gozdu čimdalje močnejša in večja, tako raste tudi hudo poželenje in postane tako močno, da se da le z velikim trdom in naporom ukrotiti."

SNEG PADA

Sneg pada tiho, pokojno,
ni čuti šepeta, koraka.
Le zvonec se sliši iz mraka.
Vse belo je-skoraj opojno.

Sneg pada kot hotel zakriti
sledi bi krvi in grobove...
Slovenci zveste sinove,
nocoj želi vse poljubiti.

Le padaj, snežec, pobeli
vse te zapuščene gomile,
da bodo kot luči svetile
v noč temno, narfdu y rešitevi

Peter Klepec

Peter Klepec je bil doma v Čabru. Bil je šibkega in slabotnega telesa, radi tega so mu poredni tovariši pogostoma nagajali. To mu je težko delo in želel je, da bi bil močnejši od njih, tako močan, da bi bil vsakemu kos.

Ko je nekega dne pasel ovce na zeleni grivi, povzdigne oči k nebu ter moli in prosi Boga, da bi mu dal moči zoper hudobne tovariše. Še preden odmoli, sliši glas: "Peter moč ti je dana; primi za grm in izderi ga!" Peter prime za grm in ga izdere s korenino vred. In zopet se čuje glas: "Peter, primi za brezo in izderi jo!" Peter veselo zgrabi za brezo in breza gre iz tal kakor izpodjedeno žito. In tretjič se čuje glas: "Peter, izderi hojo!" Peter posluša in stara, debela hoja leži pred njim kakor slamnata bilka.

Za pridobljeno moč je bil Peter Bogu zelo hvaležen. Njegovi tovariši, ki so ga poprej zaničevali, so se ga odslej bali in mu niso več nagajali. Zdaj bi se lahko maščeval nad njimi, a ker je bil usmiljenega srca, jim odpusti vse razžalitve in ni storil nikomur nič žalega. Peter je dorasdal in z njim je rasla tudi njegova moč.

Prihajali so hudi časi. Ošabni Turek je gnal svoje čete nad kristjane. Cesar mu je šel naproti in bi ga bil rad pregovoril ter odvrnil hudo vojsko. Ali zaman. Ošabni Turek se ne vda lepim besedam; vendar toliko odneha: ako cesar noče velike vojske, naj bi se posamezno udarila dva, en Turek in en cesarski. Imal pa

je turški sultan grozovitega orjaka v vojski; na tega se je zanašal.

Po vseh svojih deželah pošilja cesar pisma in išče človeka, ki bi se šel merit s Turkom. Priče že večer pred dnem, napovedanim za boj. Cesar je bil v veliki zadregi. Zamišljen je sedel v svoji sobi in ni vedel, kako bi se pomagal. Kar vstopi preprosto oblečen mladenič. Boječe se približa cesarju in mu reče: Dovolite, svetli cesar, da govorim z vami! Peter Klepec sem, iz Čabra, in sem prišel semkaj, da se poskusim s turškim orjakom; ako Bog da in sreča junaška, oprostim vas in svojo lepo domovino. "Toda cesar se bridko nasmeje in zmaje z glavo, češ, tako mlad in tako šibak mladenič, kakor je bil Klepec na videz, kako bi ta premagal orjaškega Turčina! Povprašuje ga dalje in vrli junak mu dobro odgovarja. Peter mu tudi pove, da je močan in kako je prejel svojo čudno moč. Cesar ga je bil vesel in ga je povabil k večerji.

Pri večerji se cesarski služabniki bornemu maldenčiču posmehujejo in ne morejo verjeti, da ti bil kaj junaški, a še manj, da bi šel nad turškega orjaka. Prineso mu konjsko podkev in mu reko, naj jo zlomi, če je res tako močan, da si upa nad Turka. Klepec pa jim veli, naj prineso sedem novih podkev in, ko jih prime, zdrobi vse v eni roki kakor kos kruha.

Ko so zjutraj zarana v turškem taboru zvedeli, da je cesar dobil bojevnik, gre turški borilec brž svojemu nasprotniku naproti. Snideta se na planjavi blizu turškega tabora. Ko Turek m. l. Klepca ugleda, se mu zaničljivo nasmeje. "Dobro jutro, oče!" mu pravi Klepec ter mu ponudi desnico. Turek seže Klepcu rahlo v roko; Klepec prime za Turkovo desnico in mu jo odtrga. Turek zatuli in udari po Klepcu z drugo roko. Toda urni Klepec se mu umakne in poči prvi Turka. Turek se zvrne pa ne vstane več.

Sultan, videč, da je zmagan, ukaže vojakom, naj potolčejo Klepca. A Klepec izdere bližnje drevo pa opleta in treska z njim po Turkih ter jih pometa kakor smeti po planjavi. Pobil je vse, kar mu jih ni zbežalo.

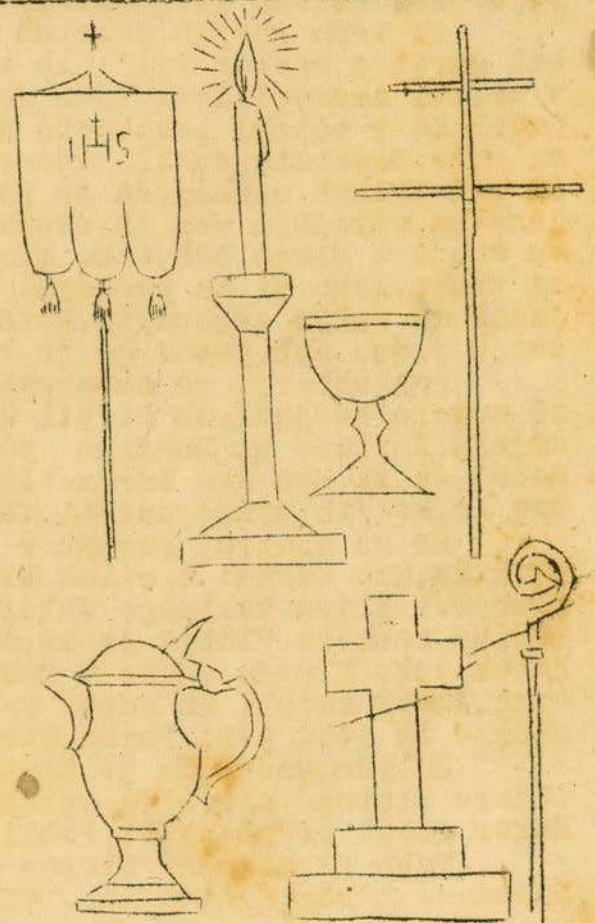
Tako je mogočni Klepec naklepjal Turke na tešče zjutraj zarana. In Turki od tistega časa niso več prišli na slovensko zemljo.

ZIGABA V SLIKAH

SPRETNI RISAR. Narisite!

da bi cepljenje koz kaj pomagalo", pravi neki premeten gospodar. "Ravno lani sem dal enemu svojih otrok koze cepiti, a drugi dan pade skozi okno in pri prbi oblezi mrtev."

BEČUNČEK

St. 20. Bistrica na Dravi. 2. februarja 1946.

Darovanje...

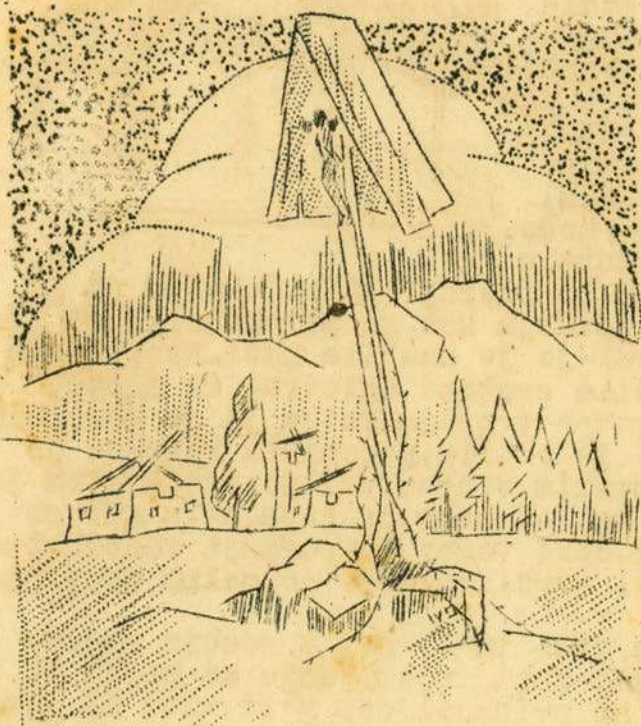
V tempelj poglej, kjer sina daruje
mati Marija in duje:
"Prebodel bo dušo ti meč bolečin,
kaj vse še trpeti bo moral tvoj sin!"

Besede tolažbe ni slutnja trpljenja,
da moral bo Bog-glej-za ceno življenja
rešiti svet zlobe in zmot,
deprav bo delil le dobrote povsod.

Prebodel bo meč bolečin...
Postal je Slovenec trpin...
Dolgo je trpel, bil kakor tlačan,
pet let bil od vseh poteptan,
kakor Kristus k smrti izdan.

Prebodel bo meč bolečin...
Od doma je moral zvest sin.
Z-apustil je bil domovino,
mater ljubečo - edino.

Prebodel bo meč bolečin....
Umreti bo moral tvoj sin...
Jokala slovenska je mati,
ker morala je darovati...

Tisoče mater zdaj joče,
tisoče mater zdaj vroče
prosi za svojega sina...
Vzela ga je domovina...

Strahno - enako trpljenje,
svetu poslano v rešenje,
je mater Marijo zadelo.
Ozri se na križ - na razpelo!

Upanja luč zasvetila
v temo je, da svet bo rešila,
ki zdaj obdaja nam duše,
od rojstva - mladosti-do ruše.

V templju je Bog darovan,
vsem voljnim v rešitev poslan.
Zasveti naj luč zveličavna,
vsem že je obljubljena zdavna!

Nevesta megla.

Sklenjeno je bilo, da gre Lenčka, šestnajst letna bajtarjeva hčerka iz gora v slubo k svoji botri, bogati kmetici, ki je stanovala na drugi strani gore. Prišel je dan ko je morala Lenčka oditi. Mati je zavila njeno malo balico v culico. Deklica se je poslovila od staršev, bratcev in sestic in se v ranem jutru napotila brez goro. Poznala je pot, saj je že šestokrat hodila tod. Okrog poldneva je prekorabila gorski vrh. Globoko pod seboj je videla vas z botrino hišo. Trudna je bila in usedla se je na skalni parobek, da bi se odpočila od vročega sonca. Zaspala je - kajti, ko jo je zdramil hladni vetrič, je sonce že zahajalo in od planin sem se je vil sivi pajcolan. Morala je pač hiteti, da dospe pred nočjo v dolino.

Sklenila je zapustiti široko izhojeno pot in se spustiti preko skalnin nizdol. Na zahodu so se rdeli vrhovi v zahajajočem soncu, a od gora sem so se kopičile vedno temnejše meglice, plule so bliže in nenadoma se je znašla dekllica sredi valujobe sivine. Prestrašila se je. Kaj če se zgubi v teh višinah - če se znoči, predno pride v vas. Bolj in bolj je tekla Lenčka in bolj in bolj se je zgoščevala sivina.

Naenkrat se ji zazdi, da vidi pred seboj malo hišico. V srcu je zahvalila Boga, da je našla varno zavetje. Usedla se je na klop poleg duri, da se oddahne. Kmalu so se odprla vrata in neka gospa je stopila na prag. Bila je velika in vitka - ni bila kmetica, ampak odlična žena. Nosila je mlečno belo, bogato nagubano obleko z vlečko, njeni dolgi beli lasi so valovili preko hrbta. Velela je Lenčki priti bliže in ljubeznjivo jo je peljala v hišo. V sobici na mizi so stale jedi. Gospa reče deklici, naj pogumno zajame in ko se je nasitila, ji ponudi prenočišče, ki je bilo kot puh mehko, pokrito s finim snežno belim platnom. Lenčka je čudežno zaspanjala in vstala naslenjega jutra okrepljena za pot. Toda gospa ji je rekla, da lahko ostane v službi pri njej, če hoče.

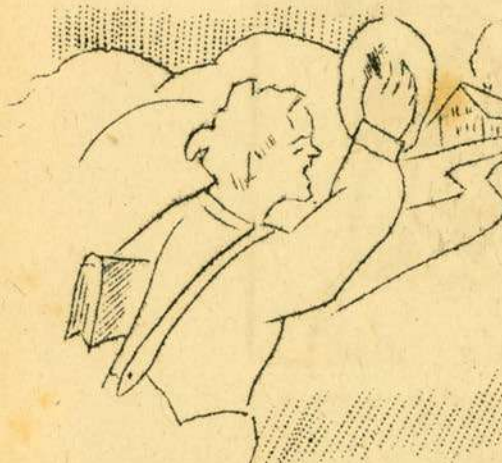
Dobro se ji bo godilo, le pridno bo morala presti. Lenčka je pomislila: pri botri bo zmeraj težko delo - tu pa je vse tako majčkeno, lepo, tako dobro, postelja kot za princeso, razen lepe gospe ni nikogar doma in presti-o! - jo je naučila mati. Res, pridna hoče biti! Ostala je v lepi sobi, dobila srebrni kolovrat in mnogo, mnogo, fine bele volne ji je dala gospa v prejo. Potem ji je pokazala, kako naj suka nit, da bo mehka in ko je predla, poganjala kolesce je pela: "Mehka volna, beli sneg, pred mrzlim vetrom var je svet! Potem je predla Lenčka. Kolovrat se je sukal sam od sebe in lepa, bela nit se je navijala na vreteno. Potem je spredeno volno gospodinja razprostrla zunaj na planem in kot bi zapadel sveži sneg se je volna razpršila v zraku.

Globoko spodaj so stale vaške hiše in cerkev z rdečim zvonikom. Vdasih se je čulo sem gori daljno zvonjenje. Ljudje na polju in v vasi so bili tako majčkeni. Nihče ni prihajal sem gori - niti ni gospa hodila doli in Lenčka - tako se ji je to čudno zdelo ni hrepenela po drugih ljudeh. Sedela je v ljubki mali hišici, predla in dobro se ji je godilo.

KONEC PRIHODNJE.

POLANČEV JURČE.

Polančev Jurče je pred kratkim dovršil štirinajsto leto. Zavihtel je klobuk in dejal: "Sola, bodi zdrava!" Tudi prifrknjen je bil baže malo naš Jurče; in nekateri so celo trdili, da mu v glavi nemara manjka toliko, kolikor bi lahko pripeljal v samokolnici okoli Smarne gore.

Kazal ter tudi imel pa je Polančev Jurče veliko veselje do čevljarstva. Zato so ga dali v uk k Smoletovemu Blažu.

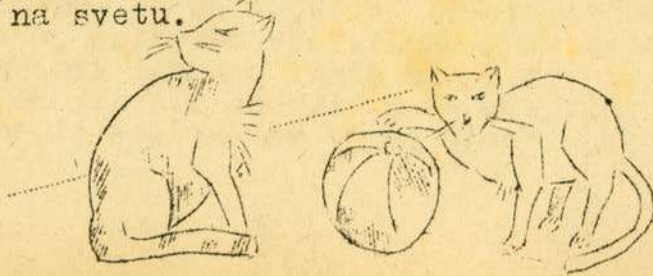
Minilo je leto in dan. In Jurče se je že naučil marsikaj, da, tudi poizkusil; največkrat čevljarjevo - kmeftro.

Nekega večera, preden odide mojster Smolé spat, veli učencu Jurčku, naj vrže kapico na čevelj. "Bom že," pravi Jurče ter voždi svojemu gospodarju lahko noč. Potem pribije precej visoko v steno žebelj ter začne metati svojo kapo nanj. Metal je in metal, metal do polnoči. Tedaj pa se prebudi čevljar. Videč, kaj dela Jurče, ga tako ujezi, da takoj drugi dan odpusti učenca Polančevega Jurčka.

- MUCKI -

Bilo je spomladi, ko je našel Milček dve mucki na podstrešju. V prvem trenutku ni vedel, kaj bi napravil; nato pa se je skorajžil in pobasal v svoj predpasnik svoji najdenki in odkoracal k materi. Na ves glas je klical čez dvorišče: "Mama, muce, muce!"

Mamica ni razumela, kaj kriči, zato je prihitela na prag, da bi videla, kaj se je zgodilo. Milček jo je na vso moč mahal čez luže in kamenje k mami, da pokaže in pove, kaj je našel. Mucki sta se oglašali z jokajočim glasom, ker jih je Milček tako neusiljeno stiskal k sebi. Mamica je razklenila Milčkov roke in oprostila mačice neprostoovoljne ječe. Oba sta gledala nova gosta, ki nista nehala mijavkati. Mamica je menila: "Gotovo sta mucki lačni." Zdaj se spomni Milček, da ima v žepu nekaj starih skorjic še iz onih časov, ko je bil preveč sit. Pomolil je skorje muckama, a se je silno začudil, da tudi onidve ne marata skorje. Sklenila sta z mamico, da jima dasta mleka, čeprav je bil Milček mnenja, da ga ne zaslužitata, ker noceta kruha. Domislil se je Milček, da v mrvi mucki ne moreta ležati, ker bi ju bilo gotovo strah. Zato jima je napravil ležišče v stari škatlji, ki je služila navadno njemu za voz. Napolnil je škatljo z mrvico ter pogrnil čez njo pisan robec, ki mu ga je že davno, davno prinesel Miklavž; in nanje položil potem živi kepici. Mucki sta kmalu začeli presti. Milček ju je gledal in mehko mu je postalo pri duši. Nežno je pogladil speči živalici. Ko je čez nekaj časa stopila mamica v sobo, je spal tudi Milček na tleh poleg škatlje in sanjal o svojih muckah, ki sta mu bili v tistem času najlepši stvarici na svetu.

3.) Bila bi torej lahko dokaj srečna, če bi imela spretnega in bistro-umnega sina; toda njen edinec Jurček je bil tako reven na duhu, da so ga povsod, po vsem tistem kraju, imenovali: Jurček Neroda. Vendar je bil fant vesele narave in dobre volje. Nad vse rad bi vselej ustregel dobri materi, toda njegova neumnost je blage namene vedno spremenila v nepričakovano polomijo.

4.) Nekega dne mu je dejala mati: Tu imaš košarico jajc. Sama ne utegnem z doma, delati moram na njivi; pojdi jih toraj ti prodat na trg v Žabje mesto.

Dobro, mamica, prodal bom jajca po ugodni ceni.

Ne brbljaj preveč po cesti in dobro pazi, da jih že spotoma ne pobi-ješ.

5.) Kar naravnost v mesto pojdem. In res! Že jo je mahal proti Žabjemu me-
stu, s košaro pod pazduho. Ponosen je bil, da mu je mati naložila tako va-
žen posel, zato se grede ni nič omuhoval, še za ptiči ni stikal, kot je bi-
la to drugipot njegova navada. Ko je došel na trg, je sedel na mesto, kjer
je po navadi ostajala njegova mati in je čakal kupcev.

6.) Kaž kmalu se mu je približal neki človek, ki se je spenjal po trgu
in ga pazljivo opazoval.

Ali so ta jajca popolnoma sveža? ga vpraša neznan sprehajalec.

Vsa so jutranja, je odgovoril Jurček.

Rad bi kupil celo košaro, ampak poprej se moram prepričati, ali so res
tako dobra kot praviš.

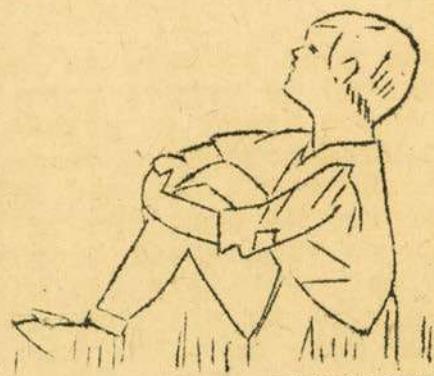
Vzemite eno in ga ubijte, videli boste, da se ne lažem.

Tujec je vzel eno jajce in ga ubil. Toda nenadoma je na videz osupnil,
kajti namesto rumenjaka se mu je na dlani pokazal krasen cekin, katerega
je hotel močakar kar najhitreje utajiti, toda zlatnik se ni mogel izmu-
zniti budnim Jurčkovim očem. Fante pa je vendar mislil, da se je prevaril.

RECUNČEK

Štev. 21. Bistrica na Dravi 10. febr. 1946.

LAŽ

Božični čas je minil in preživeli smo ga morda prvič zdoma-sami, tuji med tujimi, brez tiste družinske toplote, katere izguba človek ravno v tem svetem času najhuje občuti. Prvi Božič v tujini... Nehote stopijo človeku pred oči dogodki lanskega maja in nehote si stavi, kakor že pač tisočkrat v tem begunstvu vprašanje zakaj? Zakaj sem jaz tu, v tujini, taborišču, zakaj sem pustil onstran Ljubelja dom, družino, svojo srečo? In podzavestno ti prihaja odgovor, kakor si ga premislil ali slišal že tolikokrat: Zato, ker hočem ostati zvest Resnici, ker obsojam laž in sleparijo in sem to najbolj pokazal s tem svojim odhodom od doma.

In tako zdaj praznuješ praznik prihoda božje Resnice na svet kot beden begunec, brezdomec, zaradi Resnice preganjan. Pa se zazri v samega sebe in se vprašaj: Kako pa je z mojo zvestobo Resnici-v mojem vsakdanjem življenju, v družbi, med prijatelji in znanci, ko sledem tisto bahavo obleko narodnega mučenika in sem spet čisto navaden vsakdanji človek iz mesa in krvi? Ali sem tedaj tudi tako neizprosno zvest resnici kot to oznanjujejo moja usta?

Oe takole pobrskaš po sebi in bolj strogo pregledaš svoje vsakdanje življenje, se izkaže, kako vse drugače je s tvojo resnicoljubnostjo in tedaj je podoba za Resnico preganjanega kakor zmaličen obraz v razbitem zrcalu. Tedaj zgine bahavost in širokoustnost in vsa klaverna in smešna stoji pred nami podoba narodnega mučenika.

Laž, laž: med tovariši v baraki, laž pred višjimi v pisarni. Pa boš dejal: "Saj to ni nič, nikomur ne škoduje, če malo drugače povem kakor je res, če novico napravim bolj zanimivo, bolj po svoji želji, da se pri tem spremeni v 'raco' je pač vseeno-ena več ali manj v jati taboriščnih, kdo jih bo štel-ali, da utajim dve suknji pod kupom svojih cunj, ko prosim za novo in me prav nič ne vznemirja, da je morda potrebnejši zato ne bo dobil. Saj vsi tako delajo, zakaj pa jaz ne bi..."

In tako dalje in tako naprej, za vsako goljufijo drug izgovor. Kdor je ponosen na svojo čast in značaj, bo odkrit do poslednje besede. Kdor ni zvest Resnici, tudi svojih malih dolžnosti ne bo redno vršil. Kdor si hoče pridobiti veljavo z lažjo in prevaro, bo uporabljal nedovoljena sredstva tudi v poznejšem življenju: Kot uradnik se bo dal podkupovati, kot trgovec bo goljufal in kjer-koli bo živel bo neznačajan človek. Zanikanje Resnice je ponikanje človeške časti in izdajstvo človeške dolžnosti. Prav zato se bom navadil, da bom tudi v malem zvest Resnici, da ne bodo potem v življenju za menoj kazali s prstom in zmajevali z glavo. V zvestem izvrševanju malenkosti dobi človek moč za zmagati v velikih bojih. In svojo popolno zvestobo Resnici bomo največ pripomogli, da bo Resnica zmagała na svetu, da se bo spet naselil božični mir povsod, v srcih vseh ljudi.

Nevesta megla.

Neke noči pozneje je Lenčka bedela. Skozi okno je videla mesec in svetili so se vrhovi gora. Poleg sebe v drugi sobi je začula glasove. Tiho odpre vrata in pokuka skozi ozko špranjo. Nekdo je obiskal njeno gospo. Mali možiček z dolgo srebrnobelo brado je sedel pri njej na ognjišču. Sepetala sta med seboj in možiček je imenoval gospo svojo ljubo nevesto. Na ognjišču je vrelo v skledici; bela para se je dvigala iz nje in se vila skozi dimnik na prosto. Skrivnostno potihoma sta zarobena razkopala žerjavico, potegnila sta skledico bliže k sebi in vedno gostejši oblaki pare so se dvigali skozi dimnik. Onadva sta se držala za roke in pala: "Vodni hlapikar povprek

ženo vodico naj čez breg,
pije naj, pije, cvetica,
teče naj, teče, vodica."

Zdaj je mesec nehal sijati, megle so prepredle gorske višine in ni trajalo dolgo, da je začelo deževati. Iz skledice pa se je dvigala megla in neprodarno zasenčila sobo. Sredi šumenja je slišala Lenčka petje zarobencev: "Kadar se midva ženiva, mora deževati. Sonce, luna čez polje, se ne sme nič več smejati."

Cez gore sem pridejo najini svatje, megle in oblaki zaplešejo z nama veselo!

Tiho je Lenčka zaprla vrata, hitela k oknu in videla stati pred hišo celo procesijo belih konj. Nepotrpežljivo so hrzali in tolkli s kopiti in deževalo je neprenehoma. V voz, kamor so bili vpreženi ti beli konji, sta sedla ženin in nevesta in zdrveli so preko višin. Dolgo se jim je lahko sledilo, kajti kolikokrat so konjska kopita udarila ob gorski vrh, so se dvignile svetle iskre in zamolklo drdranje koles je zvenelo kot daljno grmenje.

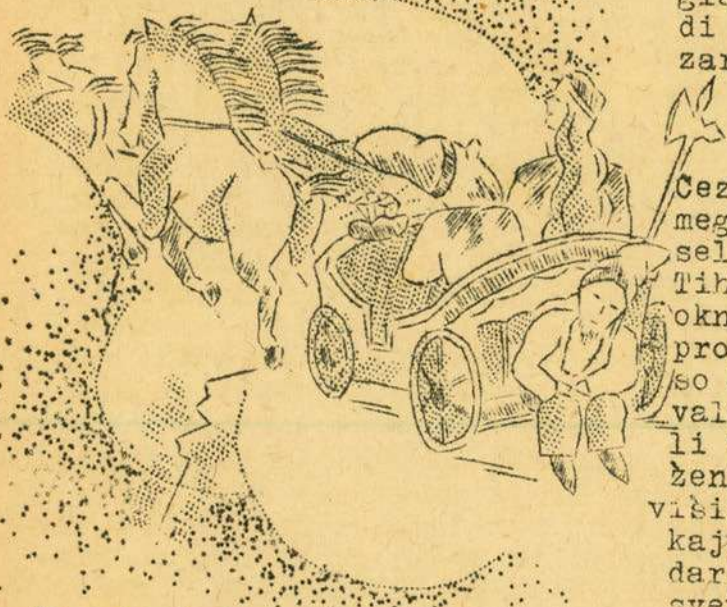
Naslednjega dne je sedela gospodinja spet tiho in ljubko pri Lenčki in predla. Spet je razprostirala prejo na planen. Tako je mineval čas. Se je včasih skrivnostno prišel ženin, grel skledico na ognjišču, da so se dvigali megleni slapovi, še se je podil viharni voz z belimi konji prek gorskih grebenov.

Nekega popoldneva je bila Lenčka sama v sobici. Njena gospodinja je odšla zdoma s polno košaro belospredene volne in Lenčka bi morala beliti prejo na žarkem soncu. Pa se nekaj domisli: Na ognjišču razkoplje žerjavico, pristavi skledico in začne mrmrati:

Vodni slapovi vsepovprek,
žena vodico naj čez breg...

Tedaj je visoko vzkipelo v skledici Megleni slapovi so se dvignili, valovili in napolnili sobo in drli skozi dimnik na prosto. Zdaj je mislila Lenčka, da je dovolj megle. Hotela je potegniti skledico z ognjišča. Tedaj so se sunkoma odprla vrata in mali možiček z dolgo srebrnobelo brado je nenadoma stal pred Lenčko in se tresel od jeze. V hipu je bil pri ognjišču in ga pogasil. Ledena zrna so zaropotala po sobi. Lenčka se je prestrašila in se hotela zavarovati pred točo. Prišla je - ni vedela kako - skozi temno meglo na prosto. Čulica je priletela za njo in nato se je znašla sredi skalovja in toča je padala neprestano. Ko se je nevihta podela, je stala Lenčka sama na samotni gorski planjavi. Napotila se je nizdol, prišla v vas kjer je stala botrina hiša.

Konec prihod.

Modre glave

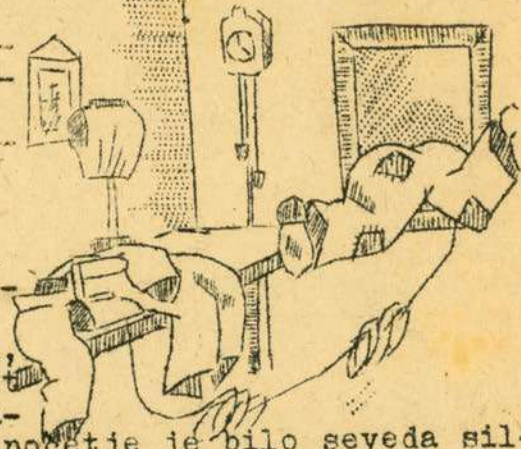
Zabržani so bili kot veleumene glave poznani vsepovsod. Nekoč so brali v časopisu, da se bo v glavnem mestu vršila razstava. Debelo tiskan oklic je vabil vse državljane naj se po svojih zmožnostih udeleže te razstave. Ta oklic je modre Zabržane silno zbodel v oči in jih dregnil med rebra. Vsakemu, ki ga je bital prvič, se je nekaj časa vrtelo v glavi.

Kmalu nisi v Zabrdu slišal druge govorice kakor te o razstavi in kaj naj bi iz slavnega Zabrda poslali nanjo. Bilo je modrovanja, ljudje so pribeli radi stalnega razmišljanja hujšati in potiti se. Pred hišami župana in odbornikov si mogel vsak dan videti robce, ki so se susili radi stalnega brisanja potu. Toda minil je dan za dnem, a Zabržani niso s svojim modrovanjem prišli niti pol koraka naprej. Ker se pa zadeva ni dala več odložiti, skliče župan izredno občinsko sejo in pove, da je ta seja izrednjega pomena za vaško čast. Prosi, da se staviijo predlogi, kaj naj bi postali narazstavo. Vse je bilo tiho, vsem je postajalo od premišljevanja zdaj vroče zdaj mrzlo. Ko je bila seja že na višku se odpro vrata in v dvorano prisopiha vaški krojač. Ko potegne šestkrat sapo vase in jo petkrat izdahne, pove, da se je domislil, da pošlje na razstavo suknjo z eno samo nitjo šivano. To bi bilo nekaj posebnega. Veselje, ki je po krojačevem predlogu zavlada najprej med odborniki in nato po vsej vasi, je bilo nepopisno.

Veseli dnevi so zopet zasijali Zabržanom. Obrazi odbornikov so se spet pordečili in zdebelili. Takoj drugi dan po iztečni seji se je krojač Pikec potil od napornega dela. Ker je bila nit tako strašansko dolga, je moral mojster skakati skozi okno in spet nazaj v sobo, da je silno dolgo nit pri vsakem šivu lahko brez zamotanja nategnil. To početje je bilo seveda silno naporno. Ko pa je bila suknja po dalgem času vendarle sešita, jo je odpeljal sam župan v spremstvu odbornikov v glavno mesto. Dolgo je iskali razstavni prostor. Ker pa ga v tako velikem mestu ni mogel najti, se odloči odpeljati suknjo kar k mestnemu županu. Župan je bil sila vesel obiska slavnih Zabržanov. Podastil jih je z gostijo in je obljubil, da bo on sam oddal suknjo na razstavo.

Cez nekaj tednov je prispela suknja nazaj v Zabrdo s sledečim pismom: "Slavni Zabržani! - Razstava se je vršila že lani. Vam na čast pa smo za vašo suknjo odprli posebno razstavo, na kateri je dobila prvo in edino darilo, ki smo ga shranili tukaj. Prebivalci glavnega mesta se čudijo napredku zabrškega obrtništva in pozdravljajo svoje slavne so državljane s klicem: Le tako naprej!"

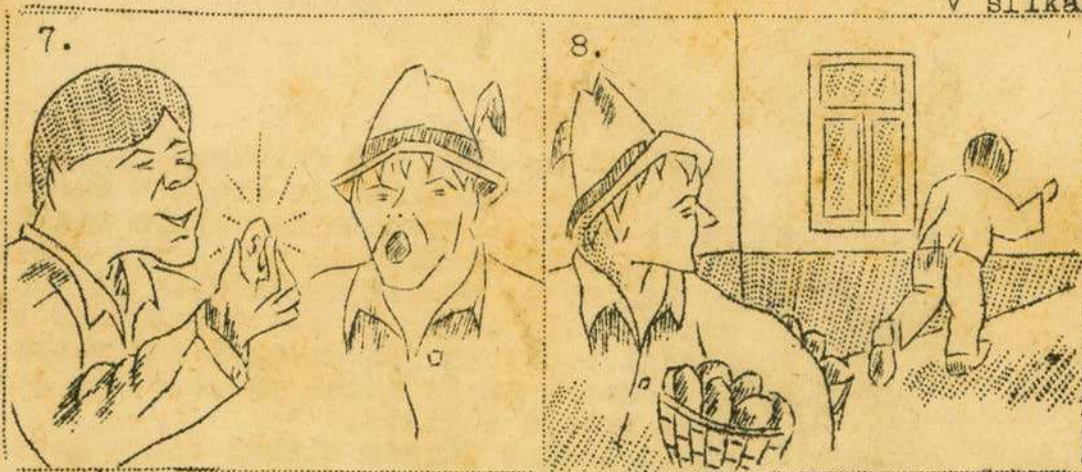
Z-abrški ponos je bil nepopisen. Suknji na čast so tri dni jedli in pili, dokler niso bili pokvarjeni vsi zabrški želodeci...

Diči, diči, diča,
urno na konjida.
Na konjida vranega,
dobro osedlanega.
Diči, diči, diča,
deček nima biča,
deček nima ne ostrog,

KONJICA

da pognal bi konja v log.
še doma pri peči,
konjič nebe teči,
ne naprej in ne nazaj.
Ali veste pa, zakaj?
Ker je konjček leno-
dedovo koleno!

- 7.) Se enega ubijte, je dejal tujemu človeku. Naznanec je izbral drugo jajce in ga takoj strl. Spet se je izmotal iz beljakovine cekin, blesteč kot sonce... Jurček je natančno videl ta nenavadni pojav in se je tako zmedel, da ni vedel kaj bi rekel.
- Tvoja jajca so popolnoma sveža, je izjavil neznani mož, kupim jih kar celo košaro. Koliko pa zahtevaš za vse skupaj?
- 8.) Obdržal jih bom sam, je odgovoril Jurček, zdaj jih nočem več prodati. Kakor te je volja, dečko, saj bom tako lepih našel tudi še drugod. Tujec se je zafrkljivo nasmehnil in se je takoj oddaljil.

Neki kmet je grajal svojega sina, ker se je pri kosilu grdo obnašal in nespodobno govoril. To je vendar preveč, pravi, da se predrzneš tako nespametno blebetati. Ko bi se bil jaz v pribo svojega očeta tako grdo obnašal, kakor si se ti; topli bi me bili, da bi bilo groza. -Ste pač imeli, reče sin, smeja se, modrega očeta! Kmet zdaj še bolj razkašen zavrne jezo svojega sina: pametnejšega nego ti!

Kaj je Potrebnejše? Kaj misliš Ja-ka, vpraša kmet svojega hlapca, ali nam je sonce potrebnejše ali luna? -No, to je pač neumno vprašanje? se odreže hlapec, to vendar vsak človek dobro, da je luna bolj potrebna nego sonce, kajti po dnevi je že itak svetlo.

Se nekaj brez. Kako vam je? Vpraša kmet nekega reveža, ki je bil zmeraj vesel in dobre volje. Prav dobro mi je, odgovori revež, kajti imam vse, česar potrebujem, in še nekaj brez. Kmet se temu čudi. I kaj se boste budili temu, reče siromak, kar sem rekel to je resnica; kajti glejte, potrebujem usta in ta imam, potem pa še nekaj brez, in to je nos!

1. Najprej svetlobelo, potem umazano, kaj je to?
2. Kdaj je človek v hiši brez glave?
3. Katera sveda dalje gori, voščena ali lojeva?

Govorjenje. Ne govori veliko; kdo veliko govori, se večkrat kesa

Še hočeš sredno živeti, moraš mlad za dobre nauke in lepe čednosti skrbeti. Misli že v mladih letih na starost, v dobrih dneh pa na čas potrebe.

Nadloge in križi so temne nobi, pa dan se za njimi nam lepši svetli.

Z a p o j t e !

V šoli naučil že gladko sem brati se, torej vesel-zmeraj bom pel.

Starše ubogam rad, srečen da bom enkrat, priden otrok uboga kar v skok.

Hojlala, hojlala, hojlala, hojlala, solar sem mlad-pojem prav rad!

BEČUNČEK

Štev. 23. Bistrica na Dravi 24. februar. 1946.

Ob vznožju St. Jošta, blizu deroče Save stoji kmetija sredi zelenega drevja. Oče Vrbovec, gospodar tega posestva, je lepo vzgajal svojega Tinčka - sina edinčka. Tinček je bil bistre glave, živahen in vesel deček. Čim bolj je Tinček rasel, tem bolj si je oče prizadeval, da razloži in vcepi otroku v dušo vse one lepe čednosti, ki človeka osrečujejo, to je ljubezen do Boga in domovine. S tem namenom je oče večkrat peljal Tinčka na cvetoče polje in zelene gozdove, ter mu razkazoval lepote rodne zemlje - in vseomogočnost božjega Stvarnika.

Nekoč ga je vzel s seboj na hrib sv. Jošta na katerem stoji lepa romarska cerkev od kod se vidi daleč naokrog po lepi Gorenjski. Ko prideta na vrh, reče oče: tu postojva in se ozriva nekoliko naokrog. Tu vidiš kako lep in veličasten je božji svet, kako se v njem kaže modrost in vseomogočnost Stvarnikovo. Le poglej kako lepo sije sonce. To rmenno sonce kako se leskeče, kakor da je iz samega zlata. Tam v daljavi se vijo kakor srebrni tirakovi reke, potoki, in poslušaj, kako sladko žvrgole ptički ter glasno poje pesmice Stvarniku - v čast in slavo. - Vse kar vidiš pred seboj, polja, gore, doline, skale, rastline, drevesa in živali, ljudje, sonce, pomolji pa zvezde in mesec; vse je delo neskončnega Boga in vse to imenujemo z eno besedo - Svet!

Ko sta se naučila lepote stvarstva, popelje oče svojega sina v cerkev sv. Jošta kjer poklekne pred oltar in zahvalita Boga, stvarnika nebes in zemlje za vse lepote in dari.

Če tare te nadloga,
trdno kot skala stoji!
Boga pomolji prositi,
saj On je Stvarnik tvoji!

Za vsako stvar na zemlji
premodro Bog skrbi,
v njegovih svetih rokah,
mladost, si tudi ti!

Kovač in Krojač

Kovač je koval nekoč debelo železno os. Obstal je pred njegovo delavnico znanec krojač. Obstal je in se budil, s kako močjo dviga kovač težko kladivo. Ko je kovač zapazil krojača, se je hotel pošaliti. Nalašč izpusti težko kladivo na zemljo in zakliče krojaču: "Pridi, prijatelj, prosim te, dvigni mi tole kladivo!"

Krojač je takoj spoznal kovačevo namero, vendar je stopil v kovačnico, nalašč vrgel svojo tenko iglo na tla, da je padla poleg kladiva, in je rekel: "Prijatelj, najprvo poberi ti mojo iglo." Kovač se je na to moral smejati, ker ga je krojač pametno poučil, saj je spoznal, da ne bi mogel s svojimi debelimi prsti nikakor dvigniti tenke iglice.

Ni vsakdo tako uvideven, da prizna tuje vrline, rekoč: "Kar zmorem jaz, tega ti ne zmoreš," in "kar je tebi lahko, tega jaz ne morem izvršiti."

+++

BOLJŠA JE GRUČA DOMAČE ZEMIJE, KAKOR NA TUJEM SO ZLATE GORE!
LASTNA GRUČA - ZLATA RUDA!

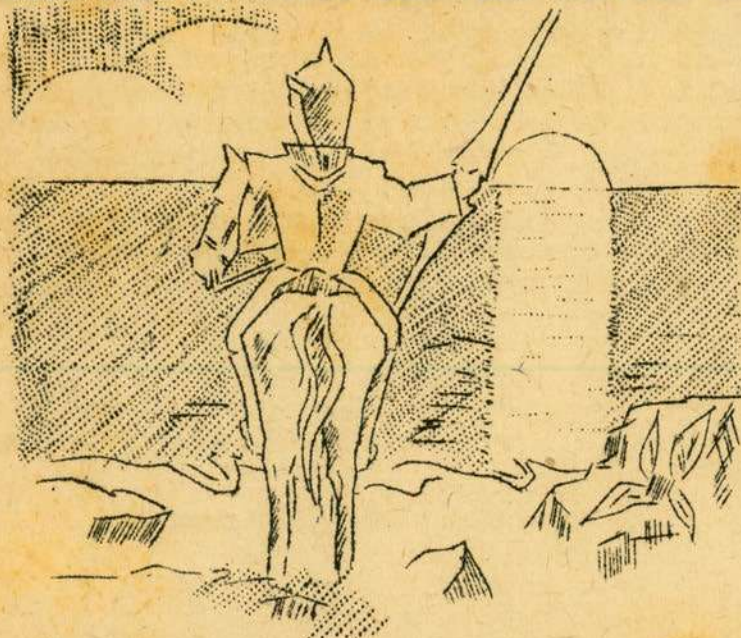
NASELITEV

"Do Langobardov ne more biti več daleč," je dejal, stoječ sredi velmož na razpadlem zidovju vrh hriba in ogledujoč prostrani svet po seboj.

"Dogovorili smo se z njimi, da se pomaknem prav do njih," je opomnil župan Ratimir, velik hrust in strasten bojevnik z velikimi brazgotinami na obrazu.

"Frav, Ratimir, pojdi ti s svojo župo dalje proti morju, dokler ne trčiš na Langobarde. Pa vzemi še nekaj žup s seboj. Tu itak za vse ni dovolj sveta, čeprav je dolina velika; glejte, proti južni strani je močvirje. Nekaj žup naj se naseli tu. Gozdove posekajo pa bodo imeli dovolj polja. Ostale župe pa vzamem s seboj in prodremo po dolini ob oni mrzli reki, ki jo krščeniki imenujejo "Savo". Tam onkraj snežnikov je gotovo še mnogo lepega sveta. Srce mi pravi, da nam bo zemlja tod okrog domovina na vekov veke."

"Modro govoriš, vojvoda," se je oglasil Ratimir, a zakaj bi se ne vrnil nekoč v staro domovino onstran Karpatov?"

"Vojvoda je zmajal z glavo.

"Medtem ko smo mi zasedli zemljo na desnem bregu Donave, so se med Donavo in Tiso naselili Obri. Brez velikih izgub bi se ne pretolkli skozi njihovo ozemlje."

"In naša rodna zemlja bo jedala za svojimi sinovi in tujci bodo gospodarili po njej", je mrko pristavil Ratimir.

Vojvoda je dvignil glavo in jeklenosive oči so se mu zabliskale.

"Nikdar! Zemljo so že zasedle naše bratske župe. Pozabil si, brat starešina, da je naš rod največji, najsilnejši izmed vseh človeških rodov. Če se dvignemo mi, če se dvignemo vsi Slovenci - vso Evropo zrušimo v prah in pekel."

"Če se dvignemo vsi Slovenci..." je tiho ponovil si volasi starešina Braslav in trpko pomislil na bratske spore, ki so bili krivi, da veliki rod Slovenov ni zavzemal prvega mesta med narodi sveta.

Še enkrat so se starešine ozrli po lepi dolini, po razvalinah velikega mesta, po bogatih gozdovih, po zasneženih planinah v ozadju in zadovoljni so se vrnili v dolino.

M. Brenčič

Domovina plaka

Za oblakom, ki odjadra
čez obzorje;
za studenčkom, ki utopi se
v sinje morje.

Ker skalé studenčka vode
so srebrne,
ker oblaček več nazaj se
ne povrne.

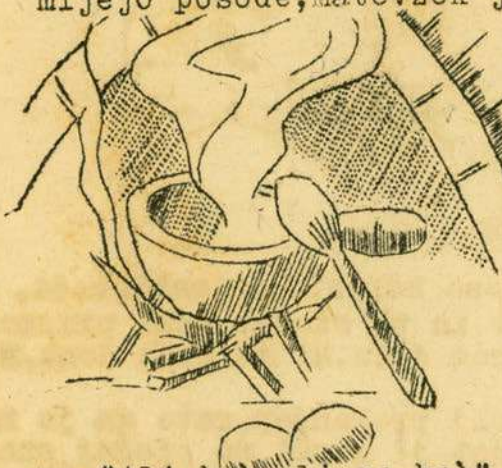
Takrat pa dolini naši
je najhuje,
ko otrok jo njen v tujini
objekuje.

Ker prerevna je, da bi ga
preživela,
ter preskromna, da bi vase
ga sprejela.

A od daleč ga pozdravlja
in ga čaka;
kakor mati - za izgubljenim
sinom plaka.

MATEVŽEK PUST

Rejen je bil Matevžek, to vsak lahko vidi. Pa tudi ni zastonj okrogel kot jabolko. Matevžek vlači in poteguje vedno mater za krilo: "Mati, lačen!" Komaj je žlica iz rok, dvakrat prekucne kozolec, mati se ne pomičejo posode, Matevžek je že v kuhinji. In zopet poje staro pesem: "Mati, lačen." Pušt, pa ne lačen, "odgovarjajo mati. Ali Matevžek-pust ne odjenja tako naglo. Saj ve, da ne prosi zastonj, matere so vse pre-dobre. - Na pustni dan so cvrli Matevžkova mati. Cvrte pa ni kar tako. Gospodinja mora paziti in varno delati z mastjo, in ognjem, da se kaj ne prevrne, opeče ali ožge. Zato otroci izpod nog in iz kuhinje, če mati cvro! Matevžka seveda ni bilo spraviti. Preveč mu je dišala cvrča. In kaj bi mu ne, saj vsakemu diši. Toda človek se mora premagati. Tako so tudi mati odganjali Matevžka od ognjišča. Matevžek - pust se je pa le smukal po kuhinji. Taka nepokornost pa mora ujeziti vsake-nji.

ga. "Ali boš, ali ne boš", zarežali so nad Matevžkom. "Če je kdaj v letu tvoj god, gotovo mora biti danes. Skoda, da te nismo za pusta krstili!"

Trda beseda pa vendar nekaj zaleže. Matevžek je kobaciljal v sobo. "Mati so rekli, da je pust danes, pa da sem jaz tudi pust. Če sem pust, naj sem pa pust." Tako se je menil sam s seboj. Matevžek in se spravil nad bratovo suknjo, ki mu je bila na pol prevelika. Obrnil jo je narobe, zavihal rokava in zlezal vanjo, ter jo zapel široko navzkriž. Na žeblju pri omari je visela očetova kapa, taka na strešico, pa čop je imela na vrhu. Oče so jo pokrivali zvečer, da se jim ni bliščalo, kadar so brali in pisali pri luči. Do nje seveda ni dosegel. Ali treba si je pomagati. Z očetovo palico jo je staknil z žeblja in - pokrili. Prevelika r mu je bila. Mislil je, da jo bodo uhlji oprli. Pa je pokrila ušesa in mu sedla skoro na vrat. Streha mu je pa štrlela tako daleč, da bi bil skoro ves sprednji okrogli životek na suhem, če bi bilo deževno. Se v roke je bilo treba nekaj dobiti. To - da kaj? "Poštar ima tako-le kapo na strešico, suknjo ima še večjo - pa trobento ima. Aha, jaz pa trobento nimam. To moram dobiti."

Hitro je privlekel iz omarice sredenega Miklavža. Dolgo mu je prizanašal, ali danes naj pa bo, ker je pust, potem bo pa post! Prijel ga je z okroglimi rokami, nastavil glavo na usta in trobental, kakor poštar: "Traram, traram, pa pošto peljam." Ali kmalu jo je Matevžek tako presukal, da je pel: "Traram, traram, pa pusta peljam!"

Pripeljal je pusta v kuhinjo in pustoval pri materi, da so se mu zadeli smejati in mu vrgli ocvrt bobek v nastavljeno kapo. Matevžek se je zahvalil in z materjo sta bila zopet dobra prijatelja. Takoj te lastnost je pa imel Matevžek, da se ni kujal, če so ga posvarili. Hitro je vselej prosil odpustanja; danes je to lepo navado sicer nekoliko po pustovsko izvedel. Pa mu ni zameriti, ker je pustni torek.

+++

Palec: Jejmo, jejmo!

Kazalec: Pijmo, pijmo!

Sredinec: Dobro! Ali kje dobimo?

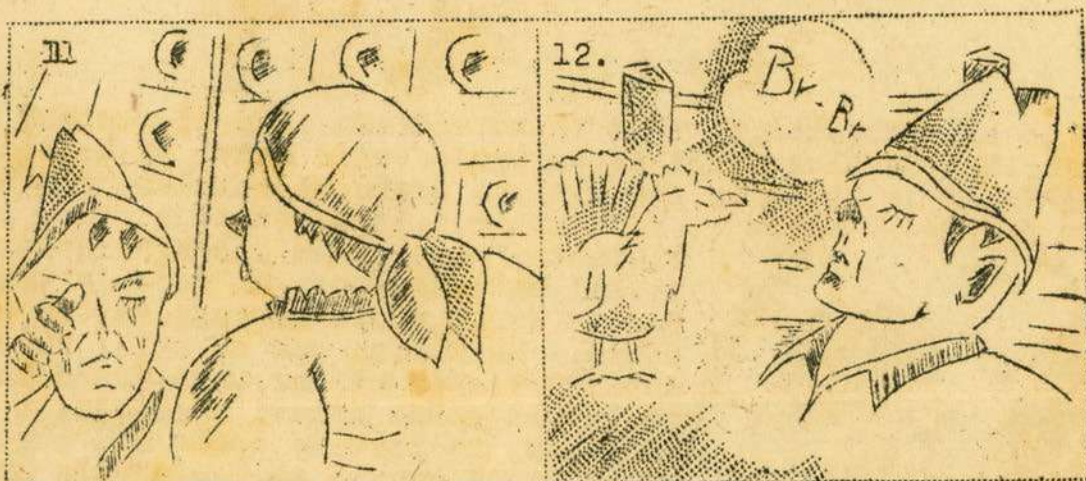
Prstanec: Na polico bom pogledal!

Mazinec: Jaz pa mami bom povedal.

Vsi razen mazinec: Eratci, ali to tr-

pimo? - Ne! Točljivca natepimo!

(Ga tpo)

11.-Norec norčavi, mu je rekla mati, mar neso kokoši cekine? Seveda, rekašen komedijant te je potegnil za nos in ti si bil tako prismojen, da si mu verjel. Ali bom morala res pri vsem delu, ki me čaka doma, vselej sama hoditi na trg?

12. Jurček je odljubil, da bo prihodnjič bolj prekanjen, zato ga je mati naslednji teden spet poslala v mesto. To pot je nesel na prodaj snop žita. Breme ni bilo težko, ampak sonce je tisti dan pripekalo tako neznanosko, da je Jurček - kdo bi ne? - po dokaj dolgi hoji sedel v senco žive meje, položil snop kraj sebe in sladko zaspal. Ko je tako počival, so sosedove putke in njih vodja petelin ugledali snop, poln lepih, zlatih zrn, spravili so se nadenj s pozrešnjimi kluni in ga obrali do same slame.

Bonton — čak

Glavno pri lepem vedenju je pa to, da imate čisto dušo. Le potem boste mogli biti proti vsa-komur blagi, dobri, in se ne boste nikoli pregrešili proti bližnjemu, v nobenem slučaju ne. Lepo vedenje brez čiste duše je kakor prazna suha posoda.

Lepo vedenje pa človek prejme z dobro vzgojo, po šolah, ali da se ga priuči z branjem dobrih knjig. Posebno pa če pride v stik s plemenitimi ljudmi. Nekaj je človeku že prirojenega, a glavno je le pouk. Zato tudi pri lepem vedenju velja pregovor: "Kar se je Janezek naučil, to bo Janez znal!"

PTICA ZDAJ PROSTA SI. (Otroška igra na prostem)

Eden izmed družbe prodaja price, drugi jih kupujejo. Vsi drugi so ptice. Prodajalec zvrsti vse igralce enega poleg drugega, ter da vsakemu posebno ime: n. pr.: ščinkovec, škrljanec, slavec, senica, kanarček, taščica i. t. d. Vsaka ptica poje po svoje. Kupec pride in povprašuje po različnih pticah, ali jih ima in po čem jih proda. Ako imenuje ptico, katere ni v vrsti, prodajalec odgovor zanika, a-ko pa imenuje ptico iz vrste, potem se prične kupčija. Med plačevanjem govori prodajalec: Slavec, oproščen si zdaj, vrni kma-lu se nazaj. Slavec, oproščen zdaj si, kupec za teboj hiti. Ptica, zdaj je prosta si, hiti sicer vjeta si."

Imenovana ptica leti do določenega kraja in od tam zopet nazaj. Medtem moti prodajalec kupca ter ga skuša zadržati. Vzletela ptica pa je prosta, ako je dospela nazaj na svoj prejšnji prostor. Kupčija se potem prične zopet od začetka. Ako se pa kupec le dotakne ptice, je potem njegova. To se ponavlja toliko časa, da so vse ptice razprodane.

BEGUNČEK

Stev.24. Bistrica na Dravi 25.febr.1946.

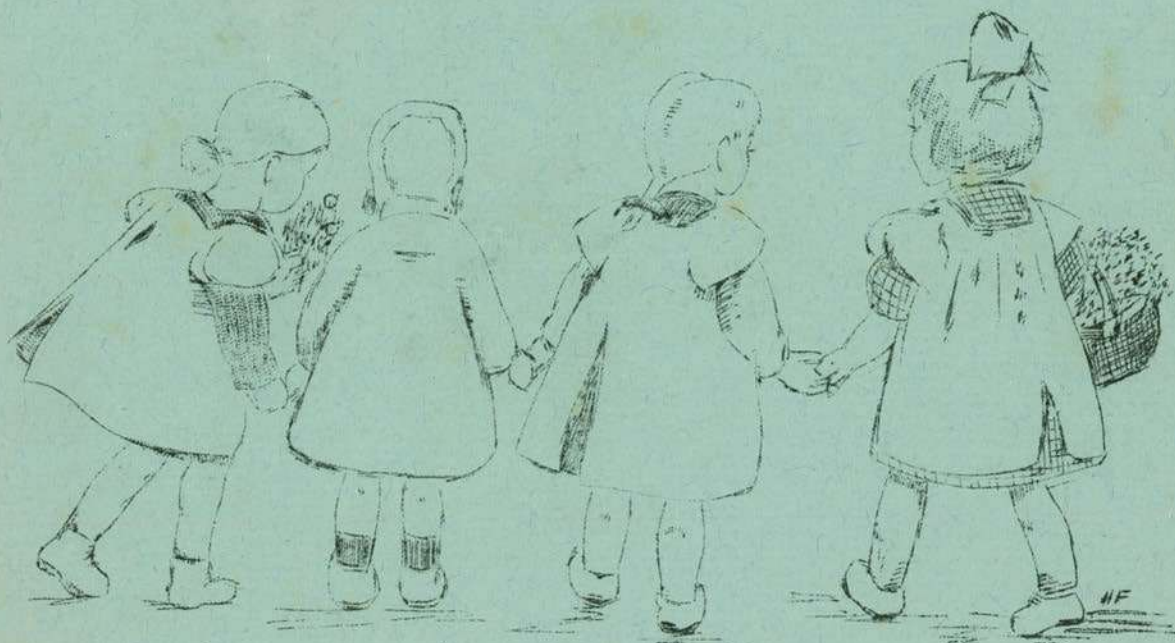
SLOVO...

Zima se umika iz koroške dežele. Toplo sonce je že prijazno posijalo izza visokega hriba na naše taborišče. Mi, slovenski begunci se spet selimo v drugi kraj.

Na kaj vse mislijo naša srca v teh dneh, dragi begunski otroci?... Z-apustili boste skromna stanovanja v lesenih barakah, ki so jih vaše mamice tako domače uredile; zapustili boste leseno šolo kjer ste se učili spoznavati daljno domovino in bistrili mlade glavice. Kmalu bo romala ljuba Marija Pomagaj iz naše taboriščne kapelice. Vsi skupaj bomo zapustili našega g.majorja in prijazno sestro RK gč. Pranglejevo in g. Akeda.

Spominjamo se zdaj njihovih dobrih del in prijaznosti, ki smo je bili prav vsi deležni. Tako toplo vam je bilo pozimi v kožuščkih, ki ste jih prejeli od dobrih angleških gospodov. Z belim kruhom ste si polnili želodčke in ob praznikih so vas še posebej obdarovali. Ostali ste zdravi in brezskrbno ste lahko zarajali in zapeli po taborišču. Majorjevo očetovsko oko se vas je vzradostilo. In mi vsi smo ga imeli radi.

Kako se mu bomo izkazali hvaležne ob slovesu. Revni smo, brezdomci. Nimamo daril. A v vaših mladih srcih bo ostal vedno živ spomin na gospoda majorja Dongerja iz St. Vida in Kellerberga. Vednega in pravičnega Plačnika v nebesih bomo prosili, da bi ga ohranil še dolgo, dolgo let. Pred našo Marijo Pomagaj bomo pokleknili vsak dan in je prosili, da z nami vred še njega varuje in pripelje domov. In še to bi radi doživeli, da bi mogli g.majorja nekoč povabiti v lepo našo domovino, da bi pred njim zapeli, ga vzeli v svojo sredo in srečni krog njega zarajali na svobodni zemlji slovenski...

DOMOVINA

Zimska noč je legla v dolino. Svečke brle po vsej vasi. Snežec pada, rad bi odel vsako golo stebelce z belo haljo.

Kraj vasi stoji stara hiša. Videti je kakor zapuščen grad. Kako često vendar vara oko, poglej skozi okence! Sredi mize dogoreva sveča, zraven nje so sklede, krožniki in druga posoda. Mati peva hčerki v zibelki: "Slovenec sem..." Sinko pa drži na očetovem kolenu knjigo, polno slik in bajk, in verno posluša milo pesem, ki jo mati peva njegovi sestrici.

In deček zašepede:

"Povej mi, oče, kaj je domovina!"

Oče pogladi otroka, pa mu odgovarja:

"Dokler si bil majhen kot sestrice, so ti bili domovina mehka, topla zibelka, mati, jaz in ta bela izbica. Zibelka te je zibala v spanje, mati te je hranila, a jaz sem se po mučnem dnevnem delu zvečer igral s teboj. Nato je bila tvoja domovina dvorišče, vrt, naše njive do tja, kjer stoje sive vrbe in kjer šumi potok. V svoji domovini si gledal tudi hlev in kravico, ki nas hrani z mlekom, kokoške, ki nam neso jajca, zvestega Kodra, ki nam čuva hišo.

Ko pa začneš hoditi v šolo, boš spoznal, da obsega domovina našo dolino, vso vas, v njej dobre in delavne ljudi. Še več: oni hribi in gozdovi, kjer zore poleti jagode, one bele steze, ravne ceste, kamor te bo oče vodil ob nedeljah - vse ti bo domovina. Toda gotovo že slutiš, da se naš svet razprostira še dalje. Drži preko polja, rek, gora, prav do morja. Povsod so vasi, lepa mesta, povsod vlada bistri um in žive dobri ljudje, ki govorijo isti jezik ter se zavešajo narodne in državne skupnosti.

M. Kundič

NAŠA BESEDA

Kdo je, ki v meni kot ptička
čudežna ves dan poseda,
zvonko mi vriska in poje? -
Naša slovenska beseda.

Lepa je, ubrana, nesmrtna
kakor spev vetra v vrhovih,
kot žuborenje studenčka
v tihih, samotnih gozdovih.

Stopi na morskobalo,
kadar valovi bučijo,
in jim ukaži, naj pesem
svojo na dno potopijo!

Stopi na goro, ukaži
soncu, naj neha sijati,
materi svoji poreci:
"Nehaj ljubiti me, mati!"

Morje bo dalje bučalo,
mati vsa tiha in blede
te bo ljubila do konca -
vedna je naša beseda!

Dragim begunčkom naznanjam, da "Begunček" zaradi selitve in tehnič. ovir nekaj časa ne bo izhajal.

Urednik.